

PRZEGLĄD DOSTAWCÓW

RZĄDOWYCH, WOJSKOWYCH I SAMORZĄDOWYCH

Warszawa — grudzień 1938 r.

Wydane z dubletów
Bibl. Publ. m. st. W-wy

T R E Ś Ć

- 1) Budowa Centralnego Ogręgu Przemysłowego.
- 2) Fundusz Inwestycyjny na r. 1939/40.
- 3) Rola C. P. O. w gospodarstwie narodowym.
Major rez. K. Wolk-Laniewski
- 4) Zakupy zboża przez wojsko w świetle prawdziwego stanu rzeczy.
- 5) Naukowe Badania Struktury Ziemi Wschodnich.
- 6) Pomoc Zimowa.
- 7) Z Zaolzia.
- 8) Informacje Gospodarcze.
Bolesław Sitkowski.
- 9) Sprawy Podatkowe — Kalendarz Podatkowy.

PISMO POŚWIĘCONE DOSTAWOM I ROBOTOM PUBLICZNYM
ORAZ ŹRÓDŁOM WSZELKICH ZAKUPÓW

EDWARD ZIPSER I SYN, BIELSKO

Poleca: wytworne materiały na ubrania, kostiumy, płaszcze, samodiały, szewioty, lodeny, pledy, koce, sukna wojskowe oraz bilardowe.

WŁASNE SKŁADY FABRYCZNE:

Warszawa, ul. Marszałkowska 117 tel. 523-37,
ul. Nowy-Swiat 53, tel. 513-06,
Katowice, ul. 3-go Maja 7,
Sosnowiec, ul. 3-go Maja 31,
Łódź, ul. Piotrowska 67.

KAZIMIERZ WOJCIECHOWSKI

b. długotni krojeży f. „B. HERSE”

Warszawa, Żulińskiego (Żurawia) Nr 11/3. Tel. 8-99-09

PRACOWNIA OKRYĆ DAMSKICH PŁASZCZE • KOSTJUMY • FUTRA

MAGAZYN OBUWIA

F. GREDZIŃSKI i S-KA
WARSZAWA, MARSZAŁKOWIKA 130. IP. Z.O.O.
TEL: 638-24.618-26.

POLECA W WIELKIM WYBORZE
OBUWIE RĘCZNE z WŁASNEJ PRACOWNI
ORAZ MECHANICZNE
OBUWIE GUMOWE, PONCZOCHY, REPARACJE
PEDICURE zł. 1,50

ST. JĘDRZEJEWSKI

WARSZAWA, Ulica NOWY-ŚWIAT 66, Telefon 661-35
SALON WYKWINTNEGO OBUWIA

KAZIMIERZ FILIPCZAK

Warszawa, ul. Chmielna 17, Tel. 239-34

POLECA: obuwie damskie, męskie, obuwie letnie, wielki
wybór plecione k

ZAKŁADY ELEKTRO — RADIOTECHNICZNE

Odbiorniki i lampy radiowe. Wzmacniacze dźwiękowe dla kin i lokali rozrywkowych. Wentylatory. Motorki gramofonowe. Własne warsztaty montownicze i reperacyjne.

K. BRZEZIŃSKI I S-KA

WARSZAWA, UL. KRUCZA 49, TELEF. 983-14 (RÓG AL. JERUZOLIMSKIEJ)

TOWARZYSTWO PRZEMYSŁU
CHEMICZNO
FARMACEUTYCZNEGO

**D. MAGISTER
KLAWE**

SP. AKC.

Warszawa, ul. Karolkowa Nr 22/24.

ZAKŁADY CHEMICZNE

„KOLOGRAFIT”

Sp. z o. o.

Warszawa, ulica Narbutta 54/56 m. 4
Telefon 419-22. Skład: Puławska 18

Oleje i smary grafitowo-koloidalne
oraz wszelkie produkty smarnicze
również bez grafitu.

FUTRA LISY

w wielkim wyborze

J. CYWIŃSKI

Warszawa, Ulica Moniuszki Nr 4
Telefon 232-08 Sklep.

Pierwsza mieszanka dziecka

F. F. = FOSFATYNA FALIERA

CHRZEŚCIJAŃSKA WYTWÓRNIĄ CHEMICZNĄ
WŁADYSŁAW KRASOWSKI
i S-KA

Warszawa, Ulica Grochowska Nr 257 Telefon 10-00-57.

POLECA:
„WOS-KRA” specjalną płynną zaprawę
do posadzek, podłóg, linoleum i mebli.

Fabryka Tektury Dachowej, Materiałów Izolacyjnych
i Asfaltu

HENRYK FRONCZAK

Warszawa, Podchorążych 57, tel. 949-04

Asfalt. Izolacyjne materiały. Roboty dachowe i izolacyjne

FUTRA w dużym wyborze poleca:
K. JASTRZĘBSKI

W-wa, Pl 3-Krzyży 8, Tel. 931-27. Pracownia na miejscu

Samodiały lniane i wełniane

„Len Wileński”

Warszawa, Al. Jerozolimskie 29, tel. 979-13

ZARZĄD: Centrala Bazarów Przemysłu Ludowego
Spółdz. z ogr. odp. Wilno, Poznańska 2.

SIATKI JEDNOLITE

żądanych wymiarów wykonywa i dostarcza
POLSKA FABRYKA SIATKI JEDNOLITEJ

Hr. ST. LEDÓCHOWSKI Sp. Akc.

WARSZAWA, Ulica PRZEMYSŁOWA 24/32. Telefon 972-35 i 963-02

PRZEGLĄD DOSTAWCÓW

RZĄDOWYCH, WOJSKOWYCH I SAMORZĄDOWYCH

Warszawa,

Grudzień 1938 r.

II półrocze

Budowa Centralnego Okręgu Przemysłowego

Podajemy niżej odtisk z artykułu p. W. Sz., zamieszczonego w zeszycie 48 tygodnika „Polska Gospodarcza” z dn. 26. XI. 1938 r.

Artykuł ten napisany jako reportaż z wycieczki dziennikarzy do C.O.P. w dniach 17—19. XI b. r. ze względu na dokładność i powszechność opisów zmian zaszytych na terenie C.O.P. w roku przeszłym, ilustrowanych dokładnymi danymi: liczbowymi i specjalne o charakterze gospodarczym ujęcie zagadnień C. O. P., stanowi konieczne i bardzo ważne uzupełnienie wiadomości o C. O. P. (Red.)

Przed rokiem w dniu 21—23/X zwiędzała po raz pierwszy Centralny Okrąg Przemysłowy wycieczka działaczy gospodarczych, publicystów i dziennikarzy. W bież. roku — w dn. 17—19/XI — odbyła się powtórna wycieczka, której jak i poprzednio — towarzyszyli Panowie: Wicepremier Kwiatkowski, Ministrowie: Roman, Poniatowski, Ulrych, Wiceministrowie: Gen. Litwinowicz, Rose, Wierusz-Kowalski, Piasecki, Zast. Szefa Sztabu Głównego Gen. Malinowski oraz wyżsi urzędnicy ministerstw gospodarczych. Wycieczka tegoroczna zwiędzała tylko częściowo te same co i w ub. r. tereny i zakłady, w większości zaś inne — choćby z tego względu, że w ub. r. były one dopiero w projekcie lub w najskromniejszych zaczątkach budowy. Zeszłoroczny program wycieczki obejmował zarówno tzw. uzbrojenie terenów C. O. P., jak i zakłady produkcyjne — i to w możliwie szerokim wachlarzu, przy czym w lwiej części wytwórnie ścisłego przemysłu wojennego. Mimo tych różnic w programie wnioski i wrażenia z drugiej wycieczki są na ogół te same co z pierwszej, zyskały zaś jedynie na sile i na pewności.

Pierwsza wycieczka była rewelacją, obudziła uczucie głębokiego podziwu, druga wzmogła jeszcze podziw, obudziła uczucie dumy. Dumy i wiary — że Polska może tworzyć rzeczy wielkie, że może tworzyć dobrze, nie oglądając się na obce wzory i pomoce. Uczestnicy wycieczki utwierdzili się jeszcze w przekonaniu, że tam, gdzie jest twórcza praca i aktywny stosunek do życia, tam zatraćają się spory teoretycz-

Wice-premier Inż. Eugeniusz Kwiatkowski

ne, formalne, że w wielkim, planowym wysiłku błędną trapiące nas braki i wątpliwości, wyrównują się błędy i niedociągnięcia, że stać nas na zgodne działanie, i ono dopiero — opromienione wielkimi celami: stworzenia bojowej siły oraz przebudowy gospodarczej Rzplitej — stwarza rzeczy na prawdę wielkie. Nawet w „chłodnych” krytycznych umysłach ekonomistów i finansistów objazd C.O.P. obudził „gorące” nastroje i skłonił do pewnych korekt w „klasycznej” ocenie zachodzących tam zjawisk i odbywających się procesów gospodarczych.

Tak, jak w zeszłym roku — tak i obecnie na py-

II Wice-Minister Spraw Wojskowych i Szef Administracji Armii gen. bryg. Aleksander Litwinowicz

tanie, co jest w C.O.P., najbardziej podziwu godne, odpowiedzieć należy: praca. Wielki wysiłek pracy stworzył Centralny Okręg Przemysłowy. Budowa C. O. P. jest dowodem, co może zdziałać entuzjazm pracy; świadczy, że praca polska znalazła pole do wielkich wyczynów i wielkiej chwały już nie — jak dotąd przeważnie — na obczyźnie, ale w kraju, nie dla innych, ale dla Narodu i Państwa Polskiego. Niewątpliwie, po całym kraju rozsiane są podobne wyczyny, podobne przykłady wielkich osiągnięć pracy, ale w C. O. P. znalazły one swój najwyższy wyraz. stały się wspólnym, zespołowym zrywem — potęgując przez to swój efekt i rezultaty. W zespole pracy w C. O. P. idą zgodnie — współzawodnicząc tylko o lepszy wynik — inżynier, rzemieślnik i robotnik; łączą się w nim ściśle — ubiegając się tylko o pierwsze miejsce — wysiłki twórczych mózgów i krzepkich rąk; zespół ten tworzą ludzie młodzi, karnie jednak podporządkowujący się swym przewodnikom — starszym wiekiem i doświadczeniem, ale młodym duchem.

Entuzjazm pracy i zespołowość działania pozwalają na osiągnięcie niebywałego tempa. W zeszłym roku nazywało się ono „amerykańskim”, w tym roku nazwa ta już nie pasuje; trzeba powiedzieć wprost tempo „copowskie”. W fabryce obrabiarek w Rzeszowie terminy układały się (w 1937 r.) w ten sposób: kwiecień — początek budowy hali, lipiec — koniec budowy, wrzesień — początek produkcji, grudzień — wykonanie pierwszej serii produktów. W Zakładach Południowych w końcu marca 1937 r. padły

pod siekierą pierwsze drzewa, do końca 1937 r. większość konstrukcyj żelaznych została zmontowana, niektóre budynki (jak narzędziownia, warsztat mechaniczny) oddano do produkcji; dn. 22/XII 1937 r. została uruchomiona pierwsza obrabiarka, dn. 7/IV 1938 r. została ostrzelana pierwsza armata na strzelnicy zakładowej, dn. 5/IX 1938 r. została ostrzelana pierwsza armata na strzelnicy zakładowej, dn. 5/IX 1938 r. została wytopiona pierwsza stal szlachetna w piecu wysokiej częstotliwości. Żeby zaś mieć pojęcie o rozmiarach tych zakładów — trzeba wskazać, że ogólna kubatura budynków fabrycznych wynosi 904 tys. m³, sieć dróg wewnątrz Zakładów — 4.9 km, sieć kolejowa — 12.5 km, sieć kanalizacyjna — 10 km, sieć wodociągowa — 24 km, instalacja hydrauliczna — 1.5 km, instalacja sprężonego powietrza — 5 km, że surownic jest 56, a pieców grzewczych — 44, że już obecnie Zakłady zatrudniają 1.680 robotników oraz 450 inżynierów i urzędników, a przy budowie pracuje jeszcze 2½ tys. ludzi. Jeśli weźmiemy jeszcze np. fabrykę materiałów wybuchowych i środków zapalnych oraz mas plastycznych w Pustkowie, budowaną przez śląską „Lignozę” — to na jesieni 1937 roku zaczęto budować bocznice, w marcu b. r. rozpoczęto budowę kotłowni, w końcu kwietnia przystąpiono do oddania zleceń na poszczególne budynki, właściwą zaś budowę wytwórni rozpoczęto na początku czerwca b. r.; dziś wykonano już 60% całego 4-letniego programu budowy, z 97 projektowanych budynków wytwórni 59 jest już daleko posuniętych w budowie, a pierwsze działy nowej wytwórni będzie można uruchomić w początkach 1939 r., czyli zaledwie po upływie 3 kwartałów od rozpoczęcia właściwej budowy. Podobnie układają się terminy i w innych zakładach. Takie jest powszechne tempo „copowskie”.

A osiągnięcie takiego tempa umożliwia planowość działania. Wybór terenu podejmuje się z uwzględnieniem wszelkich istotnych wymagań. Dalej ustala się potrzeby komunikacyjne przy budowie i przy eksploatacji i zaczyna się budowę od przeprowadzenia odpowiedniego połączenia kolejowego oraz dróg, od odpowiedniego uzbrojenia terenu. Ustala się pod każdym względem celowe rozplanowanie budynków, konstrukcje budynków planuje się odpowiednio do wymagań danej produkcji, przy czym budynki planuje się tak, aby rozbudowa ich i rozszerzanie danego zakładu było rzeczą niezmiernie łatwą. Rodzaj budowy planuje się najekonomiczniejszy, najdogodniejszy w danych warunkach, np. tam, gdzie jest obfitość żwiru kopalnego, wybiera się konstrukcje betonowe i żelbetonowe. Ustala się kolejność budowy taką, by odpowiadała planowi uruchamiania produkcji, i by pierwsze etapy stwarzały ośrodki, współpracujące w dalszych etapach budowy. I tak dalej, i tak dalej. Wszystko to są rzeczy — zdawałoby się — proste

i oczywiste, ale cóż, kiedy dopiero w C. O. P. są w całej rozciągłości i z pełną precyzją realizowane.

Planowość ujawnia się również w gospodarce ludźmi. A więc np. w odpowiednim wykorzystywaniu ludności miejscowej i w odpowiednim rekrutowaniu fachowców z innych terenów Polski, przy czym częściowo na okres przejściowy, jako instruktorów, częściowo na stałe; dalej — w tworzeniu odpowiednich kolonij mieszkalnych, ośrodków kulturalnych itp., w inicjowaniu powstawania osiedli dla zawodów pomocniczych, związanych z wielkimi nowotworzonymi skupiskami ludzkimi itp. itp.

Ale najsilniej występuje planowość w przygotowywaniu i szkoleniu kadr pracowniczych. Albo tworzy się np. przy danym zakładzie szkołę zawodową, albo wchodzi się w ścisłą współpracę z najbliższą szkołą zawodową. Przeprowadza się np. rekrutację wychowanków odpowiednich szkół ze wszystkich terenów Polski i tworzy się z nich celowo dobrane — i pod względem liczby i pod względem kwalifikacji zespoły praktykantów. Tworzy się np. dzienną (właściwych dla danego zawodu rozmiarów) szkołę dla młodzieży miejscowej i dla junaków (z szerokim uwzględnieniem ćwiczeń i zajęć praktycznych), oraz, obok tego — popołudniowe kursy kształcące dla praktykujących już pracowników, itd. itd.

Podjęmuje się — jednym słowem — najbardziej celowe zabiegi dla zapewnienia najlepszych fachowców i pracowników zarówno na dziś, jak i na przyszłość.

Ale C. O. P. uderza nie tylko wielkością przeprowadzanych inwestycji wytwórczych, nie tylko tempem pracy, jej planowością i zapałem — lecz także i nowoczesnością oraz wartością techniczną rzeczy tworzonych. Jest C.O.P. nie tylko pokazem ilości, pokazem tempa, ale i pokazem jakości, ośrodkiem postępu w Polsce.

Jak nie widzi się w C.O.P. ludzi starych, tak i nie widzi starych urządzeń, starych metod. Nie można spotkać w C. O. P. pasa transmisyjnego; nie tylko każda maszyna poruszana jest indywidualnie, ale często poszczególne walce jednej i tej samej maszyny wprawiają w ruch inne motorki. To znów np. piec elektryczny zużywa o jakieś 30% mniej energii niż podobny piec, zmontowany gdzieindziej przed 2 czy 3 laty. A „copowskie” piece martenowskie są jedyne w całej Europie opalane gazem ziemnym. Nasze urządzenia produkcji sztucznego kauczuku są znacznie prostsze i kilkakrotnie tańsze od np. niemieckich. Itd. itd.

Daliśmy podsumowanie pierwszych wrażeń, zestawienie rzucających się w oczy spostrzeżeń przy objeździe C. O. P., a właściwie tylko jednego jego wycinka, ściślej zaś jeszcze — niektórych zakładów w zwiedzanej części C. O. P.

W programie wycieczki uwzględniono przede wszystkim wielkie wytwórnie, rozciągające się — jak niektóre — np. na terenie 1.500 ha. Były jednak też oglądane i mniejsze warsztaty. I w związku właśnie z tymi ostatnimi nasuwa się pewna uwaga końcowa.

Tempo i rozmiary narastania w C. O. P. warsztatów średnich i małych (a celowa dekoncentracja kapitału jest wszak w naszych warunkach rzeczą niezmiernie ważną) i w ogóle warsztatów, które nie potrzebują lub nie mogą tworzyć sobie własnego aparatu komunikacyjnego — nie wykazują może jeszcze rekordu „copowskiego”. A w pewnej mierze wpływają na to, niewątpliwie, istniejące jeszcze braki w rozbudowie komunikacji, w uzbrojeniu terenu.

Konieczność ścisłego dopasowywania rozwoju podstawowych urządzeń gospodarczych do rozwoju urządzeń wytwórczych i na odwrót — jest zasadą, która w C. O. P. musi być realizowana z żelazną konsekwencją.

W. Sz.

Budżet Inwestycyjny na r. 1939/40

Ze względu na ogromną rolę jaką w życiu gospodarczym odgrywają wydatki preliminowane przez Państwo na wydatki inwestycyjne postaramy się już teraz poinformować naszych czytelników o projekcie i głównych pozycjach przyszłorocznego budżetu inwestycyjnego.

W ramach przyszłorocznego ogólnego preliminarza budżetowego Ministerstwo Skarbu przystąpiło do prac nad budżetem inwestycyjnym, na r. 1939/40. Przy układaniu budżetu inwestycyjnego

Ministerstwo opiera się na wnioskach resortów zainteresowanych w akcji inwestycyjnej Państwa. W swoim czasie Ministerstwo Skarbu zwróciło się do poszczególnych resortów o przygotowanie wniosków do budżetu inwestycyjnego, ustalając, jako wytyczną, że nowy budżet inwestycyjny nie powinien być wyższy od dotychczasowego i powinien się obracać w granicach 800 milionów.

Na skutek jednak zaszłych ostatnio zmian w naszym życiu gospodarczym przez przyłączenie uprze-

mysłowionych okręgów Śląska Zaolzańskiego, prace te uległy pewnym zresztą nieznacznym odchyleniom i dalsze prace będą prowadzone z uwzględnieniem zmienionej sytuacji i zmian zaszytych w nowym ogramieniu gospodarczym.

Postaramy się — zresztą w sposób bardzo ogólny — zestawić pozycję przyszłego budżetu inwestycyjnego.

Zaznaczamy przytem, że dokładne dane będą ogłoszone przez czynniki miarodajne we właściwym czasie.

Opierając się na budżecie zeszłorocznym i uwzględniając nowe a wyżej wspomniane zmiany, liczymy:

Zasadniczą podstawą budżetu inwestycyjnego jest t.zw. wewnętrzny sztywny rynek lokacyjny. Składają się na tę pozycję fundusze Ubezpieczalni Społecznej, fundusze emerytalne oraz oszczędności lokowane w państwowych i publicznych instytucjach finansowych. Przy układaniu preliminarza preliminowano z tego źródła kwotę 200 milionów. Jednakże biorąc pod uwagę zmiany zaszyte szczególnie na rynku oszczędnościowym w związku z wypadkami ogólnymi (naprężona sytuacja międzynarodowa, pośpieszne wycofywanie wkładów) a co zatem idzie zahamowanie normalnego przyrostu wkładów, następnie, aby zgodnie z oświadczeniami p. vice-premiera, wysiłek inwestycyjny nie odbywał się ze szkodą dla rynku lokacyjnego, i wreszcie względ na naczelną zasadę naszej polityki gospodarczej „zrównoważony budżet i stała waluta” musimy dojść do wniosku, że pozycja ta preliminowana poprzednio na 200 milionów, będzie nieznacznie wprawdzie — ale zmniejszona.

Następną pozycją preliminarza są fundusze inwestycyjne wydzielone z ogólnego budżetu państwowego na sumę zł. 170 milionów.

Z kolei działalność inwestycyjna Funduszu Pracy. Działalność tą sądząc z dotychczasowych doświadczeń należy ocenić na sumę 100 milionów.

Specjalną pozycję stanowią należności kolei państwowych z czego do końca 1939 mamy otrzymać od Rzeszy Niemieckiej z tytułu zaległości pozostałych za tranzyt przez Pomorze sumę zł. 40.000.000. Ponadto na mocy zawartego ostatnio porozumienia między Polską a Rzeszą mamy otrzymać sprzęt inwestycyjny (maszyny itp. wytwory przemysłu metalowego) na sumę zł. 30.000.000.

Uzupełnią budżet pozycje jak: emisja biletów skarbowych, zagraniczne kredyty towarowe, odmrożenie należności zagranicznych obywateli polskich i kredyty ściśle prywatne (szczególnie przy budowie dróg, obwarowań rzek, kredyty przy dostawach towarowych itp.).

Niezależnie od budżetu ogólnopaństwowego istnieje autonomiczny budżet inwestycyjny śląski, budżety inwestycyjne samorządów, instytucji ubezpieczeń społecznych itd., które przyczynią się wybitnie do wzmożenia prac inwestycyjnych.

Kończąc ten krótki przegląd musimy stwierdzić, że preliminowane wpływy są realne i ułożone bez zbytniego obciążania naszego rynku wewnętrznego.

Wprawdzie ogólna suma budżetu inwestycyjnego w ogromie naszych potrzeb inwestycyjnych jest zamała, jednakże przypominając o naczelnych zasadach naszej gospodarki, równowaga budżetowa i stała waluta, musimy pamiętać, że systematyczna praca daje większe wyniki, aniżeli może błyskotliwe, ale zawsze niepewne eksperymenty finansowo-gospodarcze.

B. S.

Rola C. O. P. w gospodarstwie narodowym

Rola C. O. P. w ogólnopolskim gospodarstwie z każdym miesiącem rośnie. Ze względu na to, że informacje o C.O.P., które podaje prasa są fragmentaryczne postaramy się w niniejszym artykule informacje te powiązać w schematyczną całość. Zaznaczamy przytem, że ze względu, że ogłoszenie w czerwcu b. r. szeroki zakres obejmujące ulgi inwestycyjne w C.O.P. (Dz. Ustaw Nr. 26 z dn. 9. IV. 38.) rejon ten winien zainteresować w większym, — aniżeli to miej-

sce obecnie — stopniu, sfery przemysłowe i handlowe Centralnej i Zachodniej Polski.

Znaną jest powszechnie rzeczą, że pomysł rozbudowy C.O.P. powstał nie tylko z przesłanek natury gospodarczej ale i ze względów strategiczno-militarnych.

Bo przecież z Katowic ośrodka górnictwa węglowego do granicy jest zaledwie 14 km. Niezmiernie ważną dla chemicznego przemysłu wojennego Fabry-

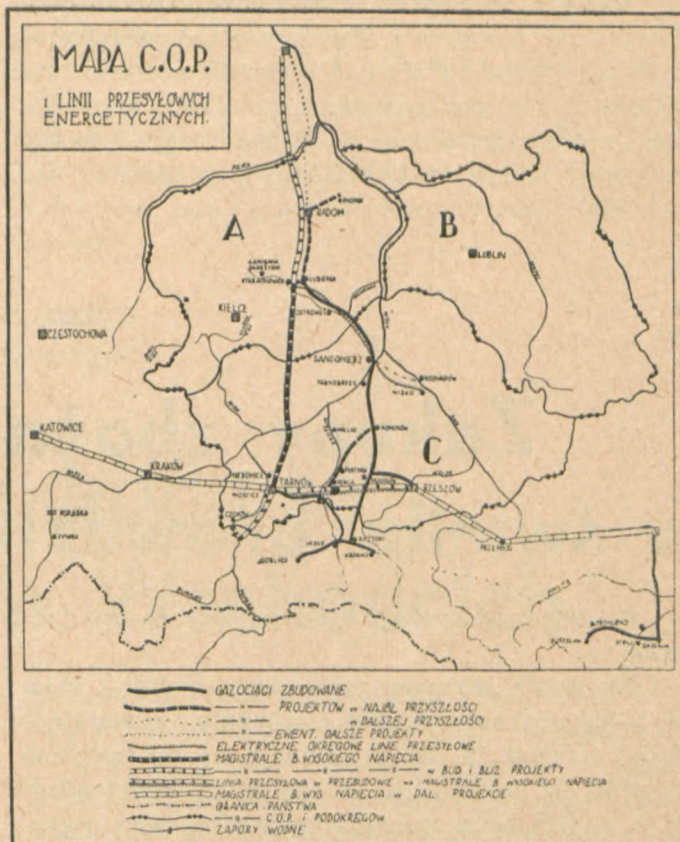
ka Związków Azotowych w Chorzowie leży niemal na samej granicy. Fabryka Celulozy w Kaletach oddalona jest od granicy o 6 klm., magistrala kolejowa (dla przewozu węgla Śląsk—Gdynia), zbliża się w niektórych punktach na odległość kilkudziesięciu metrów od granicy.

Pomysł rozbudowy C.O.P. wyłonił się już w 1928 roku, kiedy to władze wojskowe ze względów strategicznych rozbudowały centrum przemysłu wojennego w rejonie Radom—Skarżysko—Ostrowiec, a w r. 1929 uruchomiły fabrykę związków azotowych w Mościcach. Przedsiębiorstwo to należy uważać za pierwszy wielki zakład przemysłowy na terenie C.O.P. Granice C.O.P. obejmują od północy centrum przemysłu istniejącego już dawniej Radom—Kielce—Ostrowiec, na południe obejmują rolniczy obszar lubelski, opierając się aż o wał Karpat. Ale właściwym miejscem rozwoju C.O.P. to widły Wisły i Sanu.

Położenie strategiczne moglibyśmy określić od północno-zach. bariera Wisły, od północno-wsch., rzeka San, od południa wał Karpat, od północy rejon Kielecki. Jak widzimy tylko północny rejon kielecki nie jest strategicznie zabezpieczony.

Rolnictwo C.O.P. Rejony Kielecki i Sandomierski tworzą t. zw. część przemysłową C.O.P. Bezspornie rolnictwo tych połaci dotychczas wystarczało na potrzeby tych okręgów. Jednakowoż w związku ze zmianą struktury społeczno-gospodarczej tych okręgów rejony te musiałyby importować płody rolne z innych okręgów Polski. Dlatego południowa część C.O.P. t.zw. lubelska, bogato zaopatrzona w produkty rolne stanie się bazą rolniczą dla pozostałych okręgów C.O.P. Pozatem przeludnione rolnicze powiaty C.O.P. będą miały możliwość lokować nadmiar rąk roboczych w przemyśle i rozwijających się miastach. Dla ilustracji przeludnienia wsi (przeważnie drobna własność rolna) i nadmiaru rąk roboczych na roli, podamy fakt, że o ile ilość ludności przypadającej na 1 km² gruntów uprawnych całej Polski wynosi 74 mieszkańców na rejon tarnowski wynosi 140, a sandomierski 108.

Zaopatrzenie C.O.P. w energję. Główną siłą energii jest siła spadku rzek Karpat. Najważniejszą rolę odegra tu najbardziej wartki Dunajec. Buduje się tam zaporę wodną w Rożnowie. W 1940 r. dzięki połączeniu magistrali wysokiego napięcia z Rożnowa do Mościc i połączenia z istniejącą już magistralą z Mościc do Starachowic oraz po przedłużeniu do Warszawy, Polska otrzyma ogromną magistralę elektryczną z Rożnowa do stolicy. Częściowo istniejące a częściowo rozbudowywane linie przesyłowe elektryczne łącznie z rozgałęzieniami tej magistrali bardzo wysokiego zapewnia napięcia, zaopatrzenie rejonu sandomierskiego i kieleckiego C.O.P. w tanie źródło energii. Podana tutaj mapa linii prze-

syłowych energetycznych najlepiej uwidoczni zaopatrzenie C.O.P. w energję.

Informacje faktyczne i liczbowe jakoteż mapę podajemy opierając się na bardzo pożytecznym i ciekawym wydawnictwie Powszechnej Uczelni Korespondencyjnej w Warszawie p. t. „Gospodarka Polski” wyd. z 1938 r. w opracowaniu p. J. Jaczynowskiego.

Następnym z kolei niemniej ważnym źródłem energii jest gaz ziemny. Bazą zaopatrzenia będzie okręg roponośny Jasło—Krosno, skąd już obecnie sięgają gazociągi do Gorlic, Mościc, Rzeszowa i Starachowic (przez Sandomierz). Prowadzone wiercenia próbne pozwalają przypuszczać, że mamy jeszcze obfite a niewyzyskane złoża gazu ziemnego.

Trzecim źródłem C.O.P. będzie (naturalnie podczas pokoju) węgiel śląski, który po połączeniu górnego odcinka Wisły (przez Przemszę) z Sanem można będzie sprowadzać taną drogą wodną.

Ruda żelazna, którą po energicznych poszukiwaniach wykryto w dość bogatych złożach w rejonie Jasło—Pilzno gwarantuje zaopatrzenie C.O.P. w tak ważny dla fabryk surowiec. Okręg kielecki korzysta ze złóż rudy żelaznej znajdujących się u podnóża Gór Świętokrzyskich.

W końcu podamy najważniejsze Zakłady Przemysłowe znajdujące się na terenie C.O.P. i zbudowane w ostatnich 2 latach.

Zakłady Południowe w Stalowej-Woli k/Niska, gatunki stali szlachetnej dla przemysłu i wojska.

Fabryka obrabiarek w Rzeszowie, Fabryka Silników Elektrycznych w Rzeszowie, Fabryka Samolotów w Mielcu, Fabryka Opon Samochodowych w Dębicy, Fabryka Syntetycznego Kauczuku w Pułstyni, Fabryka Celulozy w Niedomicach, Fabryka Związków Azotowych w Mościcach, „Lignoza” Sp.

akc. f-ka chemiczna w Pustkowie i Zakłady Przemysłu Drzewnego w Sędziszowie.

Krótki ten i nadzwyczaj pobieżny szkic, uzupełniamy podanym na innym miejscu reportażem. z ostatnio dokonanych inwestycji w terenie C.O.P., szczególnie ważnych dla przemysłu obronnego.

K. Wolk-Laniewski, major rez.

Zakupy zboża przez wojsko w świetle prawdziwego stanu rzeczy

Ze sfer wojskowych otrzymujemy następujące uwagi:

Na temat zakupów zboża przez wojsko pojawiają się w prasie notatki i artykuły, zawierające niejednokrotnie błędne informacje. I tak ostatnio pojawiły się twierdzenia, że szefostwo intendencji D. O. K. VII będzie płacić ceny według górnej granicy notowań giełdowych, nawet powyżej tej granicy, że szefostwo intendencji D.O.K. VII. niesłusznie eliminuje przy zakupach kupiectwo zbożowe, i że intendencja, zakupując zboże u producentów, płaci w niektórych okolicach kraju ceny niższe niż miejscowi kupcy-pośrednicy. — Ponadto w jednym z artykułów wysunięto postulat, by wojsko nie dokonywało zakupów zboża w momencie cen najniższych.

Wymienione powyżej informacje wymagają sprostowania, albowiem nie są ściśle i podlegają najwidoczniej na nieporozumieniu, a wywołać mogą pomieszanie pojęć i utrudnić współpracę wojska z ośrodkami produkcyjnymi jak i handlowymi.

Wojsko przeprowadza zakupy zboża według planów z góry opracowanych na każdą kampanię. Są one oparte o obowiązującą instrukcję szczegółową, normującą na stałe zasady i warunki zakupu zboża na potrzeby wojska. W myśl tej instrukcji zakupy zboża mogą być przeprowadzane bądź na giełdzie, bądź poza giełdą.

W pierwszym przypadku miarodajnymi są ceny transakcyjne, stwierdzone przez maklera przysięgłego i mieszczące się w granicach notowań danego dnia. Wojsko więc może także płacić według górnej granicy notowań — ale nie musi. Wręcz sensacyjnie brzmi zatem zapowiedź, że wojsko będzie płacić również ceny ponad górną granicę notowań — taka ewentualność byłaby przecież absurdem, przekreślającym cały sens zakupów na giełdzie.

Należy dodać dla jasności, że kiedy giełdy nie notują cen transakcyjnych, tylko orientacyjne, wówczas wojsko nie opiera się wyłącznie na nich, lecz przyjmuje do kalkulacji ceny faktycznie istniejące na rynku: może się więc zdarzyć, że wojsko rzeczywiście zapłaci cenę wyższą od podawanej przez daną giełdę ceny orientacyjnej — jednak będzie to cena rzeczywista, istniejąca na danym rynku.

W drugim przypadku, tj. przy zakupach zboża poza giełdą, przyjmowane są do kalkulacji ceny rzeczywiste istniejące na danym rynku, zaś dla celów orientacyjnych mogą być przyjmowane również ceny z ostatnich notowań najbliższej giełdy wraz z cenami ogłaszanymi, ewentualnie przez organizacje rolniczo-handlowe, związki producentów, władze administracji ogólnej itp.

O ile chodzi o źródła zakupu zboża przez wojsko, to i ta sprawa jest uregulowana obowiązującą instrukcją. Dostawcami zboża mogą być producenci rolni i ich zrzeszenia oraz kupcy zbożowi. Jako kryterium zaś służą oferowane warunki dostawy. Przy oferowaniu jednakowych warunków przez producentów rolnych i ich zrzeszenia oraz przez kupców zbożowych, dostawa powierzana jest producentom lub ich zrzeszeniom. Gdy jednak kupiec oferuje korzystniejsze warunki, wówczas wojsko kupi od kupca. Wynika z tego, że kupiectwo zbożowe nie jest bynajmniej eliminowane z dostaw dla wojska.

Informacje zaś, jakoby wojsko przy zakupach u producentów płaciło im w niektórych okolicach ceny niższe od cen oferowanych przez kupców, nie może być w ogóle traktowane poważnie. Bo skoro kupiec płaci za zboże cenę wyższą, to według jakich praw ekonomicznych odrzuca producent taką ofertę, by sprzedać zboże wojsku — taniej?

Przechodząc wreszcie do postulatu by wojsko nie zakupywało zboża w momencie cen najniższych, na-

leży stwierdzić, że takie postawienie sprawy pogłębiłoby tylko depresję. Skoro bowiem wojsko jest jednym z czynników kształtowania cen zboża na rynku, to rezygnując z interwencji podczas dużej podaży, kiedy jest podstawowym warunkiem wzrost, a nie obniżenie zapotrzebowania, działałoby chyba w kierunku... dalszego „dławienia” ceny!

Wojsko jednak zakupuje zboże bez żadnych przerw w ciągu okresu czasu, wyznaczonego z góry na

kampanię zakupów, a więc nie ucieka się do żadnych momentów spekulacyjnych. Wyrazem tego mogą być cyfry: we wrześniu br. (tj. w miesiącu zapoczątkowania zakupów w bieżącej kampanii zakupiono ogółem 16.000 ton żyta po przeciętnej cenie 14,54 zł. O ile zaś chodzi o źródła nabycia, to 94,5 proc. żyta i 78,3 proc. owsa nabyło wojsko u producentów i ich zrzeszeń.

Naukowe badanie Struktury Ziem Wschodnich

W wielkim pochodzie gospodarczym poprzez Śląsk, Gdynię, C.O.P. nie możemy zapominać o największej co do powierzchni naszej dzielnicy — Ziemach Wschodnich.

Musimy przyznać otwarcie, że sprawy te tak przez rząd, jak i społeczeństwo nie są należycie doceniane. Możemy to położyć na karb — „robienia rzeczy pilniejszych” i bardziej potrzebnych dla uprzemysłowienia lub zwiększenia potencjału wojennego Państwa.

Dla tego też z prawdziwą przyjemnością czytamy doroczne sprawozdanie Komisji Naukowej Badań Ziem Wschodnich.

Podajemy przy tym krótką historię powstania, cele, i działalność Komisji Naukowej.

Utworzona w r. 1934 z inicjatywy Rządu, Komisja Naukowych Badań Ziem Wschodnich, ma na celu inicjowanie i koordynowanie badań naukowych, dotyczących wschodnich ziem Rzeczypospolitej. Program prac na najbliższą przyszłość obejmuje badania nad **warunkami naturalnymi, ekonomicznymi demograficzno - narodowościowymi** na całym obszarze ziem wschodnich, w ostatnim zaś okresie ze szczególnym uwzględnieniem województw południowo - wschodnich. Badania nad **warunkami naturalnymi** obejmują notowanie nieużytków i niedostatecznego wyzyskania terenów rolniczych, **badania ekonomiczne** — to badania struktury agrarnej, pobocznych zarobków ludności wiejskiej, przemysłu ludowego, chałupnictwa i t. p., **stanu gospodarczego** miast i miasteczek oraz struktury wyznaniowej przemysłu i handlu ziem wschodnich, wreszcie **badania demograficzno - narodowościowe** sprowadzają się do badań etno - socjologicznych, językowych, etno-

graficznych i ustalenia regionów i podregionów kultury narodowościowej na ziemiach wschodnich.

Nad zbieraniem materiałów pracuje w terenie około 200 pracowników różnych zakładów naukowych, głównie Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

Do zadań komisji należy również organizacja specjalnych zjazdów naukowych, poświęconych ziemiom wschodnim, na których omawiane są ostatnie wyniki badań w terenie. Takim zjazdem był zorganizowany w Warszawie w r. 1936 zjazd naukowy, poświęcony Polesiu. Drugim z rzędu jest otwarty d. 30-go z. m. w Uniwersytecie Jagiellońskim zjazd, poświęcony Karpatom Środkowym i Wschodnim.

Komisji przewodniczy p. minister W. R. i O. P. prof. dr. Wojciech Świątosławski; w p. Ministrze Spraw Wojskowych gen. Kasprzyckim — Komisja ma wielkiego protektora i szczerego oddanego przyjaciela.

Ze względu na doniosłość badań, powszechność problemów, które komisja bada, obraz dzisiejszy Ziem Wschodnich jest jasny.

Dla życia gospodarczego materiały zebrane przez komisję mają pierwszorzędne znaczenie. Każdy przemysłowiec lub kupiec, który interesuje się możliwościami pracy na tamtym terenie, ma już źródło niewyczerpanych informacji, że wszystkich interesujących go dziedzin. Ważne to jest szczególnie w dobie masowego przesiedlania się rzemieślników i kupców wielkopolskich na wschodnie połacie Polski.

Nauka polska zyskała niewątpliwie bardzo dużo.

Ze swej strony życzymy gorąco Komisji Naukowego Badania Struktury Ziem Wschodnich pomyślnej pracy dla dobra Narodu i Państwa.

Pomoc Zimowa

Odbyło się pod przewodnictwem p. ministra Kościalkowskiego posiedzenie Naczelnego Wydziału Wykonawczego Pomocy Zimowej. Ze sprawozdań wynika, że akcja pomocy została już rozpoczęta na terenie całego kraju. Szczególną uwagę zwrócono na dożywianie dzieci, które w miesiącu bieżącym obejmie 400.000 najuboższej dziatwy. Na szeroką skalę rozpoczęto rozdawnictwo tranu. Komitet Naczelny przygotował 32.000 par obuwia dla dzieci bezrobotnych. Dodać należy, że świadczenia świata pracy (od poborów i zarobków nie uległy zmianom i będą wpłacane począwszy od 1-go grudnia b. r.).

Normy świata pracy wynoszą:

do 160 zł.	0.20 zł
od 161 do 300	$\frac{1}{4}$ %
„ 301 „ 600	$\frac{1}{2}$ %
„ 601 „ 800	1 %
„ 801 „ 1200	$1\frac{1}{2}$ %
„ 1200 „ 2500	2 %
„ 2501 wzwyż	4 %

Pomoc Zimowa w Stolicy. Z przedłożonego sprawozdania Stołecznego Obywat. Komitetu Z. P. B. okazało się, że stolica wpłaciła w ciągu ubiegłych 10 miesięcy, od grudnia do września, około $4\frac{1}{2}$ miliona złotych. Jest to suma znaczna, ale nie wystarczająca, należy zebrać tyle aby w czasie zimy ulżyć niedoli bezrobotnych. Zrozumienie obowiązku obywatelskiego, który nie jest przymusem, musi przyjść samo i głęboko zakorzenić się w sercach obywateli. Na czele Stołecznego Komitetu stoi p. minister Tyszka.

Pomoc zimowa w woj. Warszawskim.

Komitet wojewódzki wydał zarządzenie, aby do Wydziałów Wykonawczych lokalnych komitetów

wchodzili działacze, reprezentujący wszystkie warstwy społeczne i gospodarcze danego terenu, lekarze powiatowi i miejscy, oraz delegaci powiatowych lub miejskich Komitetów pomocy dzieciom i młodzieży. Komitety powyższe otrzymywać będą na prowadzenie akcji pomocy dzieciom dotacje z Wojewódzkiego Komitetu. Dążyć należy do powiększenia jakości udzielanych im świadczeń.

Baczną trzeba zwrócić uwagę na właściwe klasyfikowanie bezrobotnych do świadczeń z pomocy zimowej i eliminowania z tych świadczeń uprawnionych do korzystania z opieki społecznej organów samorządowych lub z ubezpieczeń społecznych. Jedynie bowiem kosztem częściowego obniżenia przeciętnej ilości korzystających z pomocy zimowej, można będzie osiągnąć podniesienie przeciętnej wartości świadczeń.

Zagadnieniem obecnie najważniejszym w akcji pomocy zimowej jest podjęcie zabiegów o upowszechnienie świadczeń pieniężnych i w naturze i o osiągnięcie jaknajlepszych wyników z rozpoczętej od września przez warszawski Komitet wojewódzki akcji zbiórkowej płodów rolnych. Zachodzi bowiem niezbędna konieczność samowystarczalności poszczególnych terenów, gdyż dotacje na pomoc bezrobotnym będą przydzielane jedynie w wyjątkowych wypadkach.

Na czele komitetu stoi p. Inż. B. Przedpełski. Z całego kraju otrzymujemy informacje o intensywnej pracy lokalnych kamitetów.

Widzimy, że akcja Pomocy Zimowej jest w całej pełni. W akcji tej nie powinno zabraknąć nikogo. Apel najwyższych czynników w Państwie na rzecz najbiedniejszych nie powinien przejść bez echa. Pomoc bezrobotnym to nie przymus, ale dobrze zrozumiała potrzeba pomocy, która winna głęboko zakorzenić się w sercach obywateli.

Z ZAOLZIA

Koordinacja Prac Ustawodawczych dla Śląska Zaolzańskiego. W związku z przejęciem odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego poza dekretem inkorporacyjnym z dnia 11 października 1938 ogłoszony został dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z tejże daty o rozciągnięciu mocy obowiązującej niektórych aktów ustawodawczych na odzyskane ziemie Śląska

Cieszyńskiego. Wspomniany dekret objął 72 zasadnicze przepisy w dziedzinie prawa materialnego i proceduralnego, a w szczególności w zakresie prawa cywilnego, karnego, handlowego, skarbowego i ogólnoadministracyjnego. Dekret ten postanowił, że Rada Ministrów może w drodze rozporządzeń wydać przepisy przejściowe i uzgadniające związane

z rozciągnięciem powyższych aktów ustawodawczych na odzyskane ziemie Śląska Zaolzańskiego.

W związku z powyższym trwają obecnie ożywione prace ustawodawcze przy czym Komitet Koordynacyjny tych prac znajduje się w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Celem uzgodnienia prac Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z pracami Komitetu Koordynacyjnego M. S. Z., Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządziło ostatnio, że wszystkie departamenty i biura ministerstwa przygotować mają niezwłocznie projekt zarządzeń jakie okażą się potrzebne w związku z wyżej powołanymi dekretemi P. R. z dnia 11 października 1938. W szczególności w resorcie Min. Spraw Wewnętrznych ma być rozważone, czy i w odniesieniu do których aktów ustawodawczych rozciągniętych obecnie na Śląsk Zaolzański zachodzi potrzeba wydania rozporządzeń Rady Ministrów, zawierających przepisy uzgadniające i przejściowe. W niedługim czasie wydany ma być dalszy dekret Prezydenta Rzeczypospolitej o rozciągnięciu poszczególnych aktów ustawodawczych na Śląsk Zaolzański.

Huty w Trzyńcu. Z d. 1 z. m. powstała dla hutnictwa żelaznego w Polsce sytuacja nowa. Przyłączenie Śląska Zaolzańskiego dała hutnictwu polskiemu nowe możliwości wytwórcze. Zakłady hutnicze w Trzyńcu i Boguminie, zakłady przetwórstwa metalowego w Boguminie i Frydku przynoszą nowe możliwości produkcyjne.

Podkreślany przez komisję hutniczą w r. ub. postulat podniesienia zdolności wytwórczej polskiego hutnictwa żelaznego do poziomu 2 mil. ton stali rocznie w r. 1940 został całkowicie wypełniony. Wpłyne to na kierunek inwestycji hutniczych i zmusi do przyspieszenia prac nad rozwojem rynku krajowego.

Przyłączenie Śląska Zaolzańskiego wzmogło zdolność produkcyjną przede wszystkim w zakresie surowców i półwyrobów hutniczych. Stosunek produkcji huty w Trzyńcu do produkcji całego hutnictwa polskiego wyniósł: w r. 1935 — 21,1%, w r. 1936 — 22,2%, w r. 1937 — 24,8% i w pierwszym półroczu r. b. — 16,9%.

W ogólności wytwórczość wytworów gotowych huty trzynieckiej wynosiła w ostatnich czterech latach od 16,9% do 24,8% produkcji dotychczasowych hut polskich. Umieszczenie dodatkowej produkcji na rynku krajowym wymagać będzie dalszych prac nad rozbudową tego rynku. W okresie przejściowym powiększenie eksportu wytworów walcowanych i to zarówno na rynek czeski, jak i na pozostałe rynki, potrafi przyrost zdolności wytwórczej hutnictwa polskiego w pełni wykorzystać. Wysoki stopień zmechanizowania huty trzynieckiej pozwoli na zwiększenie eksportu bez znaczących przesunięć w ren-

towności produkcji. I w tej dziedzinie osiągnięto już prowizoryczne zwiększenie polskiej kwoty eksportowej na rynki zagraniczne w łonie międzynarodowego kartelu stali; dodatkowy przydział na dwa miesiące wyniósł 18.000 ton. Ustalenie nowej dodatkowej kwoty eksportowej będzie przedmiotem najbliższych starań przemysłu hutniczego.

Wzrost spożycia rynku wewnętrznego, nad którym jeszcze więcej pracować należy, spotka się dzięki przyłączeniu Zaolzia z wydajnością produkcyjną przemysłu hutniczego, zdolną wzrost ten pokryć bez najmniejszych trudności.

Sieć kolejowa Zaolzia. Polska sieć kolejowa powiększyła się przez przyłączenie Zaolzia o przeszło 130 km. linii normalnotorowych. Zaolzie jest terenem bogato zaopatrzonym w sieć kolejową. Na 100 km kw. przypada tu przeszło 16 km. linii kolejowych, a więc przeszło trzykrotnie więcej, niż średnio w Polsce. W tym jest prawie 90 km. linii dwutorowych pierwszorzędного znaczenia, a mianowicie: Zebrzydowice — Piotrowice — Bogumin — 26 km. i Bogumin — Karwina — Cieszyn — Jabłonków — granica państwa za przełęczą Jabłonkowską — 63,8 klm.

Pierwsza z tych linii jest częścią magistrali Warszawa — Kraków — Wiedeń i Praga, druga — to odcinek słynnej kolei Koszycko - Bogumińskiej, stanowiącej na tym właśnie odcinku najkrótsze połączenie z Berlina do Budapesztu i Stambułu. Za stacją Mosty kolej ta przechodzi dwoma tunelami długości 600 m. pod przełęczą Jabłonkowską i o 2,5 km. dalej przecina tymczasową granicę od strony Słowacji, dążąc w dół ku Czaczy i Życinie. Obie te linie należą do najstaranniej zbudowanych i utrzymywanych.

Jednotorowe są linie: Piotrowice — Karwina (10 km.), Cieszyn — Wojkowice (15 km., linia do Frydku) oraz Podobora — Sucha — Szumbark (14 km., linia z Cieszyna do Morawskiej Ostrawy). Wyłącznie ruch towarowy obsługują linie: z Dąbrowy przez Pietwałd do Polskiej Ostrawy, ze Średniej Suchej do Karwiny i do Orłowej oraz szereg bocznic do kopalń i zakładów przemysłowych. Dwutorowy odcinek z Bogumina do granicznego mostu na Odrze pod Starym Boguminem jest własnością kolei niemieckich i znajduje się pod ich zarządem.

Sieć kolejowa Zaolzia posiada szereg poważnych stacji węzłowych, jak: Cieszyn Zachodni, Karwina, Piotrowice, Sucha Średnia, żaden jednak nie dorównywa rozmiarami ani znaczeniem stacji w Boguminie. Dworzec ten liczy wraz ze stacją rozrządową nie mniej niż 7,5 km. długości i posiada tory stacyjne o długości ogólnej 132 km. Był to największy dworzec kolejowy w obrębie Czechosłowacji i jeden z największych w środkowej części Europy.

Zbiegają się tu wprawdzie tylko 4 linie, ale każda z nich jest magistralą europejskiej miary.

Szkoły handlowe na Zaolziu. Po objęciu Śląska Zaolzańskiego przez władze polskie, szkoły handlowe z czeskim językiem nauczania istniejące w Orłowej i Cieszynie Zachodnim zostały zamknięte, a równocześnie zarządzone wpisy do państwowych dwuletnich i czteroletnich szkół handlowych z polskim językiem nauczania, oraz do nowootwartych klas pierwszych gimnazjum kupieckiego.

Młodzież tłumnie zapisala się do polskich szkół handlowych. Szczególnym powodzeniem cieszyły się polskie gimnazja kupieckie, które otwarto w Cieszynie i Orłowej. Trzeba było w nich uruchomić po trzy oddziały równoległe klasy pierwszej. Nauka w szkołach handlowych rozpoczęła się w Cieszynie Zachodnim już dnia 19 października, w Orłowej zaś 21 października br.

Spółdzielnie Zaolzańskie. Dyrekcja i Rada Nadzorcza Związku Spółdzielni Polskich w Cieszynie Zachodnim powzięła jednomyślnie uchwałę co do połączenia Związku Spółdzielni Polskich w Cieszynie Zachodnim ze Związkiem spółdzielni rolniczych i zarobkowo - gospodarczych R. P. w Warszawie. Jednocześnie polecono spółdzielniom w liczbie 103 złożenie deklaracji przystąpienia do Okręgowego Związku spółdzielni rolniczych i zarobkowo - gospodarczych w Krakowie.

Zmiany w Dyrekcji Cel w Mysłowicach. Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 28 października 1938 zarządzone zostało utworzenie i zniesienie niektórych urzędów celnych i posterunków celnych w okręgu administracyjnym Dyrekcji Cel w Mysłowicach. W szczególności ustanowione zostały graniczne urzędy kolejowo - celne: w Boguminie Szumbarku, Gnojniku i Mostach: graniczne urzędy celne drogowe: Boguminie — Most, Wierzbicy, Rychwałdzie, Pietwałdzie i Dolnych Toszonowicach; oddział Urzędu Celnego w Boguminie pod nazwą: „Oddział Urzędu Celnego w Boguminie — poczta”, oddział drogowy Urzędu Celnego w Mostach. Posterunki celne: w Pietwałdzie, Dziedzinie, Będowicach, Górnych Sobieszowicach, Górnych Domaśłowicach, Dobracicach Kameralnej Ligotce i Górnej Łomnie. Urzędzie Celnym w Boguminie, Szumbarku, Gnojniku i Mostach nadaje się uprawnienia urzędów celnych I kl. w zakresie odprawy celnej osobowej i towarowej; urzędowi Celnym w Boguminie — Most, Wierzbicy, Rychwałdzie, Pietwałdzie i Dolnych Toszonowicach oraz oddziałom drogowym Urzędów Celnych w Szumbarku i Mostach nadaje się uprawnienia urzędów celnych II kl. w zakresie odprawy celnej osobowej i towarowej i oddziałowi Urzędu Celnego

w Boguminie — Poczta nadane zostały uprawnienia w zakresie odprawy celnej przesyłek pocztowych. Do zakresu działania posterunków celnych w Pietwałdzie, Dziedzinie, Będowicach, Górnych Domaśłowicach, Dobracicach, Kameralnej Ligotce i Górnej Łomnie należeć ma odprawa celna osób i środków lokomocji, dokonywana w czasie obowiązującym graniczne Urzędy Celne ustanowione przy drogach kołowych. Zniesienie zostały Urzędy Celne: w Gólkowicach, Markłowicach, Kaczycach Dolnych, i Istebnej. Nadto zniesione zostały oddziały drogowe Urzędu Celnego w Cieszynie, Most Jubileuszowy i Most Główny, oraz niektóre posterunki celne. Rozporządzenie weszło w życie 10 listopada 1938 z mocą obowiązującą od dnia 11 października 1938.

Rozciągnięcie Taryf P.K.P. na Śląsk Zaolzański. Na sieć kolejową Śląska Zaolzańskiego rozciągnięto z dniem 1 listopada rb. wszystkie taryfy towarowe P. K. P., a mianowicie: Regulamin przewozu przesyłek towarowych oraz przepisy wykonawcze do tegoż regulaminu, postanowienia taryfowe, klasyfikacja towarów, tabele opłat klas zasadniczych i opłaty dodatkowe taryfy i wyjątkowe, spis stacji i przystanków kolejowych oraz wykaz odległości taryfowych. Zarządzenie to zostało ogłoszone w „Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych” Nr. 50/1938 r.

W konsekwencji tego faktu — z dniem 1-go listopada rb. dotychczasowy łamany sposób obliczania przewoźnego przestał obowiązywać, natomiast stosowane są stawki według odpowiednich taryf towarowych P. K. P. za całą łączną odległość.

W spisie stacji i wykazie odległości taryfowych na miejsce poprzednich punktów granicznych pod Cieszynem i Zebrzydowicami wprowadzono nowe punkty graniczne: pod Boguminem, Gnojnikiem, Mostami Śląskimi i Szumbarkiem Śląskim oraz dodano 30 nowych stacji, położonych na odzyskanym obszarze. Bezpośrednią odległość taryfową pomiędzy stacjami Śląska Zaolzańskiego i pozostałymi stacjami P. K. P. otrzymuje się z sumy odległości taryfowej, obliczonych przez Cieszyn i Zebrzydowice, przy czym do obliczenia przewoźnego przyjmuje się mniejszą odległość z tych dwóch kierunków.

Najwięcej uzupełnień wprowadzono do taryf specjalnych i wyjątkowych, a to celem rozciągnięcia wszystkich taryf obowiązujących lub do pewnych stacji, na odpowiednie stacje ziem odzyskanych, gdzie znajdują się wytwórnie czy też rynki zbytu dla odnośnych artykułów. Jeżeli chodzi o taryfy specjalne i wyjątkowe, to z chwilą włączenia stacji, położonych na ziemiach odzyskanych do sieci P.K.P. — taryfy te automatycznie objęły obszar Zaolzia. Natomiast taryfy obejmujące swym obszarem ważności grupę stacji, przy których znajdują się zakłady pewnej branży, zostały uzupełnione stacjami ob-

szaru odzyskanego, przy których istnieją podobne zakłady przemysłowe.

Przy uzupełnianiu **taryf relacyjnych**, posiadających stawki gotowe na przewóz od i do ściśle wskazanych w taryfie stacji — stawki nowe dla komunikacji z odzyskanym Śląskiem obliczone zostały proporcjonalnie do odległości z zachowaniem średniego rozmiaru ulgi.

Taryfy o **charakterze aprowizacyjnym**, obowiązujące dla Górnego Śląska, rozszerzone zostały także na odzyskany obszar Śląska Zaolzańskiego.

Taryfy o **znaczeniu lokalnym**, stosowane poprzednio przez koleje czeskie, przeniesione zostały z tym samym poziomem opłat od taryf wyjątkowych P. K. P. z ważnością do końca 1938 r. Niektóre z nich okazać się mogą w nowych warunkach gospodarczych zbędne, wobec czego z Nowym Rokiem 1939 przestaną obowiązywać te zaś taryfy, których utrzymanie będzie uzasadnione gospodarczo, przedłużone zostaną z upływem rb. na dalszy okres lub przeniesione do taryf stałych (specjalnych).

Wymienione wyżej zasady zastosowane zostały zarówno w odniesieniu do taryf na obrót wewnętrzny jak i na obrót przez porty polskie obszaru celnego oraz przez granice lądowe.

W zakresie **taryf osobowych, bagażowych i ekspresowych** dla przewozów wewnętrznych, wprowadzono z dniem 1-go listopada rb. obowiązujące przepisy i opłaty taryfy osobowej linii normalno - toro-

wych P. K. P., jak również i **zbiór ulg pozataryfowych**, stosowanych dotąd w kraju. Z tym dniem usunięte zostały za tym taryfy kolei czeskich, które obowiązywały dotąd na liniach, położonych na obszarze odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego, z zachowaniem opłat, wyrażonych w koronach po kursie 1 korona = 16 gr. Ponieważ pełne przystosowanie warunków, stosowanie licznych ulg przejazdowych na obszarze odzyskanych ziem nie udało się przeprowadzić w stosunkowo krótkim czasie, jaki upłynął od ich objęcia — potrzebne okazało się wprowadzenie pewnych odchyień a także objaśnienie różnych przypadków szczególnych, związanych ze stosowaniem tych warunków. Wyjaśnienie to znajduje się w rozporządzeniu ogłoszonym w dzienniku taryf i zarządzeń kolejowych Nr. 50/1938 r.

Informacje Gospodarcze

OBOWIĄZEK ZGŁASZANIA MIENIA OBYWATELI POLSKICH POSIADANEGO ZAGRANICĄ.

Na mocy Ust. z dnia 7 listopada 1938 (Dz. Ust. Nr. 85) w sprawie przepisów dewizowych — zostało wydane ważne z dniem ogłoszenia (10 listopada b.r.) rozporządzenie Ministra Skarbu w sprawie zgłaszania i zaofiarowania do skupu mienia obywateli polskich, posiadanego zagranicą oraz wszelkich należności od zagranicy. Oddanie do dyspozycji Państwa zagranicznych rezerw i należności firm i osób prywatnych możliwe już na gruncie dekretu dewizowego z dn. 26. IV. 1936 r. jest obecną ustawą (nowelizującą dekret z dn. 26. IV. 1936 r.) realizowane w zakresie koniecznym dla potrzeb gospodarstwa narodowego.

Rozporządzenie ministra skarbu postanawia, że wszystkie osoby, które mają miejsce zamieszkania

lub siedzibę w kraju, obowiązane są zgłosić w Banku Polskim wszelkiego rodzaju mienie, posiadane zagranicą o łącznej wartości ponad 5.000 zł. W szczególności zgłoszeniu podlegają posiadane za granicą pieniądze zagraniczne, złoto, papiery procentowe i dywidendowe (zarówno zagraniczne, jak i krajowe, opiewające na walutę zagraniczną), kupony od takich papierów, jak również wszelkie należności od zagranicy bez względu na to, czy dowód należności znajduje się w kraju, czy za granicą. Również posiadane za granicą nieruchomości oraz wszelkiego rodzaju inne prawa majątkowe (udziały w przedsiębiorstwach itp.), mają być zgłaszane w Banku Polskim, nieruchomości podlegają obowiązkowi zgłoszenia bez względu na ich wartość.

Zgłoszone pieniądze zagraniczne i złoto będą skupione przez Bank Polski. Co do zgłoszonych papierów wartościowych, posiadanych zagranicą i należność od zagranicy, rozporządzenie przewiduje, że

należy je zlecić Bankowi Polskiemu na jego żądanie do sprzedaży lub inkasa. Zgłoszone nieruchomości nie będą skupywane ani likwidowane.

Wolni są od obowiązku zgłoszenia mieszkający w Polsce obywatele tych państw, które w zakresie spraw uregulowanych, omawianym rozporządzeniem Ministra Skarbu bądź w ogóle obowiązków analogicznych, nie wprowadziły, bądź nie stosują ich do obywateli Państwa Polskiego.

Zgłoszenie winno nastąpić najdalej do dnia 30-tu od dnia 10 listopada b. r. W razie uchylania się od obowiązków, ustalonych rozporządzeniem, grozi stosownie do postanowień dekretu o reglamentacji dewizowej, kara więzienia do lat 5-ciu i grzywna do 200.000 zł oraz konfiskata całego niezgłoszonego mienia.

Dane zgłoszone i dostarczone Bankowi Polskiemu w wykonaniu rozporządzenia — nie będą udzielane władzom skarbowym.

Wszelkich informacji i wyjaśnień, udzielać będą zainteresowanym osobom oddziały Banku Polskiego.

ZASTAW REJESTROWY NA MASZYNACH.

Opracowany został nowy projekt rządowy w sprawie zabezpieczenia należności za sprzedane towary za pomocą rejestrowanego prawa zastawu. Ma ono dotyczyć maszyn, silników i pędnic, nabytych dla zakładów przemysłowych lub rzemieślniczych, a może być ustanawiane jedynie na rzecz kupca - sprzedawcy lub instytucji kredytowej, udzielającej pożyczki na sfinansowanie tego kupna. Rejestr ma być prowadzony przez wojewódzkie władze przemysłowe.

Wedle projektu ustanowienia prawa zastawu ma powodować sprzedaż obciążonej zastawem maszyny z licytacji — po uprzednim pisemnym zagrożeniu oraz powtórny wezwaniu dłużnika przez komornika i bezskutecznym upływie 2 tygodni — bez potrzeby wyjednywania wyroku sądowego.

SAMOCHODOWE DOROŻKI BAGAŻOWE.

W nr. 81—82 „Dziennika zarządu miejskiego w m. st. Warszawie” ogłoszono taryfę samochodowych dorożek bagażowych. Taryfy opłat są następujące:

a) za przewóz przy maksymalnym obciążeniu 500 kg. za pierwsze 1000 mtr. 80 gr., za każde następne 250 m. 20 gr., czyli za każdy kilometr 80 gr.: b) za zamówione oczekiwanie: za pierwsze 24 min. 80 gr. za każde następne 6 min. 20 gr., czyli za każdą godzinę 2 zł.

Przy przewozie bagażu jeden pasażer — właściciel bagażu, bądź osoba przez niego wskazana, ma prawo zająć miejsce w samochodzie bez specjalnej dopłaty.

Taryfa obowiązuje w granicach administracyjnych m. st. Warszawy i stosowana być musi z dniem ogłoszenia w „Dzienniku zarządu miejskiego”.

OBROTY TOWAROWE I RUCH STATKÓW W GDYNI.

Obroty towarowe portu gdyńskiego w z. m. wynosiły 839.230,7 ton wobec 765.920 ton we wrześniu r. b. i 813.009,9 ton w październiku r. ub. Obroty towarowe w z. m. wzrosły w porównaniu z wrześniem r. b. o 9,6% i o 3,2% w porównaniu z październikiem roku ubiegłego.

Obroty zamorskie w z. m. przedstawiały się następująco (w nawiasach dane za wrzesień r. b.): ogółem 825.042,5 ton (758.368,7 ton), z czego na przywóz przypada 103.441,5 ton (105.305,2 ton), i na wywóz zamorski 721.601 t. (650.063,5 ton). Obrót przybrzeżny łącznie z w. m. Gdańskiem wyniósł 360,9 ton (100,3 ton); obrót z „zapleczem” kraju drogą wodną 2.926,9 ton (1.109,3) jeżeli chodzi o przywóz oraz 9.999,5 ton (5.070,4) po stronie wywozu.

Ruch statków wykazuje w z. m. wzrost zarówno co do ilości, jak i pojemności statków, przy tym przedstawiał się on następująco (w nawiasach dane za wrzesień r. b.): weszło do portu 612 (570) statków o pojemności 586.247. (582.474) trn., opuściło zaś port 514 (571) statków o pojemności 596.922 (574.494) trn.; średni tonaż statku zawijającego do Gdyni wyniósł w miesiącu sprawozdawczym 957,9 (1.020) trn.; średnia ilość statków, przebywających jednocześnie w porcie — 52 (47); średni postój statku w porcie wynosił 41,3 (60,7) godzin.

Pierwsze miejsce w obsłudze portu gdyńskiego zajęła bandera szwedzka. Następnie zaś idą kolejno: polska, finlandzka, niemiecka, duńska, norweska, angielska, włoska, U.S.A., łotewska, estońska, holenderska, jugosłowiańska, grecka, litewska, gdańska, panamska oraz islandzka. Pierwsze trzy bandery pozostały bez zmiany, przesunięcia nastąpiły dopiero na dalszych miejscach.

Ruch pasażerski wykazał dalszy spadek. Przybyły 503 (834) osoby i wyjechało 2.040 (3.116) osób.

NOWE ZAMÓWIENIE DLA STOCZNI GDYŃSKIEJ

„Polska Gospodarka” w zeszycie Nr. 48 donosi:

W dn. 24/XI b. r. została podpisana przez Stocznice Gdyńską umowa z Ministrem Przemysłu i Handlu na budowę jednego stalowego luga motorowego (dla połowów śledzi).

Zamówiony ostatnio statek jest już szóstym z kolei lugrem rybackim, budowanym w ostatnim czasie na rachunek Min. Przemysłu i Handlu. Pierwszych 5 statków tego rodzaju, zbudowanych na stoczni niemieckiej w Papenburgu i Stoczni Gdańskiej jako

prototypy — pracuje już od szeregu miesięcy, przy czym 3 statki eksploatuje Towarzystwo Połowów Dalekomorskich „Korab”, 2 zaś — Towarzystwo „Delfin”.

Nowy luger nie wiele odbiega — zarówno swymi wymiarami, jak i urządzeniami — od pierwszych 5 statków, zbudowanych w latach 1937 — 1938. Dane charakterystyczne nowego statku są następujące:

Długość całkowita	ok. 38.00 m
Długość między pionami.	35.70 m
Szerokość na wędze głównej.	7.50 m
Wysokość boczna.	3.35 m
Zanurzenie bez stępki.	2.65 m
Nośność przy zanurzeniu 2.65 m	188.00 tDW
Nośność maksymalna przy zanurzeniu do znaku wolnej burty.	230.00 tDW
Ładowność gwarantowana —	
beczek szkockich.	1.000
Szybkość statku.	10 węzłów
Moc motoru głównego.	350 KM

Luger, zamówiony na Stoczni Gdynskiej, będzie wybudowany wg przepisów i pod nadzorem Towarzystwa Klasyfikacyjnego Bureau Veritas, przy czym statek otrzyma najwyższą klasę dla statków tej kategorii. Zaopatrzony on będzie w wzmocnienia przeciwlodowe, co pozwoli mu na uprawianie żeglugi również w okresie zimowym — podczas lodów.

Zgodnie z postanowieniami umowy, statek będzie, z wyłączeniem motoru głównego i niektórych mechanizmów i urządzeń pomocniczych specjalnych, wykonany z materiałów krajowych.

Motor główny będzie produkcji szwedzkiej, mianowicie znanej firmy Atlas-Diesl w Sztokholmie. Będzie to bezpośrednio zwrotny 4-cylindrowy, 2-suwowy silnik typu Polar Diesel M 44 I, dający przy 350 obrotach na minutę moc 350 KM wzgl. 370 KM przy 375 obr./min.

Jako termin dostawy lugra ustalono zgodnie 12 miesięcy od daty podpisania umowy, co leży w granicach terminów, stosowanych przez dobre i całkowicie zagospodarowane stocznie zagraniczne.

Na tym miejscu należy podkreślić, że ostateczne plany nowozamówionego lugra zostały opracowane przez polskich inżynierów, którzy ulepszyli niektóre urządzenia oraz znaleźli szereg lepszych rozwiązań od zastosowanych na pierwszych 5 statkach polskich tego typu, zbudowanych na stocznich obcych.

Również na podkreślenie zasługuje fakt, że Stocznia Gdynska uzyskała nowe zamówienie pomimo silnej konkurencji. Proponowane przez tę Stocznnię rozwiązanie techniczne, termin wykonania itp. były na poziomie propozycji stoczni zagranicznych, różnica zaś ceny wykonania statku leżała w granicach gospodarczo uzasadnionych — toteż została przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu zaakceptowana.

Nowe to zamówienie, uzyskane przez Stocznnię Gdynską, jest już czwartym poważniejszym obiektem, oddanym do wykonania tej Stoczni — po przekształceniu jej z warsztatu naprawczego na właściwą stocznię okrętową. Przyczyni się ono, niewątpliwie, do dalszego rozbudowania warsztatów i urządzeń tej Stoczni oraz poważnego zwiększenia zatrudnienia.

CENTRALA NARZĘDZI

BCIA I. i R. RUBINSTEIN

WARSZAWA, PLAC GRZYBOWSKI 1

Telefony: 2-93-71, biuro, 6-10-94

Oddział:

PL. GRZYBOWSKI 12. TEL. 5.94-25.

SPRAWY PODATKOWE

A) INFORMACJE OGÓLNE

NOWE ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE DO ORDYNACJI PODATKOWEJ

W N-rze 35, ex 1937 „Dziennika Ustaw” ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 25 marca 1937 r. o wykonaniu ordynacji podatkowej — (ustawa z 15 marca 1934 r.) według jednolitego tekstu, zawartego w „Dzienniku Ustaw” z 1936 r. Nr. 14, poz. 134. Nowe rozporządzenie wykonawcze do

ordynacji podatkowej, unormowało szereg kwestii w zakresie postępowania podatkowego w sposób odmienny od dotychczasowego, a niektóre zagadnienia procedury podatkowej uregulowało po raz pierwszy.

NORMY SZACUNKOWE

Podstawa wymiaru podatku dochodowego (dział I) i podatku przemysłowego od obrotu może być ustalona za pomocą norm szacunkowych tylko w razie rzeczywistej trudności w ustaleniu tej podstawy przy pomocy innych materiałów faktycznych (zezna-

nia i wyjaśnienia płatników, księgi handlowe, zapis-ki, zeznania i opinie biegłych i świadków i t. p.). Nor-my szacunkowe, zaopiniowane przez komisje odwo-ławcze i zatwierdzone przez Ministra Skarbu, wią-żą w zasadzie władze wymiarowe i odwoławcze.

Omawiane rozporządzenie przewiduje coroczne ustalenie następujących norm szacunkowych dla po-datku dochodowego i przemysłowego od obrotu:

I. normy dochodowości:

a) gruntów, b) przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, wolnych zajęć zawodowych oraz zajęć przemysłowych; c) budynków;

II. normy obrotu;

III. normy odpisów za zużycie (amortyzacyjne i t. d.

Tryb ustalenia norm szacunkowych.

Poszczególne izby skarbowe opracowują wnios-ki w przedmiocie norm szacunkowych po zasięgnię-ciu opinii biegłych, wyznaczonych przez właściwe organizacje samorządu gospodarczego lub wolne or-ganizacje zawodowe. Następnie wnioski te wraz z opinią biegłych i materiałami, na których zostały oparte, będą przesyłane przez izby skarbowe komis-jom odwoławczym. Projekty norm zaopiniowane przez te komisje będą ostatecznie zatwierdzone przez Ministra Skarbu, również po wysłuchaniu opinii wła-ściwych organizacyj.

Uproszczone księgi handlowe.

Szereg istotnych zmian wprowadziło rozporzą-dzenie w zakresie przepisów, dotyczących prowadze-nia ksiąg handlowych uproszczonych oraz ksiąg gos-podarczych: właścicieli nieruchomości budynkowych, osób wykonywujących wolne zawody oraz gospo-darstw wiejskich.

Uproszczone księgi handlowe będą mogły prowa-dzić wszystkie przedsiębiorstwa handlowe, przemy-słowe i inne, wymienione w taryfie stanowiącej za-łącznik do artykułu 23-go ustawy o państwowym podatku przemysłowym („Dziennik Ustaw R. P.” Nr. 46 z 1936 r.) z wyjątkiem przedsiębiorstw obo-wiązanych do prowadzenia księgowości w myśl po-stanowień kodeksu handlowego (kupecy rejestrowi) i przepisów szczególnych.

Zeznania o dochodzie.

Do składania zeznań dla wymiaru podatkowego dochodowego (dział I) obowiązane są:

A) bez względu na wysokość osiągniętego do-chodu lub poniesionych strat:

I. osoby prawne;

II. osoby fizyczne oraz spadki wakujące, prowa-dzące księgi handlowe (także księgi uproszczone) lub gospodarcze, z wyjątkiem osób i spadków, któ-

rych dochód płynie wyłącznie z gospodarstw rolnych o obszarze poniżej 15 ha użytkowego gruntu, poło-żonych w odległości ponad 5 km. od granicy miast z ludnością ponad 100.000 mieszkańców.

B) w razie osiągnięcia w roku poprzedzającym rok podatkowy dochodu przewyższającego 1.500 zł. — osoby fizyczne oraz spadki wakujące, nie prowa-dzące ksiąg handlowych lub gospodarskich, z wyjąt-kiem osób i spadków wakujących, których dochód płynie wyłącznie:

a) z nieruchomości gruntowej o łącznym obsza-rze nie przekraczającym 50 ha gruntu, a na obszarze województwa białostockiego, nowogrodzkiego, poles-kiego, wileńskiego, wołyńskiego — nie przekraczają-cym 100 ha;

b) z domów mieszkalnych, obejmujących łącznie nie więcej niż 12 izb;

c) z jednego przedsiębiorstwa handlowego, bądź przemysłowego, zaliczonego w roku poprzedzającym rok podatkowy do kategorii III, IV, V-a, V-b przed-siębiorstw handlowych, albo kategorii VII i VIII przedsiębiorstw przemysłowych.

Zeznania o obrocie.

Do składania zeznań dla wymiaru podatku prze-mysłowego od obrotu obowiązane są:

A. przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe:

I. osoby prawne — co do każdego oddzielnego zakładu lub przedsiębiorstwa, bez względu na kate-gorię świadectwa przemysłowego;

II. inni płatnicy: a) jeżeli prowadzą księgi han-dlowe, co do każdego oddzielnego zakładu lub przed-siębiorstwa, bez względu na kategorię świadectwa przemysłowego; b) w razie nieprowadzenia ksiąg handlowych — co do każdego oddzielnego zakładu lub przedsiębiorstwa, zaliczonego do kategorii I i II przedsiębiorstw handlowych oraz I, II, III, IV, V i VI przedsiębiorstw przemysłowych.

B. wszystkie osoby wykonujące samodzielne wolne zajęcia zawodowe:

C. osoby wykonywujące zajęcia przemysłowe.

B) ULGI PODATKOWE

Podstawę prawną ulg w spłacie zaległości podat-kowych stanowi Ordynacja Podatkowa (Dz. U. R. P. Nr. 14 z 1936 r., poz. 134) i ustawa z dnia 10 marca 1932 r. o spłacie zaległości podatkowych (Dz. U.R.P. Nr. 50 z 1935 r., poz. 336).

Na zasadzie tych ustaw Minister Skarbu, sam bądź też w porozumieniu z innymi ministrami, wydał cały szereg rozporządzeń i okólników.

ORDYNACJA PODATKOWA.

W art. 123 — upoważnia Ministra Skarbu w gospodarczo uzasadnionych lub zasługujących na

szczególne uwzględnienie przypadkach — do umarzania w całości lub części, należności z tytułu podatków, grzywien, odsetek od zaległości i kosztów egzekucyjnych.

Minister Skarbu może zarządzić w przypadkach wydarzeń żywiołowych umorzenie pewnej należności podatkowej dla płatników określonego terytorium, dotkniętego klęską.

Umorzenie podatku w całości lub w części pociąga za sobą umorzenie w odpowiednim stosunku do datków i należności ubocznych z wyjątkiem kosztów egzekucyjnych, których umorzenie może nastąpić tylko w drodze osobnego aktu. Ministrowi Skarbu służy prawo przeniesienia powyższych uprawnień na podległe mu władze skarbowe.

Kompetencje władz skarbowych w sprawie ulg w spłacie podatków Minister Skarbu określił w § 101—104 rozporządzenia z dnia 25 marca 1937 r. o wykonaniu ordynacji podatkowej (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 270).

Kompetencje te są następujące:

Izby Skarbowe uprawnione są:

1) umarzać poszczególnym płatnikom w ciągu tego samego okresu budżetowego:

- a) zaległości lub części zaległości we wszystkich podatkach bezpośrednich (nie wyłączając podatku majątkowego, nadzw. daniny majątkowej i podatku od placów budowlanych. (Co do podatku majątkowego, nadzw. daniny majątkowej, — pod. od placów budowlanych oraz odsetek od tych podatków, kompetencje te zostały przyznane okólnikiem Min. Sk. z dn. 18. V. 1937 r. L. D. V. 5165/1/37 (Dz. Urzędowy Min. Skarbu Nr. 14, poz. 464), i dotyczą zarówno izb skarbowych jak i urzędów skarbowych i grzywnach do kwoty 25.000 zł).
- b) w całości lub części narostu odsetki tudzież odsetki ulgowe od zaległości, bez względu na ich wysokość;
- c) zaległości lub części zaległości z tytułu opłaty stemplowej pojedynczej do kwoty 5.000 zł., a zaległości lub części zaległości z tytułu podatków: spadkowego lub od darowizn od kwoty 25.000 zł,
- d) poza przypadkami, wymienionymi w ustępie trzecim art. 42 u. o. s. umarzać zaległości z tytułu podwyżki stemplowej, jeżeli opłata pojedyncza, z którą podwyżka się wiąże, im przewyższa 1.000 zł;
- e) obniżać lub umarzać w całości narosłe przy opłatach stemplowych oraz przy podatkach: spadkowym i od darowizn odsetki oraz odsetki ulgowe, bez względu na ich wysokość;
- f) umarzać koszty egzekucyjne, bez ograniczenia kwoty.

2) rozkładać na raty spłatę należności podatkowych i grzywien:

- a) o ile chodzi o zaliczki lub przedpłaty — na okres czasu do 12 miesięcy,
 - b) co do innych należności podatkowych oraz grzywien do kwoty 100.000 zł. bez ograniczenia czasu, do kwoty zaś 250.000 zł. na okres czasu nie przekraczający 3 lat.
- 3) odraczać należności podatkowe i grzywny (nie wyłączając zaliczek i przedpłat), do kwoty 250.000 zł. — na okres czasu, nie przekraczający 12 miesięcy.

Urzędy skarbowe są władne:

1) umarzać poszczególnym płatnikom w ciągu tego samego okresu budżetowego:

- a) zaległości lub części zaległości w podatkach i grzywnach do kwoty 500 zł.;
- b) w całości lub części odsetki tudzież odsetki ulgowe do wysokości 500 zł.;
- c) zaległości lub części z tytułu opłaty stemplowej pojedynczej do kwoty 100 zł, oraz zaległości lub części zaległości z tytułu podwyżki stemplowej, jeżeli opłata pojedyncza, z którą podwyżka się wiąże, nie przewyższa 100 zł;
- d) obniżać lub umarzać w całości narosłe odsetki tudzież odsetki ulgowe od wysokości 500 zł. (Uprawnienia wymienione w punktach c) i d) oczywiście przysługują także Urzędowi Opłat Stemplowych).
- e) umarzać koszty egzekucyjne do wysokości 100 zł.

C) REFORMA PODATU PRZEMYSŁOWEGO

A) PODATEK OBROTOWY

Od początku 1939 r. zaczyna wchodzić w życie częściowo reforma podatku przemysłowego. Jak wiadomo podatek przemysłowy opłacany jest obecnie w dwóch postaciach jako świadectwo przemysłowe i t. zw. podatek od obrotu. Reforma polega na tym, że zamiast świadectw przemysłowych będą wydawane przedsiębiorstwom karty rejestracyjne. Od początku roku 1939 wchodzi w życie zmiany w podatku przemysłowym od obrotu. Dla łatwiejszej orientacji podajemy te zmiany w/g rodzajów przedsiębiorstw, a mianowicie:

I) PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWE I PRZEMYSŁOWE, APTEKI.

- a) Obroty ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu i **nieprzerobionych** towarów (z wyjątkiem sprzedaży w aptekach) o ile obroty te będą udowodnione prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi placą stawkę w wysokości 1,25%
przedsiębiorstwa nieprowadzące ksiąg handlowych. 1,7%
- b) Obroty ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu towarów **przerobionych** przed dokonaniem sprzedaży lub wymiany, o ile obroty te będą udowodnione prawidł. prow. ksiąg handl. placą stawkę w wysokości. 2,1%

przeds. nie prowadzące prawidł. ksiąg handl.	3,0%
c) Obroty ze sprzedaży, na giełdach zbożowych, mąki, otrąb, ziemiopłodów i makuchy, przedsiębiorstwa prow. prawidłowo księgi handl. placą stawkę w wysokości.	0,3%
przedsiębiorstwa nie prow. ksiąg handlowych	1,7%
d) Obroty z aptek bez względu na prowadzenie ksiąg handlowych, pł. stawkę w wys.	3,0%

II. WYDAWNICTWA KSIĄZEK, INSTYTUCJE KREDYTOWE.

KREDYTOWE. WYNAGRODZENIA ZA PRZERÓB LUB WYTWORZENIE Z CUDZYCH MATERIAŁÓW.

a) Obroty osiągnięte z wydawnictw książek, prowadzące prawidł. księgi handl. placą stawkę w wysokości.	1,25%
b) Obroty osiągnięte z czynności kredytowych prow. prawidł. ks. handlowe pł. staw. w wys. przedsiębiorstwa nie prow. ksiąg handlow. jednak obroty brutto, które powstały z dokonanych operacji obcymi walutami dewizami i papierami wartościowymi, będą opł. bez względu na prowadzenie ksiąg, stawkę w wysokości.	1,8% 3,0%
c) Obroty w wysokości 15.000 zł. rocznie osiągnięte z wynagrodzenia za przerób lub wytworzenie wyrobów bądź półwyrobów z cudzych materiałów, bez względu na to czy są prowadzone czy nieprowadzone księgi handl. Jeżeli obroty przewyższą sumę zł. 15.000. wtedy placą stawkę w wysokości.	3,0% 1,5% 3,0%

III. RZEMIOSŁO, EKSPEDYCJA, MAKLERSTWO OKRĘTOWE, PRZEWÓZ OSÓB I RZECZY, KOMIS, POSREDNICTWO, AGENTURY.

a) Obroty powstałe z usług o charakterze rekrutacyjnym, które nie przekraczały rocznie zł. 50.000, bez względu na to czy prowadzą księgi handlowe, czy nie, placą stawkę w wysokości.	1,5%
jeżeli obroty roczne takich przedsiębiorstw przekroczyć rocznie 50.000 zł. to:	
1) dla prowadzących prawidł. ks. handl.	1,5%
2) dla nieprowadzących prawidł. ks. handl.	2,1%
Jeżeli obroty roczne takich przedsiębiorstw przekroczyć rocznie 100.000 zł. to bez względu na księgi placą stawkę w wysokości.	3,0%
b) Obroty powstałe ze sprzedaży lub wymiany surowców, półwyrobów, lub wyrobów gotowych wytworzonych przez płatnika na rachunek własny, a więc prawie wszystkie przedsiębiorstwa rzemieślnicze przy obrocie rocznym 50.000 zł., bez względu na to czy prowadzą księgi handlowe czy nie, będą opłacały stawkę w wysokości.	1,5%
Jeśli obroty takich przedsiębiorstw przekroczyć 50.000 zł. rocznie, to dla przedsiębiorstw	
1) prowadzących prawidłowe księgi handl. stawka wynosi.	1,5%
2) nie prowadzących prawidł. ks. handl.	2,1%
Jeśli obroty takich przedsiębiorstw przekroczyć 100.000 zł. rocznie, to dla przedsiębiorstw.	
1) prowadzących prawidł. ks. handl. stawka	2,1%
2) nie prowadzących prawidł. ks. handl. stawka	3,0%
c) Obroty powstałe z wynagrodzeń za ekspedycję, maklerstwo żeglugowe, oraz przewóz osób i rzeczy, stawka wynosi.	2,6%
d) Obroty osiągnięte z prowizji i innych wynagrodzeń za czynności komisu, agenta, pośred-	

nictwa, stawka dla tych przedsięb. wynosi	6,0%
e) Obroty osiągnięte przez maklerów na giełdach towarowych.	3,0%
f) Wszystkie inne niewyliczone tutaj formy obrotu placą stawkę.	3,0%

D) KARTY REJESTRACYJNE OD PRZEDSIĘBIORSTW I ZAJĘĆ.

Karty rejestracyjne obowiązują od 1940 r. Karty rejestracyjne są obowiązani nabywać: 1) na każdy należący do przedsiębiorstwa zarobkowego oddzielny zakład handlowy, przemysłowy i górniczy oraz na każdy oddzielny skład, 2) na każde przedsiębiorstwo zarobkowe, wykonywane bez utrzymywania oddzielnych składów, 3) na każde zajęcie wymienione w ustawie (pośrednicy handlowi, komiwojażerowie itd.). Pobór opłat i wydawanie kart rejestracyjnych należec będzie do zarządów miejskich i gminnych. Wpływy z opłat rejestracyjnych dzielone będą: związki samorządu terytorjalnego 50%; izby przemysłowo-handlowe i izby rzemieślnicze 20%; a szkoły zawodowe 30%.

Niżej podajemy w sposób przejrzysty projektowane ceny kart rejestracyjnych.

PROJEKTOWANE CENY KART REJESTRACYJNYCH

Dział	Oznaczenie zakładów. przedsiębiorstw i zajęć	we wszyst- kich miejscow- ościach	W miejscow- ościach klasy*)			
			I	II	III	IV
			z ł o t e			
I	Zakłady handlowe oraz przedsiębior- stwa handlowe, nie utrzymujące za- kładów z wyjątkiem przedsiębior- stw handlu jarmarcznego, obnoś- nego i rozwożnego, a prowadzone przez: a) kupców rejestrowych z wyjąt- kiem spółdzielni, b) spółdzielnie, c) pozostałych płatników.	250 — —	— 150 30	— 120 25	— 50 20	— 15 10
II	Zakłady przemysłowe, zakłady górni- cze, przedsiębiorstwa wyrębu lasu, samoistne przedsiębiorstwa wyko- nywania umów o roboty oraz przed- siębiorstwa rzemieślnicze, doroż- karstwo, furmaństwo, eksploata- cja taksówek, a prowadzone przez: a) kupców rejestrowych z wyjąt- kiem spółdzielni, b) spółdzielnie z wyjątkiem spół- dzielni pracy, c) pozostałych płatników.	300 — —	— 150 25	— 120 20	— 80 15	— 40 7
III	Składy należące do przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa handlu: a) rozwożnego b) obnośnego c) jarmarcznego.	20 85 30 50	— — — —	— — — —	— — — —	— — — —
IV	Wydawnictwa: a) pism codziennych b) innych pism periodycznych.	— —	750 250	750 250	150 50	150 50
V	Zajęcia przemysłowe pośredników giełdowych (maklerów)	250	—	—	—	—
VI	Zajęcia przemysłowe pośredników handlowych.	—	150	150	80	30
VII	Zajęcia przemysłowe ekspedytorów	150	—	—	—	—
VII	Zajęcia przemysłowe pomocników podróżujących (komiwojażerów)	100	—	—	—	—
IX	Wszelkie inne przedsiębiorstwa, nie utrzymujące zakładów, oraz pozo- stałe zajęcia przemysłowe.	20	—	—	—	—

*) Podział miejscowości na klasy jest następujący:

Klasa I. m. st. Warszawa.

Klasa II. miasta: Białystok, Bydgoszcz, Chorzów, Częstochowa, Gdynia, Katowice, Kraków, Lublin, Lwów, Łódź, Poznań, Sosnowiec i Wilno.

Klasa III. Wszystkie inne gminy miejskie.

Klasa IV. Wszystkie gminy wiejskie.

D) KALENDARZ PODATKOWY NA 1939 ROK.

I. SKŁADANIE ZEZNAN

Do 7-stycznia. Termin składania przez służbowców wykazów potrąceń na państwowy podatek dochodowy od uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę. Zeznania takie należy składać do 7-mego każdego miesiąca w ciągu całego roku.

1-marca Termin składania zeznań dla wymiaru podatku przemysłowego, od obrotu za r. 1938 przez wszystkich do tego obowiązanych z wyjątkiem osób prawnych;

1 marca Termin składania zeznań dla wymiaru podatku dochodowego na 1939 rok podatkowy przez osoby fizyczne i spadki wakuujące (nieobjęte).

15 kwietnia Termin do złożenia obliczenia dla wymiarów różnicy w podatku dochodowym w/g Dz. II. u.p.d.

1 maja Termin składania zeznań dla wymiaru podatku przemysłowego od obrotu za r. 1938 przez osoby prawne.

1 maja Termin składania zeznań dla wymiaru podatku dochodowego za r. 1938 przez osoby prawne.

II. UKOŃCZENIE WYMIARÓW

31 marca Termin ukończenia wymiaru podatku gruntowego.

31 marca Termin ukończenia wymiaru podatku od lokali.

31 marca Termin ukończenia wymiaru podatku przemysłowego od obrotu.

a) dla osób fizycznych prowadzących księgi handlowe lub gospodarcze oraz dla osób prawnych, podlegających kompetencji urzędów skarbowych za 1938 rok podatkowy.

b) dla osób prawnych podlegających kompetencji izb skarbowych za 1937 rok podatkowy.

31 marca Termin ukończenia wymiaru podatku dochodowego dla osób prawnych podlegających kompetencji Izb Skarbowych za 1938 rok podatkowy.

1 maja Termin ukończenia wymiaru podatku przemysłowego od obrotu dla osób fizycznych nieprowadzących ksiąg handlowych lub gospodarczych za 1938 r. podatkowy.

31 maja. Termin ukończenia wymiaru podatku od nieruchomości.

31 października. Termin ukończenia wymiaru podatku dochodowego dla osób fizycznych i spadków wakuujących nie prowadzących ksiąg handlowych lub gospodarczych za 1939 r. podatkowy;

31 grudnia. Termin ukończenia wymiaru podatku dochodowego, dla osób fizycznych i spadków wakuujących prowadzących księgi handlowe lub gospodarcze — oraz dla osób prawnych podlegających kompetencji Urzędów Skarbowych za 1939 rok podatkowy.

III. PŁATNOŚĆ PODATKÓW (dokładne terminy)

W STYCZNIU 1939 ROKU

5 stycznia i 5 każdego miesiąca w ciągu całego roku — termin płatności podatku od energii elektrycznej pobranego przez sprzedawcę w czasie od 16 do dnia ostatniego ubiegłego miesiąca;

7 stycznia i 7 każdego miesiąca w ciągu całego roku — termin płatności podatku dochodowego (Dz. II) od

uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę wypłaconych w miesiącu ubiegłym;

7 stycznia i 7 każdego miesiąca w ciągu całego roku, t. pł. specjalnego podatku od wynagrodzeń wypłacanych z funduszy publicznych w miesiącu ubiegłym.

10 stycznia i 10 każdego miesiąca w ciągu całego roku termin płatności scalonego podatku od obrotu: scalony od art. objętych Mon. Tyt. wyrobów Państw. Mon. Spirytus., Soli kuchennej, bydłęcej i przemysłowej, zapalek oraz losów loterii państw., obliczony od obrotu w mies. poprzednim, oraz od octu spirytusowego, obliczony od sumy uiszczonych lub należnej Dyr. P. Mon. Spirytus., za spirytus wydany do wyrobu octu wytwórniom octu spirytusowego.

20 stycznia i 20 każdego miesiąca w ciągu całego roku t. pł. podatku od energii elektrycznej pobranego przez sprzedawcę w pierwszych 15 dniach danego miesiąca.

25 stycznia i 25 każdego miesiąca w ciągu całego roku ter. płat. zaliczki miesięcznej podatku przemysłowego

A) od obrotu na r. 1939 w wysokości podatków przypadającego od obrotu osiągniętego w miesiącu ubiegłym przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat., i przedsiębiorstwa przemysłowe pierwszych pięciu kategorii, prowadzące prawidłowo księgi handlowe oraz sp. akc., sp. z ogr. odp., spółdzielnie i inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

25 stycznia i 25 każdego miesiąca w ciągu całego roku t. płat. zaliczki na scalony podatek przemysłowy od obrotu: 1) od cementu, 2) cukru — obliczony od przychodu brutto, osiągniętego przez cukrownie w mies. ubiegłym, 3) piwa, napojów winnych, wódek gatunkowych (z wyjątkiem octu spirytusowego) kwasu octowego i drożdży — obliczony od obrotu osiągniętego przez wytwórcę, a w razie wytworzenia na rachunek osoby trzeciej — od całkowitej wartości sprzedażnej.

25 stycznia. Termin płat. zaliczki kwartalnej podatku przemysłowego od obrotu osiągniętego w kwartale ubiegłym przez płatników niewymienionych w pkt. a) a prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

31 stycznia i ostatniego dnia każdego miesiąca w ciągu całego roku — t. płatn. podatku od kapitałów i rent przypadającego od świadczeń umówionych w kontraktach o wydobywanie ciał kopalnych z cudzego gruntu, o ile te świadczenia należą się od ciał kopalnych, wydobytych w miesiącu ubiegłym.

W LUTYM

15 lutego t. płatn. zaliczki kwartalnej podatku przemysłowego od obrotu przez płatników niewymienionych w pkt. a) z dn. 25 stycznia i nie prowadzących prawidłowych ksiąg handlowych w wysokości 1/5 części podatku wymierzonego za ubiegły rok, bądź co do płatników, którym podatek wymierzono za niepełny ubiegły rok — 1/5 kwoty, odpowiadającej wymiarowi w stosunku do całego roku; a co do przedsiębiorstw nowopowstałych w wysokości ustalonej przez właściwą władzę wymiarową.

15 lutego t. płatności IV raty podatku zryczałtowanego za 1938 rok.

W MARCU

1 marca: t. płatn. podatku dochodowego (Dz. I)

a) przedpłaty należnej od osób fizycznych lub spadku wakującego, obowiązanych do składania zeznań o dochodzie; przedpłata ma być uiszczona — w wysokości połowy należności podatkowej od zeznanego, bądź — jeśli osoba obowiązana do złożenia zeznania o dochodzie, nie spełniła tego obowiązku do 1 marca — w wysokości połowy podatku wymierzonego za 1938 rok podatkowy, osoba nieobowiązana do złożenia zeznań o dochodzie, która mimo to złożyła zeznanie bądź z własnej inicjatywy, bądź na wezwanie urzędu skarbowego, lub nie złożyła zeznania nie jest obowiązana do uiszczenia przedpłaty.

W KWIETNIU

15 kwietnia t. płatn. I raty podatku dochodowego od skumulowanych uposażeń służbowych (art. 45 u.p.d.)

25 kwietnia t. płatn. zaliczki kwartalnej podatku przemysłowego od obrotu w wysokości podatku osiągniętego w kwartale ubiegłym przez płatników nie wymienionych (w pkt. a) w dniu 25 stycznia) a prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

30 kwietnia termin płatn. I raty podatku gruntowego uwzględnione odwołania przed dniem 16 X. 1938).

30 kwietnia t. płatn. I raty półrocznej podatku od lokali.

W MAJU

1 maja t. przedpłaty na podatek dochodowy (Dz. I.) należny od osoby prawnej, bądź od innego podmiotu prawnego, nie będącego osobą fizyczną, obowiązanych do składania zeznań o dochodzie; poza terminem obowiązują zasady podane pod pkt. a) (pł. z dn. 1 marca pod doch. Dz. I.).

31 maja t. płatn. podatku przemysłowego od obrotu za rok 1938.

31 maja t. płatn. a) scalonego podatku przemysłowego od obrotu za r. 1938, od cukru, cementu, piwa, napojów winnych, wódek gatunkowych, octu (z wyjątkiem octu spirytusowego) kwasu octowego i drożdży;

b) wyrównanie różnicy za r. 1938 od artykułów Monopolów Tytoniowego, Spirytusowego, soli kuchennej, bydłowej i przemysłowej, losów loterii państw., oraz od octu spirytusowego.

W CZERWCU

15 czerwca t. płatn. zaliczki kwartalnej podatku przemysłowego od obrotu (reszta zasad jak w dniu 15 lutego)

15 czerwca t. płatn. I. raty zryczałtowanego podatku przemysłowego za r. 1939.

30 czerwca t. płatn. I półrocznej raty podatku od nieruchomości.

W LIPCU

25 lipca termin płatn. zaliczki kwartalnej podatku przypadającego od obrotu osiągniętego w kwartale ubiegłym przez płatników niewymienionych (w dn. 25 stycznia pod lit. a)) a prowadzących prawidłowe księgi.

W SIERPNIU

15 sierpnia t. płatn. zaliczki kwartalnej podatku przemysłowego od obrotu (reszta zasad jak w dniu 15. II. i 15. VI.).

WE WRZESNIU

15 września t. płatn. II raty zryczałtowanego podatku przemysłowego za r. 1939.

W PAŹDZIERNIKU

15 października t. płatn. zaliczki kwartalnej podatku przemysłowego od obrotu (reszta zasad jak w dniu 15 lutego).

15 października t. płatn. II raty podatku dochodowego od skumulowanych uposażeń służbowych (art. 45 u. p. d.).

25 października t. płatn. zaliczki kwartalnej podatku przypadającego od obrotu osiągniętego w kwartale ubiegłym przez płatników niewymienionych (25 stycznia pod lit. a)) a prowadzących prawidłowe księgi.

31 października t. płatn. II-ej raty półrocznej podatku od lokali.

W LISTOPADZIE

1 listopada t. płatn. przedpłaty na podatek dochodowy (Dz. I.) należny od osoby prawnej (reszta zasady podana pod pkt. a) z dn. 1 marca pod. doch. Dz. I.).

15 listopada t. płatn. II raty podatku gruntowego (uwzględnione odwołania przed dniem 16. X. 1938).

15 listopada t. płatn. III-ej raty zryczałtowanego podatku przemysłowego za 1939 r.

30 listopada t. płatn. II-ej półrocznej raty podatku od nieruchomości.

W GRUDNIU

31 grudnia t. płatn. należności karty rejestracyjne na r. 1940.

PRZEGLĄD DOSTAWCÓW

RZĄDOWYCH, WOJSKOWYCH I SAMORZĄDOWYCH

Przeegląd dostawców rządowych, wojskowych i samorządowych, oddajemy bezpłatnie do dyspozycji Sz. Kwatermistrzom, Intendentom, Szefom wydziałów zakupów, Naczelnikom gospodarczym, Szefom budownictwa, jako użyteczny skorowidz przy powoływaniu firm do przetargów ograniczonych.

ABAŻURY

N. Gurwicz, Wytwórnia Najnowszych Modeli Abażurów i Postumentów Drewnianych, Warszawa, ul. Elekoralna Nr. 20 tel. 698-18.

AKUMULATORY

J. C. G. Fabryka Akumulatorów Inż. Czesław Gottschalk, Poznań, pl. Wolności 11, tel. 51-58. Akumulatory: stacyjne, trakcyjne, samochodowe, lotnicze, kolejowe, telefoniczne, radiowe, motocyklowe, oraz części składowe.

ALBUMY I ZŁOTE KSIĘGI

Albumy, teki adresowe, złote księgi i piękne oprawy poleca J. Recmanik Artyst. Introligatornia, Warszawa, ul. Nowy Świat 55, tel. 232-12.

M. Wołowicz i M. Malus, Warszawa, ul. Widok 12, tel. 213-02.

ALBUMY

Aleksander Zaborski, Warszawa, ul. Daniłłowiczowska 10, tel. 2-51-34. Albumy do fotografii amatorskich, złote księgi.

ALUMINIOWA BLACHA

Warszawska Fabryka wyrobów ołowianych i cynowych W. Kemnitz, Warszawa IV. Terespolska Nr. 24, tel. 10-24-24 i 10-01-24.

APTEKI

Apteka Homeopatyczna, Towarzystwa Zwolenników Homeopatii, Warszawa, ul. Nowy Świat 16, tel. 623-44.

Apteka Centralna Homeopatyczna, Warszawa, ul. Ossolińskich 6, telef. 643-92.

APTECZNE SKŁADY

Skład Apteczny i Perfumeria, Bracia Jaskulscy, Sp. z o. o. Warszawa, ul. Mazowiecka 2, tel. 2-57,76. Ceny umiarkowane.

Michał Popiel, Warszawa, ul. Nowy Świat 64, tel. 295-24.

Skład materiałów aptecznych i laboratorium, Magister Leon Różycki, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 17, tel. 6-04-11.

AREOMETRY

Wytwórnia Termometrów, Areometrów i Przyrządów Szklanych R. Apenceller, Warszawa, ul. Krak. Przedm. 60, tel. 10-34-89.

ARMATURA ŻELAZNA, METALOWA, WSZĘKICH WYMIARÓW

Polska Centrala Techniczna, właśc. Stanisław Wojtasik, Warszawa, ul. Zielna 27, tel. 307-78 poleca: klingeryt, azbest, filce techniczne i budowlane, jak również wszelkie artykuły techniczne dla wojska i przemysłu.

ARTEZYJSKIE STUDNIE

K. Kowalczyk, Przedsiębiorstwo Robót Wiertniczych, Warszawa - Mokotów, ul. Belgijska Nr. 12, tel. 428-68 i 429-48.

ARTYKUŁY FRYZJERSKIE

Bracia Pawelscy, Warszawa, ul. Długa 29, miski, hełmy, rynnny, sterylizatory, platerzy, szczotki, pendzle dla zakładów fryzjerskich i inn.

ARTYKUŁY PODRÓŻNE

W. Furmański, Warszawa, ul. Żórawia Nr. 17, tel. 9-31-61. Zaprzęgi, siodła i artykuły podrózne.

ARTYKUŁY TECHNICZNE

Polska Centrala Techniczna, właśc. Stanisław Wojtasik, Warszawa, ul. Zielna 27, tel. 307-78 poleca: klingeryt, azbest, filce techniczne i budowlane, jak również wszelkie artykuły techniczne dla wojska i przemysłu.

ASFALT

Fabryka Tektury Dachowej, Materiałów Izolacyjnych i Asfaltu Henryk Fronczak, Warszawa, Podchorążych 57 tel. 9-49-04.

Polskie Towarzystwo Asfaltowe, Sp. Akc. Warszawa, ul. Niemcewicza 28, tel. 588-47.

Warszawskie Przedsiębiorstwo Robót Asfaltowych i Brukarskich, Sp. z ogr. odp. Warszawa, ul. Kopiańska 22 tel. 714-10, 254-12 i 4-13-24.

Przedsiębiorstwo robót asfaltowych i brukarskich A. Zysk, Warszawa, ul. Muranowska 25, tel. 11-60-02.

BANDAŻE OPATRUNKOWE, TRYKOTOWE, ELASTYCZNE I GIPSOWE.

Dr. Behring i Ska, Sp. z ogr. odp. Bydgoszcz, ul. Długa 63, tel. 11-91.

BEDNARSKIE ZAKŁADY

Bednarskie zakłady Teodor Czarkowski, Żelazna 33, tel. 6-86-92. Specjalność: Kadzie gorzelnicze, garbarskie, dla fabr. drutu, farbiarni, octowni i browarów. Beczki transportowe wszelkich rozmiarów.

BEDNARSKIE WYROBY

Warszawska Fabryka WYROBÓW Bednarskich Wacław Zglecki, Warszawa, ul. Zabraniecka 6, tel. 10-17-51, biuro: ul. Stalowa Nr. 46 m. 6, tel. 10-29-99.

BETONY

Wytwórnia zapraw i kamieni sztucznych A. i B. inż. Zygmunt Białecki, — Warszawa, ul. Glogiera Nr. 1, tel. 729-04. „Bezeta” utwardniony beton — niezniszczalne powłoki wszelkiego rodzaju nawierzchni. Płyty i Kostki z powierzchni „bezetową”.

BETONOWE WYROBY

Fabryka wyrobów Betonowych K. Gągatnicki, S. Modelski i B. Słomczyński, Warszawa, Tyszkiewicza 25, róg Długosza, tel. 6-05-95.

BETONOWE WYROBY (LASTRICO).

Inż. J. L. Rostowski, Warszawa, Hoża 13, tel. 8-75-72.

BETONIARSKIE MASZyny I FORMY

Fabryka maszyn B-cia Brzozowscy, Bańbura i Ska, Warszawa, ul. Sołtyka 6 (róg Młynarskiej) tel. 224-06.

BIELIZNA DAMSKA, TRYKOTAŻE I POŃCZOCHY.

Wytwórnia trykotaży oraz wielki wybór pończoch po cenach fabrycznych — Józef Będkowski, Warszawa, Mokotowska 64 przy Pl. Trzech Krzyży, — tel. 7-19-43. Uwaga: Przyjmuje nadrobienie pończoch i podnoszenie oczek.

BIELIZNA

F-ma „Corda” wł. J. Z. Wężyk, Tamka 36, tel. 6-63-48, poleca bieliznę męską własnego wyrobu znaną z wysokiego gatunku materiału, zgrabnego kroju i solidnego wykonania, po cenach umiarkowanych. Pracownia na miejscu.

Wytwórnia Bielizny pod wezwaniem „Królowej Jadwigi” w lokalu Caritas, Warszawa, ul. Barska 10, tel. 726-81, przy Pl. Narutowicza — poleca wykwintną bieliznę oraz koloratki. Hurt i Detal. Ceny niskie.

Wytwórnia Bielizny „Wielkopółka”. Warszawa, ul. Elekoralna 11, tel. 255-14 poleca piękną bieliznę damską i pościelową oraz wyprawy ślubne, solidnie wykonane. Kantor otwarty od 9 do 15½.

Wytwórnia Bielizny, Kołnierzy Wojskowych i Wstążek Orderowych, Owijaczy i Prochówek „Zelzet”, Warszawa, ul. Nalewki 25, w podwórzu, tel. 11-70-78.

BIELSKIE MATERIAŁY NA GARNITURY, PALTA I KOSTIUMY

Hurtowy Skład J. Syta, Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 60 (I piętro front), tel. 727-90.

BIUROWE ARTYKUŁY

„Ad Astra” B. Lewiński i M. Żurowska Sp. z o. o. Warszawa, ul. Nowy-Swiat Nr. 1, tel. 945-77 i 829-70. Skład Papieru i Materiałów Piśmiennych. Wielki wybór materiałów piśmiennych i galanterijnych. Dostawy biurowe i szkolne. Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

Papier, artykuły szkolne, oraz przybory kancelaryjne. Skład papieru p. g. „Piast” właśc. Roman Hanysz, Warszawa, ul. Marszałkowska 32, tel. 968-76 P.P. Oficerom i Urzęd. odpow. rabat. Dostawy do biur wszelkich artykułów

kancelaryjnych, skład papieru pakowego, tektury i szpagatu **C. Staśkowiak**, Warszawa, Widok 18, tel. 2-76-20. Druki firmowe wykonuję we własnej drukarni.

BIUROWE i SZKOLNE ARTYKUŁY, KARTY DO GRY

„Zofia” właśc. P. Zagórna, Warszawa, ul. Bracka 20, tel. 629-49.

BIŻUTERIA SZTUCZNA

G. Bargoin, Warszawa, ul. Nowy Świat Nr. 45, tel. 599-16, wyroby srebrne, biżuteria sztuczna, przybory biurowe, ceramika. Dla PP. Wojskowych i Urzędników 10 % rabatu.

BLACHA

Specjalny Skład Stali i Blachy Stalowej **J. Waremkrot**, Warszawa, Plac Grzybowski 2, róg Bagno, w podwórzu, vis à vis bramy bramy, tel. 515-31.

BLACHY DZIURKOWANE (SITA).

„Sito”, Wytwórnia Blach Dziurkowanych, Warszawa — Grochów, Wiatraczna 15, tel. 10-01-92.

BLACHARSKIE MASZyny

Warsztaty mechaniczne **Otto Wagner** — Warszawa, ul. Nowolipki 66, tel. 11-32-51.

Zakłady mechaniczne **Julian Żera**, Warszawa, ul. Wolność 6 — produkcja: maszyny blacharskie, obróbka części maszyn.

BLACHARSKIE ZAKŁADY

„Gryf” wł. Al. Jurewicz, Warszawa, ul. Czerniakowska 194, tel. 8-35-56. Wykonuje wszelkie wyroby w zakres blacharstwa wchodzące, blacharskie roboty samochodowe jak: zbiorniki, paliwa, błotniki. Blacharstwo budowlane, krycie dachów, reperacje i konserwacje.

BLACHARSKIE WYROBY

Adam Horczyzak i S-wie, Warszawa, ul. Nowy Świat 56, tel. 646-43 — Firma egz. od 1895 r., przyjmuje wszelkie obstalunki i reperacje dla cukierni, oraz pobielanie kotłów i rondli. Specjalność wyrobów: różne formy i foremki do ciast, ranty tutki, wycinacze, różgi i tp.

BLACHARSTWO

Zakład Blacharski **Antoni Hebda**, Warszawa, ul. Hoża 14 tel. 995-41.

Zakład Blacharski **M. Chrempieński**, — Warszawa, ul. Marszałkowska 71 tel. 8-60-72, wyrabia wanny, niasiówki, balje, latarnie rozmaitych typów, kubły oraz wszelkie roboty w zakres blacharstwa wchodzące.

Zakład blacharski **Antoni Długosz**, Warszawa ul. Leszno 104, tel. 267-22. Krycie dachów, konserwacja, reperacje, oraz wszelkie roboty galanteryjne.

Zakład blacharski **W. Malinowski**, — Warszawa, Bednarska 17, tel. 330-71. Krycie dachów i ich konserwacja, reperacja oraz roboty galanteryjne.

Zakład Blacharski Robót Precyzyjnych **P. Lubczyński**, Warszawa, ul. Kopernika Nr. 26, tel. 544-14, wykonywa wszelkie roboty blacharskie. Dostawa dla Wojska i Lotnictwa Wojskowego.

BLAWATNY MAGAZYN

M. Czajkowski, Warszawa, ul. Senatorska Nr. 10, tel. 657-89 wełny, jedwabie, koldry, pledy, firanki, pończochy, białozna stołowa, damska i szlafroki.

BRONZOWNICZE ZAKŁADY

Zakłady wyrobów metalowych, oraz artystycznych z brązu **S. G. Rosmański**, Warszawa, ul. Piusa XI 20, tel. 9-57-95. Wykonuje: brązy artystyczne, stylowe, kościelne, meblowe, salonowe, biusty, figury, żyrandole itp.

BRON I AMUNICJA

Warszawska Spółka Myśliwska, Warszawa, ul. Królewska Nr. 17, tel. 680-73. Oddziały: Poznań, ul. Pierackiego 12, Lwów, Pl. Marjacki 4 — Wilno, ul. Wileńska 10 — Katowice, ul. Młyńska 2.

BRUKARSKIE ROBOTY

Przedsiębiorstwo robót brukarskich i asfaltowych **A. Zysk**, Warszawa, ul. Muranowska 25, tel. 11-60-02.

BUDOWLANE MATERIAŁY

Miecz. i H. Bibrowscy, Skład Materiałów Budowlanych, wykonywa zamówienia wymiarowe z własnej obróbki drzewa, Warszawa 9. ul. Białolecka 54, tel. 10-01-61.

BUDOWLANE ARTYKUŁY

Żaluzje wszelkich rodzajów, oraz meble metalowe, dostarcza „**Fabrol**” Zakład Przem. Handl. **Lwów**, ul. Goldmana 3. Cenniki na żądanie.

Dom Techniczno-Handlowy **Bracia B. i St. Maruszewscy**, Warszawa, ul. Puławska 43/45 tel. 407-23, 427-23.

BUDOWLANE KONSTRUKCJE METALOWE

Konstrukcje budowlano-metalowe, dekoracje i okucia metalowe itp. w/g rysunków architektów i własnych. Fabryka Wyrobów Metalowych **H. Szulecki, A. Graczyk i Ska**, Sp. z ogr. odp. Warszawa ul. Wspólna 46 (przy Marszałkowskiej) tel. 822-20.

BUDOWLANO-ŚLUSARSKIE ROBOTY

L. Lefeld, Warszawa, ul. Długa 46, tel. 11-00-03.

BUDOWLANO-STOLARSKIE ROBOTY

Fabryka Wyrobów Stolarskich, **E. Wrzesińskiego**, Warszawa — Grochów, ul. Grenadierów 30, tel. 10-19-90, roboty stolarsko-budowlane sosnowe: futryny, drzwi, okna, buazerje, schody, jak również stolarka budowlana z drzew szlachetnych.

BUDOWLANO-ŻELAZNE ROBOTY

J. Sorgacz i Syn, Warszawa, ul. Krochmalna 85, tel. 650-96.

BUDZIKI

Fabryka Zegarów **Braci Fortwaengler**, właśc. **K. F. Hettich**, Warszawa, ul. Okopowa 26, tel. 11-15-47.

BUTY I KAMASZE MĘSKIE.

Stanisław Łukasiuk, Warszawa, ul. Minska 10, tel. 10-36-38. P.P. Wojskowym specjalne udogodnienia.

CEMENT

Henryk Braun, Warszawa, ul. Towarowa Nr. 18, tel. 607-15.

CERAMICZNE ZAKŁADY

„Złotoglin” Sp. Akc., Warszawa, Polna 32, tel. 836-04.

CHEMICZNE ARTYKUŁY

„Centrala Chemiczna” Sp. z o. o. Warszawa, ul. Grójecka 22. Tel. 295-52 — i 259-19 — kwasy, farby ziemne, kleje i inne artykuły chemiczno-techniczne.

(Pomocnicze dla przemysłu włókienniczego). Zakłady Chemiczno-Przemysłowe **„Teoskol”** sp. z o.o. Warszawa, Polna 16, tel. 9-66-37.

CHEMIKALIA

Hurtowy Skład Apteczny **Karol Bibrych S-cy**, Warszawa, ul. Ogrodowa Nr. 43, tel. 607-32.

CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNE ARTYKUŁY

Chem.-Farm. Zakłady Przemysłowo-Handlowe **„Asmidar”**, Sp. z ogr. odp. Warszawa, ul. Grzybowska 88. **Fosfatyna Faliara**.

Towarzystwo Przemysłu Chemiczno-Farmaceutycznego **d. Mag. Klawe Sp. Akc.**, Warszawa, Karolkowa 22/24.

Fabryka Chemiczna **„Pharmedia”**, — Warszawa, ul. Chełmska 52. Zarząd: ul. Trębacka 4 tel. 613-21.

Sp. Akc. Zakładów Chemicznych w Częstochowie. Zarząd: Warszawa, ul. Piusa XI Nr. 39 tel. 850-41. Sole antymonu, boru, baru, cynku, chromu, cyny, miedzi, seleniu, kwasy, boru fluoru etc.

Zakłady Chemiczno Farmaceutyczne — **Aleksander Wieniewicz**, Warszawa, ul. Grzybowska 88.

CHIRURGICZNE WYROBY

Mieczysław Tuleja, Warszawa, Ordynacka Nr. 7 tel. 5-93-56. Hurtownia środków opatrunkowych, wyrobów chirurgicznych, gumowych i artykułów do pielęgnowania chorych.

CHLOREK ETYLU (AETHYLUM CHLORATUM PIPISSIMUM).

Fabryka Chemiczna **„Ormil”** Inż. **Zbigniew Liciński i Ska**. Sp. z ogr. odp. — Warszawa, ul. Leszno Nr. 138/140 tel. 314-33.

CHROMOWANIE METALI

Bracia Pawelsey, Warszawa, Długa 29 chromowanie niklowanie, srebrzenie, miedziowanie części samochodowych i inn.

CUKROWE AGENTURY

D/H. D. Rosenzweig, agentura cukrowa. Warszawa, ul. Złota 14, tel. 2-72-51 i 244-73.

CYNOWE WYROBY

Blachy, rury, druty, staniol, Warszawską Fabrykę Wyrobów Ołowianych i Cynowych **W. Kemnitz**, Warszawa IV, Teaspolska 24, tel. 10-24-24 i 10-01-24.

CZAPKI WOJSKOWE

Pracownia Czapek Wojskowych **Jan Panfirow**, Warszawa, ul. Nowy-Swiat Nr. 28 w podwórzu, tel. 504-73. hurt — detal.

CZĘŚCI KUTE I PRASOWANE (ODKUWKI)

Fabryka sygnałów kolejowych **C. Fiebrandt i Ska**, Sp. z o.o. Bydgoszcz 4. — Elektryczne i mechaniczne urządzenia do zabezp. ruchu pociągów wszelkiego rodzaju, części kute i prasowane (Odkuwki) do wszelkich celów.

DACHOWE I IZOLACYJNE ROBOTY

Fabryka Tektury Dachowej, Materiałów Izolacyjnych i Asfaltu — **Henryk Fronczak**, Warszawa, ul. Podchorążych Nr. 57 tel. 9-49-04.

DRÓB I ZWIERZYNA

Handel Drobem i Eksport Zwierzyny
B. Zendara, Warszawa, ul. Nowy Świat
Nr. 64, tel. 504-18 od godz. 7 w do 7 r.
tel. 504-19.

DRÓB, OWOCE LEŚNE I ZWIERZYNA

Sprzedaż Drobiu, Zwierzyny oraz Les-
nych owoców, grzybów, raków itp. **Ro-
man i Janina Jackowscy**. Warszawa,
ul. Nowy Świat 64 sklep 246. tel. 332-64
w Bazarze.

Sprzedaż Drobiu, Zwierzyny oraz Les-
nych Owoców, grzybów, raków itp. **He-
lena i Józef Jackowscy**, Warszawa, ul.
Nowy Świat Nr. 64, sklep 245 telefon
626-12 w Bazarze.

DRYKERSKO-TOKARSKIE ZAKŁADY

Drykiersko-tokarski oraz Szlifiersko-
galwaniczny zakład. **Józef Świętosław-
ski**, Warszawa, ul. Ogrodowa 46. tel.
638-52 firma egz. od 1910 r. wykonuje
wszelkie reflektory i wszelkie precyzyj-
ne drykierskie roboty.

DYKTY

Sprzedaż Fornierów i Dykt f. „Inter-
wood” **J. Konopacki**, Warszawa, ulica
Grzybowska Nr. 35, tel. 296-38.

Dykta wodoodporna fabryki Bracia Ko-
nopaccy-Mosty. Przedstawicielstwo: —
firma „**Janor**” Sp. z o.o. Handel i Prze-
mysł Drzewny, Warszawa, 6-go Sierp-
nia Nr. 18. tel. 943-02.

DYWANY

Fabryka dywanów „**Dywan**”, Sp. Akc.
Biuro Zarządu, Warszawa, ul. Moko-
towska 34 tel. 8-94-23. Fabryka w To-
maszowie Mazowieckim, ul. Miła 34,
tel. 122.

DRZEWNE WYROBY

Zakład Precyzyjnych Wytrobów Drzew-
nych Tokarskich i Stolarskich **Karol
Jakubowski**, Warszawa, Szara 10, tel.
7-28-49. Techniczne wyroby z drzewa
tokarskie i stolarskie, oraz wyroby
z drzewa w zakresie elektromedycznym.

DRZEWO BUDOWLANE

Stolarnia Mechaniczna **Leopold i Ed-
ward Daab**, Warszawa, ul. Skierniewic-
ka 6 tel. 262-40.

DRZEWNY PRZEMYSŁ

Zakłady Przemysłowe **Sędziszów Małop.**
Sp. z o.o. tel. **Sędziszów Młp.** 9, Rzeszów
24. Materiały drzewne, parkiety, okna,
drzwi, skrzynie, kostka drewn., słupy.

DRZEWNE MATERIAŁY

Zakłady Przemysłowe **H. B. Raabe Sp.**
Akc., Warszawa, Zamenhofa 5, tel.
11-96-95 i 11-78-25. Posadzka dębowa
szpilki szewckie, obcasy surowe i lakie-
rowane, kopyta szewckie, miary składa-
ne, szpatelki drewniane lekarskie.

Inż. Klemens Ziembicki, Biuro przemy-
słowo-handlowe, w Warszawie, ul. Ba-
gatela 11, tel. 925-95. Dostawy podkła-
dów normalnotorowych, wąskotoro-
wych i wszelkiego rodzaju materiałów
drzewnych.

DRZEWA KRZEWY I SADZONKI

Stanisław Przedpelski, Szkółki drzew
i krzewów w Płocku, ul. Sportowa 2, tel.
10-84.

DEZYNFEKCJA

Inż. C. Klobukowski i Ska, Warszawa
ul. Ursynowska 14 tel. 433-98. —
aparaty do dezynfekcji i dezyneksja

DRUKARNIA ORAZ DRUK WYPUKŁY

Z płytek miedzianych i stalowych —
Władysław Cypel, Junior, Warszawa,
Krak. Przedm. 17, tel. 661-18.

DRUT

Warszawska Fabryka Drutu i Gwoździ,
„**Drut**” **J. B. Rozenfeld**, Warszawa, ul.
Przyokopowa Nr. 24, tel. 619-32, 612-67.

EKSTRAKTY GARBARSKIE

Warszawska Fabryka Ekstraktów Gar-
barskich, Sp. Akc., Warszawa, ul. Smo-
cza 43 tel. 11-25-21, 11-82-84.

ELEKTROMECHANICZNE ZAKŁADY

Władysław Sendacki, Warszawa, ul.
Twarda 13, tel. 309-58, części kon-
strukcyjne anten zbiorowych i gra-
mofonowych oraz wszelkie konstruk-
cje żelazne wchodzące w zakres bu-
downictwa.

ELEKTROTECHNICZNE WYROBY

Polska Centrala Techniczna, właśc.
Stanisław Wojtasik, Warszawa, ul. Ziel-
na 27, tel. 307-78, poleca: bakelit, ebo-
nit, fibrę i wszelkie surowce dla prze-
mysłu elektrycznego.

ELEKTROTECHNIKA

J. C. G. Fabryka Akumulatorów Inż.
Czesław Gottschalk, Poznań, pl. Wol-
ności 11, tel. 51-58. Akumulatory: sta-
cyjne, telefoniczne, kolejowe, samocho-
dowe, trakcyjne, lotnicze, radiowe, mo-
tocyklowe oraz części składowe.

ELEKTRYCZNE SILNIKI

Biuro techniczne „Stal“, Warszawa, ul. Przejazd 1, tel. 11-32-24.

ETERNIT

Zakłady Przemysłowe „Eternit” Sp. Akc. Warszawa, ul. Zgoda 8, tel. 308-85 i 693-95.

FARBY

Setzer i Werner, Sp. Akc., Warszawa, Solec 39, tel. 9-04-45 i 9-22-97.

FILTRY URZĄDZENIA ODKURZAJĄCE SYSTEMU SUCHEJ FILTRACJI

Inż. T. Nowak, Fabryka maszyn, Bydgoszcz, ul. Chodkiewicza Nr. 17, — tel. 38-81.

FORNIERY

Dykty, forniery, listwy, wyroby żelazne, kleje **Stefan Choromański**, Warszawa, ul. Żórawia 26, tel. 9-10-47.

Przemysł Fornierowy **W. Klein i Ska**, Warszawa, ul. Ceglana 8, tel. 653-66: sprzedaż fornierów krajowych i egzotycznych.

Sprzedaż Fornierów i Dykt f. „**Interwood**” J. Konopacki, Warszawa, ul. Grzybowska Nr. 35, tel. 296-38.

Bracia Rudolf, sp. z o. o., Fabryka Wyrobów Drzewnych, Warszawa, ul. Nowolipie 52/54 tel. 12-15-79 forniery krajowe i egzotyczne.

FROTERSKIE ZAKŁADY

„Akord” A. Marcinkowski, Warszawa, ul. Freta 40 m. 11, tel. 11-35-29. Układanie, cyklinowanie, wiórkowanie, froterowanie podłóg, czyszczenie sufitów, ścian, tapet na sucho (pastą), odkurzanie „Elektroluxem”, tępienie robactwa gazami, mycie i pakowanie okien oraz sprzątanie biur, kantorów i mieszkań. Stała konserwacja.

Zakład Oczyszczania Lokali „**Błyskawica**”, Czerwiński Kazimierz, Warszawa, ul. Wronia 57, tel. 5-95-98. Wykonuje układanie posadzek, cyklinowanie, wiórkowanie, froterowanie podłóg, mycie okien, czyszczenie tapet na sucho. Dezynfekcja mieszkań. Wykonanie solidne. Ceny b. przystępne.

Józef Cegielski, — froterowanie, wiórkowanie, cyklinowanie, mycie okien, sprzątanie biur, mieszkań, dezynfekcja i dezynsekcja, czyszczenie tapet i sufitów pastą na sucho. Odkurzanie aparatami elektrycznymi, oraz stała konserwacja. — Warszawa, ul. Browarna Nr. 24, tel. 628-92.

Zakład Froterski i czyszczenie szyb. **Tomasz Trębski**, Warszawa, ul. Twarda 45, tel. 5-28-99. Przyjmuje wszelkie roboty w zakresie froterki, wiórkowania podłóg, czyszczenie szyb, oraz pakowanie okien na zimę w biurach i mieszkaniach prywatnych.

FUTRA

W. Bazarski, ob. J. Rosochacz, Warszawa, ul. Leszno 18 m. 28, tel. 11-77-32. Przyjmuje wszelką robotę w zakresie kuśnierstwa wchodzącą — skórki do wyprawy, oraz na letnie przechowanie futra, palta i dywany. Pierwszorzędną siłą fachową.

Futra i lisy w wielkim wyborze **J. Cywiński**, Warszawa, ul. Moniuszki Nr. 4, tel. 232-08, sklep.

Jan Czarnomski, pracownia futer, Warszawa, ul. Wspólna 40 m. 20, tel. 948-29. P.P. Urzędnikom i Wojskowym rabat. Letnie przechowanie futer.

Bronisław Derwisz, Warszawa, ul. Hoża 23/21, tel. 873-97. Futra damskie i męskie na zamówienia i z powierzonych materiałów. Robota solidna, oraz letnie przechowanie futer.

Kuśnierz **Czesław Dzik**, Warszawa, Pańska 60 m. 10, tel. 3-31-67, wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres kuśnierstwa z własnych i powierzonych materiałów. Robota pierwszorzędna, ceny przystępne.

Pracownia Futer **J. Głowacz**, Warszawa, ul. Krak. Przedmieście Nr. 21. tel. 330-07. Dla PP. Wojsk. i Urzędników specjalne warunki. **Letnie przechowanie futer.**

K. Jastrzębski, Warszawa, ul. Plac 3-ch Krzyży 8, tel. 931-27, pracownia na miejscu.

Kuśnierska Pracownia **Józef Kędzierski**, Warszawa, Nowy Świat Nr. 7, tel. 9-73-80. Dla PP. Wojsk. i Urzędn. dogodne warunki kredytowe. W okresie letnim przeróbki futer na specjalnych warunkach.

Adam Klepacz, pracownia futer, Warszawa, ul. Nowy-Świat 43, tel. 223-38. Specjalny rabat PP. Wojskowym i Urzędnikom.

FUTRA

Lisy, przybrania, palta gotowe i na zamówienie oraz przeróbki — poleca **Józef Sabat**, Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 66, tel. 945-63. Letnie przechowanie futer.

Pracownia futer, **Stanisław Staniszewski**, Wilcza 33 m. 10, tel. 8-31-73. PP. Wojskowym i Urzędnikom specjalne warunki. Prac. czołowych firm warszawskich.

Pracownia Futer **Stanisław Syta**, Warszawa, ul. Piusa XI Nr. 18 m. 11, tel. 9-23-98. Rabat PP. Wojskowym i Urzędnikom.

Pracownia futer **Aleksander Wasiewicz**, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 56 m. 10, tel. 346-90. Robota fachowa i solidna. PP. Wojsk. i Urzędnikom udogodnienia.

Pracownia Futer, Kostiumów i Okryć damskich **Bracia Zapaśnik**, Warszawa, ul. Pl. 3-Krzyży 12, tel. 936-88. Firma chrześcijańska.

GALANTERIA METALOWA

Fabryka wyrobów metalowych tłoczonych **J. Chyliński**, Warszawa, Kałęska 5, tel. 10-21-47.

GALANTERIA WYKWINTNA

G. Bargoin, Warszawa, ul. Nowy-Świat Nr. 45, tel. 599-16 wyroby srebrne, biżuteria sztuczna, przybory biurkowe, ceramika. Dla PP. Wojskowych i Urzędników 10% rabatu.

GALWANIZACJA

Zakłady galwaniczne „**Durochrom**”. Chromowanie, niklowanie kadmowanie, srebrzenie, miedziowanie. Granodyzacja (zabezpieczenie od rdzy stosowane przez zakłady „Forda”, Warszawa. Sienna 66, tel. 338-93.

Zakład Galwaniczno-Szlifierski, **Leonard Kałuża**, Warszawa, ul. Złota 65a, telefon 615-41. Chromowanie, polerowanie, niklowanie, kadmowanie, srebrzenie metali i t. p.

Zakład Szlifiersko-Galwaniczny **J. Wiechetek**, Warszawa, ul. Twarda 42/44, tel. 328-27. Chromowanie, polerowanie, miedziowanie, niklowanie metali i t. p.

GALWANOTECHNICZNE URZĄDZENIA I PREPARATÓW WYTWÓRNI

„**Elektrochemia**”, Wytwórnia Preparatów i Urządzeń Galwanotechnicznych, właśc. **Inż. Adolf Weber**, Warszawa, ul. Krochmalna 87, tel. 675-41. Dostarcza: prądnice i przetwornice, szlifierki, ekshaustory, kompletne tablice z urządzeniem do kontroli i regulacji ruchu, zegary sygnałowe wszelkie preparaty i sole galwanotechniczne, wanny galwanotechniczne, aparaty bębnowe, kielichowe, huśtawkowe, suszarki, kociołki —

z emalią kwasoodporną, bębny do polerowania i wszelkie inne artykuły galwanotechniczne.

GARBARNIE

Marko i Ska, Sp. z o. o. Garbarnia, Szczakowa.

Fabryka Garbarska **Sz. Lachowicki i Ska** Warszawa-Grochów, ul. Grochow-ska 198, tel. 10-18-77.

Fabryka Garbarska „**Tanner**” Sp. z o.o. Warszawa ul. Gęsia 91/93, tel. 11-22-74.

GAŚNICE WSZELKICH TYPÓW I POJEMNOŚCI.

Zakłady Przemysłowe „**Bielany**” Sp. Akc., Warszawa, ul. Kamedułów Nr. 71, tel. 12-71-30 i 12-72-27. **Dział Gaśnic.** Warszawa, ul. Senatorska 33, tel. 248-62. P.K.O. 6168.

GIPS

Henryk Braun, Warszawa, ul. Towarowa Nr. 18, tel. 607-15.

GRAFIKA-KARTONAZ

Zakład Mechaniczny dla Przemysłu Graficzno - Kartonazowego, **Stefan Lipiński**, Warszawa, ul. Wolska 19, tel. 247-93, mieszk. pryw., Karolkowa 60, tel. 588-68. Remonty, regulacje przeprowadzki, urządzenia, różne części maszyn na składzie i naprawa wyrobionych.

Fabryka grawersko-medalerska. Medale, odznaki, żetony. **J. Chyliński**, Warszawa, Kałęska 5, tel. 10-21-47.

W. Drabikowski i J. Wapiński, Sp. z o. o., Warszawa, ul. Ś-toKrzyńska 1, tel. 606-13. PP. Wojskowym udzielamy rabatu.

GRAWERZY

Zakład Grawersko-Mechaniczny **M. Ajlenderg**, Warszawa, ul. Leszno 18, tel. 11-38-81 — wykonywa formy, sztance, przez zakłady „Forda”), Warszawa, klisze dla przemysłu.

Pracownia Artyst. - Grawerska **W. Bendkowski**, Warszawa, ul. Leszno 112 m. 85, tel. 3-16-28. Wyrabia sztance na wszelkie sztuczne stołowe, różne formy do gumy, szkła, mydeł i t. p., oraz wszelkie roboty w zakres grawerstwa w stali wchodzących. Odznaki wojskowe i dla organizacji.

Fabryka grawersko-medalerska. Medale, odznaki, żetony. **J. Chyliński**, Warszawa, ul. Kałęska 5, tel. 10-21-47.

W. Drabikowski i J. Wapiński, Sp. z o.o. Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 1, telefon 606-13. PP. Wojskowym udzielamy rabatu.

Stanisław Lipczyński, Grawer, Warszawa, ul. Marszałkowska 149, tel. 204-84.

Józef Michrowski, pracownia artystyczno-grawerska, Warszawa, Nowy-Świat Nr. 15, róg Al. Jerozolimskich, telefon 5-99-99.

Wytwórnia artystyczno - grawerska, **Wł. Miecznik**, Warszawa, Ś-to-Krzyska Nr. 20, tel. 260-71. Specjalność: odznaki wojskowe, sportowe, korporacyjne, stemple stal., mosiężne, do laku, do tuszy i do wypalania, stemple gum., szylidy mosięż. z białego metalu i emaliowane, numerytory, datowniki, szablony, herby rytowane w metalach i na kamieniach, herby emaliowane, oraz monogramy, fascymile, różne ozdoby do albumów, na papierośnice i t. p.

GRAWERZY W STALI

S. Friess, Warszawa, ul. Wronia 45a, tel. 347-55, poleca stemple, klisze, sztance, jak również maszynowe graweruki wszelkiego rodzaju wykonywane masowo. Specjalność grawerstwo w stali.

Cyfry, alfabety stalowe, stemple do znakowania, cechy firmowe, napisy, oraz wszelkie roboty w stali — **G. Windyga**, Warszawa, ul. Waliców 28, tel. 5-03-58. Wyłączny wykonawca Zn. Tow. „Grupy Producentów Narzędzi”, „G.P.N.”

GRUNTU BADANIA HYDRO-GEOLOGICZNE

Rychłowski i Ska, Sp. z ogr. odp., Warszawa, ul. Mokotowska 24, tel. 810-24.

GUMOWE I AZBESTOWE WYROBY

Handel wyrobami gumowymi, pasy do maszyn „Azbestgum”, Sprzedaż Artykułów Technicznych. Wyroby gumowe i azbestowe, Warszawa, Graniczna 2, tel. 254-02.

GUMOWE WYROBY

Polska Centrala Techniczna, właśc. **Stanisław Wojtasik**, Warszawa, ul. Zielna 27, tel. 307-78 poleca: węże, płyty, rękawice i wszelkie artykuły dla wojska i przemysłu.

GUZIKI METALOWE MUNDUROWE

Fabryka wyrobów metalowych **J. Chyliński**, Warszawa, Kaleńska Nr. 5, tel. 10-21-47.

GUZIKI METALOWE

Fabryka Wyrobów Metalowych **S. Jabłoński Sp. z o. o.** właśc. **Tadeusz Ratajczak**, Poznań, Ratajczaka 17, tel. 30-03.

GRYZY

Gryzy i pilniki obrotowe do multi-Biax'ów; pilniki skalowane różnych twardości i inne; **Aleksander Zajdler i Stanisław Rowiński**, Warszawa, ul. Podchorążych Nr. 103/15, tel. 887-30 i 663-15.

GRZEJNIKI ELEKTRYCZNE

Inż. O. Klose, Warszawa, Czerniaków, ul. Waszkowskiego 3, tel. 953-33, ogrzewacze, części maszyn, aparatów dla celów specjalnych, w laboratoriach, przemyśle, rzemiośle i rolnictwie oraz płytowe metalowe i drewniane, rurowe; sztywne i giętkie.

GWOZDZIE

Warszawska Fabryka Drutu i Gwoździ „Drut” **J. B. Rozenfeld**, Warszawa, ul. Przyokopowa 24, tel. 619-32, 612-67.

HODOWA ZWIERZĄT:

SCIÓŁKA TORFOWA.

Torfowo - Chemiczne Zakłady Przemysłowe „Elechema”, **Inż. Józef Wowk, Dolina**, Skrz., poczt. Nr. 5, telef. Nr. 61. Wojew. Stanisławowski.

IGŁY MEDYCZNE I CHIRURGICZNE

„Acusan” Wytwórnia Igieł Medycznych i Chirurgicznych **J. Czekaliński**, Warszawa, ul. Al. Jerozolimskie 117, tel. 603-63,

Prosimy żądać wszędzie igieł Acusan!

INSTRUMENTY MUZYCZNE

Wytwórnia Harmonij. Skład Intr. Muzycznych „**Piotr Stamirowski Syn**”, Warszawa, ul. Kopernika 42, tel. 656-92.

INSTRUMENTY POMIAROWE

„Labor”, Dostawa Urządzeń Laboratoryjnych, **Katowice**, ul. Moniuszki 2, tel. 330-02.

INTROLIGATORNIE

E. Büttner, dawn. **L. H. Bauer**, pracownia złota i srebra listkowego rok zał. 1808 Warszawa, ul. Daniłowiczowska 4 tel. 314-55.

Emil Rucz, introligatornia, Warszawa, ul. Widok 22, tel. 218-40, naklejanie planów i map, passe-partout.

Zakład Introligatorski **E. Rydygiera**, Warszawa, ul. Wspólna 36, tel. 911-47.

Introligatornia **Jana Ryńskiego**, firma chrześcijańska. Egz. od 1905 r., Warszawa, ul. Miodowa 6 m. 43 — Podwa-
le 3 m. 44, tel. 693-73, wykonywa wszel-
kie roboty wchodzące w zakres intro-
ligatorstwa. Oprawy biblioteczne, cza-
sopism i konserwacja bibliotek, podkle-
janie map i planów, broszury, teki, blo-
ki. Wykonywa terminowo. Ceny kon-
kurencyjne.

M. Wołowicz i M. Malus, Warszawa,
ul. Widok 12, tel. 213-02.

IZOLACYJNO - BUDOWLANE MATER- JALY TORFOWE (ZAMIAST WYRO- BÓW KORKOWYCH)

Torfowo - Chemiczne Zakłady Prze-
mysłowe „Elechema” Inż. **Józef Wowk**.
Dolina, Skrz. poczt. Nr. 5, telef. Nr. 61
Wojew. Stanisławowskie.

IZOLACJA KORKOWA — PŁYTY — SEGMENTY I INNE WYROBY IZOLA- CYJNE

Zakłady Przemysłu Korkowego **B-cia**
E. i H. Baliccy, Zarząd: Warszawa ul.
Dobra Nr. 26, tel. 513-31. Oddział Izo-
lacji Korkowej: Warszawa, ul. Syre-
ny Nr. 3 telefon 203-40.

JEDWAB DO SZYCIA

Fabryka jedwabiu **Gütermann i Ska**, sp.
z o. o., Warszawa, Czerniakowska 199,
tel. 947-55 i 966-04.

JUBILERZY

Fabryka WYROBÓW Złotych i Srebrnych
W. Krupski i J. Matulewicz, Warszawa,
ul. Leszczyńska 12 (dom wł., tel. 208-77
poleca papierośnice złote i srebrne, pu-
delka do papierosów, puderniczki, cu-
kiernice, tace, upominki okoliczności-
owe, nagrody sportowe oraz wszelkie
przedmioty w zakres złotnictwa wcho-
dzące.

Ludwik Wardzyński, mistrz cechu
warszawskiego, Warszawa, ul. Brac-
ka Nr. 12 m. 9, tel. 936-27. Pracow-
nia artystyczna wyrobów jubilers-
kich z platyny, złota i srebra.

KANALIZACJA I WODOCIĄGI

A. Radłowski i M. Sztos

Fabryka urządzeń zdrowotnych. War-
szawa, ul. Daleka 3, tel. 261-68 i 668-00.

KARBOLINEUM

„Terebenthen” Zjednoczone Fabryki
Terpentyny Puszczy Białowieskiej **Br-
cia Porowsy i Ska**, Sp. Akc. Warsza-
wa, ul. Złota 62 tel. 263-90, 514-38.

KAROSERIE SAMOCHODOWE

Stanisław Borkowski, Warsztaty Karo-
seryjne i Lakiernia, Warszawa, ul.
Książęca, Nr. 19, tel. 9-82-85.

KAROSERIE SAMOCHODOWE

Wytwórnia Powozów i Karoserii Samo-
chodowych **W. Księżopolski**, Warszawa,
ul. Targowa 28, tel. 10-02-91, wykonywa
wszelkie karoserje i roboty kowalskie,
blacharskie, lakiernicze, siodlarskie —
i znane ze swej wytrzymałości resory.

Fabryka Karoserii Samochodowych —
J. Sroka. Warszawa ul. Solec 41, tel.
712-38.

KAPSLE METALOWE

Fabryka kapsli metalowych, kaps-
li do lekarstw, pudełka do wazeliny
i wszelkie inne metalowe **M. Szyd-
łowski**, Warszawa, ul. Belwederska
34, tel. 8-66-73. Wykonanie solid-
ne, estetyczne i w terminie. **Firma**
chrześcijańska.

KUCZUKOWE PRZETWORZY

„Vulkanit”, Sp. z o. o. Fabryka Przet-
worów Kauczukowych, Warszawa, ul.
Turecka 2, tel. 8-32-27 i 8-63-01, poleca:
wszelkie wyroby techniczne z gumy,
ebonitu, bakielitu.

KAWA „COSTA-RICA”

Kawa Costa-Rica, Sp. z o. o., Warszawa
ul. Marszałkowska Nr. 36, tel. 9-82-93.
Specjalność: **dobrowe mieszanki kawy**.

„KAWA AFRYKA”

Antoni Zadarnowski, Warszawa, ul.
Zielna 4, tel. 6-58-53. Poleca: kawę
w różnych gatunkach, doborowe mie-
szanki. Herbata, Kakao, Czekolada.
Dostawy do sklepów, cukierni, restau-
racji i spółdzielni. Wysyła za pobra-
niem.

KAWIARNIE

Café Adria, Dancing - Kawiarnia - Cu-
kiernia - Bar, Warszawa, ul. Moniusz-
ki 10.

KEFIR

Kasiński L. Zakłady Kefirowe, Warsza-
wa, ul. Szpitalna Nr. 6, tel. 630-68, —
Krucza Nr. 42, tel. 840-42, Długa 4.

KOCE

Handlowa Spółka Włókiennicza, właśc.
R. Zaliwski, Warszawa, ul. Bielańska
Nr. 2 (dom Bruna), tel. 692-00. Dosta-
wy dla Instytucji Rządowych i Komu-
nalnych.

KOŁA GUMOWE

Kazimierz Dąbrowski, Warszawa, ul. Grzybowska 37, tel. 303-38 — do dorożek i wszelkich pojazdów konnych. Bandaże żelazne, oraz całkowite koła do powozów i furgonów — wulkanizacja opon i dętek samochodowych.

Zakład Kołodziejsko - Powozowy St. Milewski, Grzybowska 51, tel. 323-56. Koła gumowe na maszynach i oponach do wszystkich pojazdów konnych. Remont i lakierowanie bryczek oraz powozów.

KOŁA ZĘBATE

Warsztaty Mechaniczne B-ci J. i K. Olesińskich, Warszawa, ul. Wronia 67, tel. 614-25 stożkowe, czołowe, śrubowe, ślimakowe.

KONFEKCJA MĘSKA

F-ma „Corda” wł. J. Z. Wężyk, Tamka Nr. 36, tel. 6-63-48, poleca bieleżnię własnego wyrobu i artykuły mody męskiej po cenach przystępnych. Kalkulacja rzetelna.

KONFEKCJA DAMSKA

F-ma „Corda” wł. J. Z. Wężyk, Tamka Nr. 36, tel. 6-63-48, poleca pończochy w dużym wyborze znanych marek, bieleżnię i konfekcję damską po cenach przystępnych. Kalkulacja rzetelna.

KONFEKCJA MĘSKA

Stefan Fibich, Warszawa, ul. Al. Jerozolimskie 7, tel. 9-42-38, poleca: palta, kapelusze, bieleżnię, krawaty, pijamy, szlafroki.

Aleksander Hoffman, Warszawa, Bieleńska 5 (bielizna męska, krawaty, pijamy, bonżurki, szlafroki, trykotaże, skarpetki, oraz płaszcze dla lekarzy i koloratki dla księży).

KONSTRUKCJE ŻELAZNE

Andrzejewski Juliusz. — Warszawa, ul. Żelazna 61, tel. 279-87. Wszelkie roboty ślusarsko - kowalskie w zakresie budownictwa wchodzące. Spawanie acetylenem i elektryczne.

KONSTRUKCJE ŻELAZNE I ŻELAZNE WYROBY

J. Sorgacz i Syn, Warszawa, ul. Krochmalna 85, tel. 650-96.

KOPIOWANIE RYSUNKÓW (PLANÓW)

„Kopjorys”, Lucjan S. Drygas. Zakład Wyświetlania Rysunków, Warszawa, ul. Książęca 4, tel. 928-40.

KOPIOWANIE (WYŚWIETLANIE PLANÓW)

„Kopja”, Zakład wyświetlania rysunków, przepisywania i powielania, Warszawa, ul. Nowogrodzka Nr. 17, tel. 904-74.

W. Skiba i A. Wyporek, Sp. Akc., Warszawa, Marszałkowska 71, Oddział Katowice, Mikołowska 9.

Zakład Wyświetlania Rysunków
J. Malicki i Ska

właśc. Jan Malicki i Karol Reliszko,
Warszawa, ul. Nowogrodzka 2a, tel.
8-11-16.

KOPYTA

Fabryka Kopyt, Prawideł i Szpilek do obuwia „Biegun”, Warszawa, ul. Bonifraterska 11/13, tel. 11-26-07.

Fabryka form do obuwia „Format”, Stanisław Skwarczyński, Warszawa IV, Kowieńska 14, tel. 10-15-41. poleca: nowoczesnej precyzyjnej produkcji kopyta do obuwia mechanicznego oraz ręcznego, prawidła, prawidełka i obcasy.

KORKI (PATENTOWE ZAMKNIĘCIA FLASZKOWE)

Artigraph. Zakłady Przemysłowe dla wyrobu reklam artystycznych i opakowań z papieru i blachy, spółka akcyjna, Kraków, ul. Prądnicka 65, telefon, 1-49-59 i 109-94.

KORKI I SZPUNTY, WKŁADKI DO OBUWIA, DYWANIKI KĄPIELOWE, PŁYTY KORKOWE, KOŁA RATOWNICZE.

Zakłady Przemysłu Korkowego B-cia E i H. Baliccy, Warszawa, ul. Dobra Nr. 26, tel. 513-31.

KOTLARSKIE WYROBY

Fabryka Wyróbów Kotlarskich Miedzianych i Żelaznych K. Zalewski, Warszawa-Wola, ul. Gniewkowska Nr. 3, Biuro: ul. Puławska 67/9, tel. 416-65. Specjalność: aparaty dla przemysłu chemicznego oraz wyroby z miedzi i żelaza.

KOSZYKARSKIE WYROBY

Bracia Wagner - Wagner Brothers. Fabryka i Eksport Wyróbów Koszykarskich, Spółka jawna. Rudnik nad Sanem.

KRATY ŻALUŻJOWE

„Jarcel” wł. Z. Jarnicki, Wytwórnia Patetowanych Krat Żaluzjowych, żelaznych, drewnianych letnich, zimowych światłoszczelnych, wystawowych i pracownia ślusarki budowlanej, Warszawa ul. Zamenhofa Nr. 41, tel. 11-77-07.

KRAWATY

S. Bernstock, fabryka krawatów, — Warszawa, ul. Hipoteczna 5, telefon 673-61.

KUCHNIE POŁOWE DLA WOJSKA

Wytwórnia Powozów i Karoserii Samochodowych W. Księżopolski, Warszawa-Praga, ul. Targowa 28, tel. 10-02-91. Wykonuje wszelkie karoserie i roboty kowalskie, blacharskie, lakiernicze, siodlarskie, remonty kuchni polowych dla wojska i znane ze swej wytrzymałości re-sory. Robota solidna, szybka i tania.

KUCHENNE NACZYNIA

Skład wyrobów żelaznych Wacław Gajewski, Warszawa ul. Ś-to Krzyska 20, tel. 256-14. P.K.O. 118-19.

KRAWCY DAMSCY

Leon Brzozowski, Warszawa, Nowogrodzka 28 m. 7, tel. 9-39-70. Pracownia kostiumów, okryć i futer.

Wacław Danowski, krawiec damski, Warszawa, ul. Chmielna 28 m. 10 w podwórzu, tel. 514-95. Były kroje-czy firm: Jurewicz, Bańkowska „Villars” — wykonuje wszelkie ob-stalunki według ostatnich modeli.

Pracownia krawiectwa damskiego Stanisław Dobrowolski, Warszawa, Żurawia Nr. 27, m. 7, Telefon 9-18-27. Były współpracownik pierwszorzę-dnych firm w Paryżu i B. Herse. Wykonuje amazo-nki, kurtki myśliwskie, kostiumy, płaszcze, wierzchy, modernizowanie fu-ter. Wykonanie według ostatnich mo-del.

Zakład Krawiecki Władysław Dyszkiewicz, Warszawa, ul. Żelazna 30, tel. 5-84-52, (wejście z Siennej 77 m. 21). Płaszcze, Kostiumy, Palta.

Jan Drzazga, krawiec damski, War-szawa, ul. Marszałkowska 40/27 parter, tel. 716-87. Specjalista wykwinnych ko-

stiumów angielskich i okryć. Krój i wykonanie pierwszorzędne, mundury damskie dla stowarzyszeń i organizacji. Roboty kuśnierskie.

Pracownia Futer i Okryć Damskich — A. Kupidłowski, Warszawa, ul. Złota Nr. 41/17, tel. 621-98.

P. Kusidłowicz, Warszawa, ul. Wilcza 33/3 róg Marszałkowskiej (front) tel. 969-54, krawiec damski, palta, kostiumy, futra.

Salon Mody Męskiej i Damskiej Władysław Gromadzki, Warszawa, ul. Złota 40 m. 29, tel. 671-35, wykonywa gar-nitury i palta męskie i damskie wg. naj-nowszych modeli oraz posiadam na składzie duży wybór materiałów biel-skich i leszczkowskich. Robota solidna. Ceny niskie. Życzącym udziela się kre-dytu.

K. Wojciechowski, krawiec damski, Warszawa, ul. Żulińskiego Nr. 11 m. 3, tel. 8-99-09 (Żurawia 41) b. długoletni kroje-czy firmy „B. Herse” — Płasz-cze — Kostiumy — Futra.

KRAWCY DAMSCY, MĘSCY I UCZNIOWSCY.

Wytwórnia Ubiorów Damskich, Mę-skich, Uczniowskich i Dziecięcych posia-da na składzie: 2.000 sztuk palt, sukien, garniturów, jesionek oraz mundurków, ubrań i palt uczniowskich i dziecięcych po cnach bardzo niskich. Konstanty Jar-kiewicz, Warszawa, ul. Zielna 19. — tel. 322-96.

KRAWCY MĘSCY

A. Bogucki, Warszawa, ul. Wspólna 34 m. 2, tel. 914-34.

Władysław Borowski, krawiec męski, — Warszawa, Al. Szustra Nr. 19/6 parter front, tel. 430-35. Przyjmuje zamówie-nia z własnych i powierzonych mater-jałów. Wykonanie solidne, według naj-nowszych fasonów. Ceny przystępne.

Jan Bielawski, Warszawa, ul. Tłomac-kie Nr. 15, tel. 11-77-25, krawiectwo męskie.

Ignacy Chodorski, krawiec męski, War-szawa, ul. Koszykowa Nr. 30 tel. 837-32.

Zakład Krawiecki **J. Grzesik**, Warszawa ul. Elektoralna 49 m. 17, tel. 259-03, — Robota solidna. Krój nowoczesny. PP. Wojsk. i Cywilnym odpowiedni rabat.

Salon Mody Męskiej i Damskiej **Władysław Gromadzki**, Warszawa, ul. Złota 40 m. 29, tel. 671-35 wykonywa garnitury i palta męskie i damskie, p/g najnowszych modeli, oraz posiadam na składzie duży wybór materiałów białych i leszczkowskich. Robota solidna. Ceny niskie. Zyczącym udziela się kredytu.

Salon Krawiecki **P. Grzesiuk**, wykwiłtne krawiectwo męskie. Dla P.P. Urzędników i Wojskowych za gotówkę i na raty. Warszawa, Al. Jerozolimska 26, (sklep w podwórzu), tel. 539-94.

Magazyn i Pracownia ubiorów męskich **B-cia Kazimiersey**, Warszawa, ul. Wilcza 29a, tel. 8-06-81. Dla pp. Wojskowych i Studentów rabat.

Leon Łuszczyk, Warszawa, Poznańska Nr. 4 m. 2 (róg Piusa XI) tel. 9-74-02. Ceny umiarkowane.

Wincenty Pomorski, Warszawa, ul. Chmielna 32 m. 30, tel. 2-86-10. Wszelkie zamówienia solidnie i tanio.

Wł. Poniatowski, Warszawa, ul. Krucza Nr. 18 m. 5, tel. 727-79 wykwiłtne krawiectwo męskie.

Wytwórnia Ubrań **W. Sikorski i Ska.** Warszawa, ul. Piusa 30 tel. 857-10. Dostawy hurtowe odzieży uniformowej dla Instytucji Państwowych, Komunalnych i Społecznych.

Józef Skubiszewski, wykwiłtne krawiectwo męskie, wybór materiałów angielskich i krajowych, Warszawa, ul. Złota 8 tel. 5-24-91.

Adam Szczygiel, Warszawa, Wspólna 47a, tel. 8-61-64. Pracownia krawiecka wykonywuje z własnych i powierzonych materiałów. Krój w/g ostatnich modeli. P.P. Wojskowym i urzędnikom specjalne warunki.

KRAWCY WOJSKOWI I CYWILNI

Zakład krawiecki **Władysław Dyszkiewicz**, Warszawa, Żelazna 30 (wejście z Siennej 77 m. 21) tel. 5-84-52. Poleca mundury, spodnie, płaszcze oraz ubrania, palta, jesionki i futra. P.P. Wojskowym i Urzędnikom rabat.

Wł. Krawczyk, Warszawa, ul. Nowogrodzka Nr. 39, tel. 968-45.

KRAWCY WOJSKOWI

Paweł Więckowski, krawiec wojskowy, Warszawa, ul. Nowy-Swiat Nr. 42, w podwórzu parter, tel. 672-06, ubiory wojskowe i sportowe. Zamówienia indywidualne i zbiorowe.

KREŚLARSKIE I RYSUNKOWE ARTYKUŁY

W. Skiba i A. Wyporek, Sp. Akc., Warszawa, Marszałkowska 71, Oddział Katowice, Mikołowska 9.

KSYŁOLITOWE POSADZKI

Inż. J. L. Rostowski, Warszawa, Hoża Nr. 13, tel. 8-75-72.

KSIĘGARNIE

Księgarnia Instytutu Wydawniczego — „Biblioteka Polska” Sp. Akc. Warszawa Zarząd: ul. Ś-to Jańska 4, tel. 330-41, Księgarnia ul. Nowy Świat 23/25 tel. 271-18. Posiada stale na składzie książki ze wszystkich dziedzin życia w językach polskim, niemieckim, francuskim, angielskim i rosyjskim. Czasopisma — żurnale.

Wydawnictwo i Księgarnia **J. Przeworskiego**, Warszawa, ul. Sienkiewicza 2, tel. 5-32-93. Posiada stale na składzie, ostatnie nowości wydawnicze, wydawnictwa albumowe, encyklopedie, książki dla dzieci i młodzieży. Katalogi na żądanie bezpłatnie.

LABORATORYJNE WYPOSAŻENIA

„Labor”. Dostawa Urządzeń Laboratori-
um, Katowice, ul. Moniuszki 2, tel. 330-02.

LABORATORYJNE URZĄDZENIA

Dr. K. Dawe. Fabryka i skład przyrządów laboratoryjnych **Chorzów I**, ul. M. Grażyńskiego 28/30, tel. 404-62. Urządzenie laboratoriów hutn. i górn., aptek i dróg. Dostawca instytucji państwowych, uniwersytetów i uczelni.

LAKIERNICZE ZAKŁADY

Wł. Kucharzewskiego, Warszawa-Praga, Targowa 36 II podw. tel. 10-03-83 wykonywa wszelkie roboty wchodzące w zakres lakiernictwa galanteryjnego jako to: lakierowanie i emaljowanie ram rowerowych i motocyklowych, w różnych kolorach oraz maszyny do pisania, do szycia i różne części maszynowe. Robota solidna. Ceny przystępne.

Zakład Lakierniczy **Stanisław Gwiazda**, Warszawa, ul. Czerniakowska 160 tel. 8-46-37, lakierowanie samochodów i p-
wozów.

LUSTRA

Fabryka Luster i Szlifiernia Szkła **Bra-cia Babicz**, Warszawa, ul. Solec 77, tel. 970-02, P.K.O. 9062.

Henryk Hoch, Warszawa, ul. Bracka 2, tel. 909-73

Wytwórnia i Podlewianie starych luster, szlifiernia szkła i szyb samochodowych, szyby do okien **Andrzej Pyza**, Warszawa, ul. Leszno 106 tel. 314-99. P.P. Woj-skowym i Urzędnikom specjalne wa-runki.

LEN

Samodziały lniane i wełniane „**Len Wi-leński**” Warszawa, Al. Jerozolimska 29 tel. 979-13. Zarząd: Centrala Bazarów. Przemysłu Ludowego, Spółdz. z ogr. od-powiedz. Wilno, ul. Poznańska 2.

LICZNIKI SAMOCHODOWE

„**Argo**” Opony i Taksometry, Sp. z o. o. Warszawa, ul. Chmielna Nr. 116, tel. 242-12, sprzedaż i naprawa liczników.

LÓD

Warszawska Lodownia egz. od r. 1880 Warszawa, ul. Hoża 11 tel. 847-31 — 963-64. Dostarcza w każdej ilości lód naturalny i sztuczny.

MALARZE

Specjalny zakład wszelkiego rodzaju znaków (szyldów) oraz robót lakierni-czo- malarzkich **M. Janiszewski**, War-szawa, Podwale 17, tel. 654-53. Egzy-stuje od 1894 r.

Art. Prac. Szyldów wszelkiego rodzaju i reklam świetlnych, **E. Przybytkowski**, Warszawa, ul. Nowy Świat 44 tel. 217-62.

MALARSKIE I RYSUNKOWE PRZYBORY

I. Wadowski, rok zał. 1888 właśc. F. Carzasty i K. Poźniak, Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 121, tel. 615-14 kon-to PKO Nr. 327 — Skład Materiałów i Przyborów Artystyczno-Malarzkich, Rysunkowych, Inżynierskich i Piśmien-nych oraz artystyczna oprawa obrazów.

MANOMETRY

„**L. Sarnecki i Syn**” właśc. **T. Buliński**, Warszawa, Pańska 81, tel. 647-92, firma egz. od 1880 r.

MASKI GAZOWE (PUSZKI NA MASKI GAZOWE).

Artigraph. Zakłady przemysłowe dla wyrobu reklam artystycznych i opako-wań z papieru i blachy, spółka akcyjna **Kraków**, ul. Prądnicka 65, tel. 149-59 i 109-94.

MASZyny DO ROZDRABNIANIA I PRZESIEWU MATERIAŁÓW TWARDYCH

Inż. T. Nowak, Fabryka maszyn **Byd-goszcz**, ul. Chodkiewicza 17, tel. 38-81.

MASZYNOWY ZAKŁAD GRAWERSKI

Stali, mosiądzu, bakielicie i inn. **Włady-sław Cypel, Junior**, Warszawa, Krak.-Przedm. 17 tel. 6-61-18.

MATERJAŁY BUDOWLANE

Wytwórnia zapraw i kamieni sztucz-nych **A. B. Inż. Zygmunt Bialecki**, — arszawa, Glogiera 1, tel. 729-04. „**Ar-tezyt**” zaprawy do tynków szlachetnych „**Bezet**” utwardniony beton dla niezni-szczalnych wszelkich typów nawierzch-ni, podłóg itp. **Płyty i Kostki**, wibrowa-ne z utwardnioną powierzchnią.

MATERIAŁY BIUROWE

Materiały biurowe (atramenty, tusze, kleje, matryce, farby do powielania, ko-rektory itp. Fabryka Chemiczna „**Or-mil**” **Inż. Zbigniew Liciński i Ska**, Sp. z o.o. Warszawa, ul. Leszno 138/140 — tel. 314-43.

MEBLE

Warszawska Wytwórnia Mebli Stylo-owych Wł. Kucicki, Warszawa, ul. Mar-szałkowska Nr. 145 w podwórzu, tel. 504-68. Poleca w dużym wyborze: Sy-pialnie, stołowe pokoje, panieńskie kom-plety, salony oraz pojedyncze przed-mioty, ceny niskie.

PALAC SZTUKI, Warszawa, Trębac-ka 2, tel. 520-87. Przepiękne meble stylowe: całe komplety i pojedyncze. Dywany perskie i krajowe. Obrazy wybitnych mistrzów polskich. Stara szkoła — wielki wybór: żyrandole, srebra, kryształy, bronz i t. p. Wy-stawa otwarta w niedziele od 11-tej do 14-tej. W dni powszednie od 10-tej do 19-tej. Kupno i komis. Licy-tacja w pierwszych dniach każdego miesiąca.

MECHANICZNE WARSZATY STOLARSKIE

Mechaniczne Warsztaty Stolarskie Sp. z o.o. **L. Luczyniec i L. Sobański, Inż.**, Warszawa — Grochów II, ul. Korytnicka Nr. 6/10, tel. 10-29-54 — wszelkie roboty stolarsko-budowlane.

MECHANICZNE ZAKŁADY

„**Jedność**”, Fr. Wolski, Warszawa, ul. Chmielna 114, tel. 527-29. Specjalność: wyroby dla kolejnictwa, zwrotnice, wózki robocze, dreźny i narzędzia.

W. Rusak, Warsztaty Mechaniczne, — Warszawa, ul. Ordynacka 3 tel. 310-62.

Zakład Tokarsko-Mechaniczny **Jan Kowalczyk**, Warszawa, ul. Belgijska 10, tel. 422-28, wszelkie roboty wchodzące w zakres tokarstwa i mechaniki.

Józef Nowak, Mechaniczne Zakłady — Warszawa, ul. Młocińska 6 tel. 680-28 i 12-08-28 wykonują: skarbce bankowe, szafy żelazne, ambulanse, kufry, kasetki, zamki, depozyty. Konstrukcje lekkie, budowlane itp. wózki bagażowe, taczki magazynowe itp. oraz wszelkie roboty i reperacje w zakres ślusarstwa wchodzące.

M. Pietrzak. Zakład Mechaniki Precyzyjnej i Elektrotechniki, Warszawa, ul. Warecka 14, tel. 301-45, części samochodowe, lotnicze itp.

Zakład Mechaniczny **Radkowski i Jurkiewicz**, Warszawa, Krochmalna 51, tel. 655-18. Obróbka metali. Roboty tokarskie, heblarskie, frezarskie, ślusarskie, wykroje, matryce zwykłe i kombinowane, sztancowanie itp.

Zakład mechaniczny **Władysława Smyka**, Warszawa, Poznańska 6, Marszałkowska 71 (dwa wejścia), tel. 9-00-67. Wykonywa roboty: kowalskie, ślusarskie, mechaniczne i tokarskie od najprostszych do najbardziej precyzyjnych. Wszelkie roboty samochodowe, powozowe, furgonowe, stelmachskie, kołodziejskie. Reperacje wchodzące w zakres wszystkich wyżej wyszczególnionych robót.

„**Śrubiarnia**” **H. B. Gampel**, Warszawa ul. Twarda 3, tel. 630-98. Wykonuje śruby, nakrętki, nity i części fasonowe, toczone i prasowane.

Ludwik Trabert, Warszawa, ul. Wronia Nr. 6, tel. 674-00, wykonywa: przyrządy sznuty (formy bakelitowe), różne części metalowe sztancowane, ślusarskie roboty precyzyjne, tokarskie itp.

MECHANICZNO-BLACHARSKIE ZAKŁADY

Zakłady blacharsko - mechaniczne. **A. Nowosielski**, Warszawa — Mokotów, Grażyny 16, tel. 4-28-83, P.K.O. 20,456, K.K.O. 1817. Specjalność: termostaty, sterylizatory i wyjaławiacze dla Pracowni Bakteriologicznych. **Roboty galanteryjne i tłoczone**. Precyzyjne roboty ślusarskie, tokarskie, drykierskie, szlifierskie i lakiernicze. Spawanie elektrycznością i acetylenem.

MECHANICZNE ZAKŁADY PRECYZYJNE

Mechaniczne Zakłady Precyzyjne p. f. Wytwórnia Aparatów Pomiarowych — **Willy Clement i Ska**, Sp. z o. o. Warszawa ul. Żąbkowska 40 tel. 10-11-67,; wykonuje wszelkiego rodzaju roboty wchodzące w zakres mechaniki precyzyjnej

MECHANICZNO-PRECYZYJNE I BLACHARSKO-KOTLARSKIE ZAKŁADY

Wł. Sikorski i St. Ruszczak, Warszawa, ul. Ogrodowa 59 tel. 623-60. **Aparatura dla laboratoriów i przemysłu**. Aparaty ciśnieniowe: autoklawy, kolumny ciśnieniowe, bomby kalorymetryczne. **Armatura wysokociśnieniowa** z brązu i stali kwaso-odpornej. **Suszarnie**: próżniowe parowe, wodne. **Termostaty**, łaźnie: — wodne, olejowe i piaskowe. **Aparaty destylacyjne** kolumnowe, do wody, benzyny, oleju itp., oraz sprzęt laboratoryjny. **Urządzenia Galwanotechniczne**. Wszelkie zamówienia wchodzące w zakres obróbki metali na obrabiarkach, ślusarstwa, blacharstwa precyzyjnego i kotlarstwa, w/g wzoru oraz własne projekty.

MECHANICZNE WARSZTATY

Warsztaty Mechaniczne „**Wu-Ce-Wu**” Warszawa, ul. Zwrotnicza 10b, — tel. 529-67 budowa i remont kotłów parowych.

MECHANICZNO-ROLNICZE ZAKŁADY

Eugenjusz Markiewicz, Warszawa, — ul. Nowolipki 90, tel. 11-97-58. Wyrób zapasowych części do maszyn rolniczych, a mianowicie: do sieczkarni, kieratów, młocarń, wialni, żniwiarek i kosiarek. Wykonuje również remonty, wszelkich maszyn rolniczych różnych systemów. Wykonanie fachowe i solidne. Ceny niskie.

MECHANICZNO-TOKARSKIE ROBOTY

Zakład Mechaniczno-Tokarski **E. Falczyński i Ska**, Warszawa, ul. Radzymińska 8, tel. 10-07-79, wykonywa: wszelkie roboty wchodzące w zakres mechaniki i ślusarstwa. Remont wszelkich maszyn.

METALOWA GALANTERIA

Galanteria toaletowa, mydelnice do mydła, rozpylacze szklane i inne, ramki do fotografii, przybory fotograficzne, statywy. Polski Aparat Fotograficzny „Korona” B-cia Pawelscy, Warszawa, ul. Długa 29.

E. Pasternakiewicz, Skład wyrobów żelaznych i galanterijnych, Warszawa, ul. Chłodna 22, tel. 330-16.

METALE SZLACHETNE

Turczyński, Rapke i Ska. Inżynierowie, Warszawa, Focha 4, tel. 254-54. Srebro, złoto, platyna i ich stopy dla celów przemysłowych w blasze, drucie, oraz dla celów dentystycznych.

Wyroby metali szlachetnych dla celów dentystycznych **Ignacy Zejgen**, Warszawa, ul. Nalewki 7, tel. 11-84-47.

METALOWE WYROBY

Zakład wyrobów metalowych **Paweł Buczkowski**, Warszawa, ul. Nowolipie Nr. 68, tel. 12-05-17.

Fabryka Wyrobów Metalowych **Adolf Feigenbaum i Syn**, Warszawa-Praga, ul. Targowa 44 tel. 10-18-55.

Kazimierz Groszkowski, Fabryka Wyrobów Metalowych, Warszawa, — ul. Grzybowska Nr. 43a, tel. 626-50 nowoczesne urządzenia sklepów, biur oraz okładanie metalem. Srebrzenie, niklowanie, chromo-niklowanie.

Fabryka wyrobów metalowych. Drobną masową produkcją szlaczowanych wyrobów **Edward Polkowski**, Warszawa, ul. Żąbkowska 26, tel. 10-31-28.

(Odlewanie na sprycach, ciągnięcie, toczące szlaczowane) „**L. Lago**”, właśc. **Paweł Skoczyński**, Warszawa, Kacza Nr. 5, tel. 675-54, dom własny.

Zakład wyrobów metalowych oraz artystycznych z brązu **S. G. Rosmański**, Warszawa, Piusa XI 20, tel. 9-57-95, wykonuje: metalowe dekoracje i urządzenia wnętrz i witryn oraz do budowli. Urządzenia bufetowe dla restauracji, kawiarni itp.

Fabryka Wyrobów Metalowych **H. Szulecki, A. Graczyk i Ska**, Sp. z ogr. odp. Warszawa, ul. Wspólna 46 (przy Marszałkowskiej), tel. 822-20, wykonuje balustrady, urządzenia wnętrz banków, biur, szafki gabloty dentystyczne i chi-

rurgiczne itp. Meble metalowe, stalowe niklowane do biur i poczekalni oraz wszelkie roboty wchodzące w zakres wyrobów metalowych.

Fabryka Wyrobów Metalowych **Wiśniewski, Serejski i Śluckin**, Warszawa, Stawki Nr. 51/53 tel. 11-64-40 i 12-08-00.

MIÓD

Sprzedaż miodu „**Pszczelarz i Ogrodnik**” Warszawa, Żłota 4, tel. 662-38.

MIĘSO I DRÓB

J. Śniadowski, Warszawa, ul. Trębacka Nr. 13, tel. 329-49, poleca na święta najwyższe gatunki mięsa, drobiu i dziczyzny.

MODELE NA ODLEWY Z METALI

Michał Rostkowski, Warszawa, ul. Karolkowa Nr. 48, tel. 258-19, wszelkie modele drewniane oraz metalowe na odlewy, koła pasowe oraz wszelkie roboty w zakresie drzewny wchodzące.

MLECZNE PRZETWORY

Kasiński L. Zakłady Kefirowe, Warszawa, ul. Szpitalna 6, tel. 630-68, Krucza Nr. 42, — tel. 840-42, Długa 4.

MYDLARNIE

Feliks Górnisiewicz, wszelkie artykuły mydlarsko-malarskie, piśmienne, marki i weksle po cenie urzędowej. Dostawa natychmiastowa. Warszawa, Miedziarna 7, tel. 273-96. P. K. O. 2385.

MYDŁO SZARE — OLEJE

WIERTNICZE

Zakłady Chemiczno-Przemysłowe, „**Teoskol**” Sp. z o. o. Warszawa, Polna, Nr. 16, tel. 9-66-37.

MYDŁO ZWYKŁE

Mydło do prania, szare i płynne **Franciszek Jaworowski**, Fabryka Przetworów Chemicznych, Warszawa, ul. Gęsia Nr. 99, tel. 11-36-54.

NARZĘDZIA

Narzędzia warsztatowe, dla wszystkich rzemiosł. Skład Wyrobów Żelaznych, **Wacław Gajewski**, Warszawa I, ul. Ś-to Krzyska 20, tel. 256-14. P.K.O. 118,19.

NARZĘDZIA DO WSZELKICH RZEMIOSŁ

Narzędzia do wszelkich rzemiosł. Żelazne wyroby. Ogrodnicze narzędzia **Stanisław Gajewski**, Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 5, tel. 525-55 i 525-66.

NARZĘDZIA SZEWECKIE

A. Mijas, Hurtownia i Detaliczna Sprzedaż Narzędzi i Przyborów Szewskich, — Warszawa, ul. Piekarska Nr. 14, tel. 237-24. Fabryka: Piastów ul. Małachowskiego 13.

NARZĘDZIA METALOWE

Fabryka Narzędzi do obróbki metali — **Józef Dzielwski i Ska**, Sp. Akc. Warszawa, ul. Kolejowa 51 tel. 647-53. — gwintowniki, rozwiertarki, narzynki, — gwintownice skośne i gazowe, cęgi, obcinaki do rur).

NAMIASTKA JEDWABIU DO SZYCIA

Namiastka jedwabiu i nici do szycia — „Trzy Lilie” Krajowy Przemysł Niciany, Warszawa, ul. Żelazna 56, tel. 529-12.

NASIONA

W. Garnuszewski, Skład nasion i narzędzi, Warszawa, Hale Mirowskie, tel. 692-15.

„Ogrodnik Polski”, Warszawa, ul. Warecka 14, tel. 634-65 poleca nasiona i narzędzia ogrodnicze.

Nasiona i sadzonki roślin leczniczych poleca: „Zielarnia”, Warszawa, ul. Książęca 6 m. 11, tel. 722-55.

Skład Nasion **E. Żółtowski**, Warszawa, ul. Bagatela 13 tel. 8-61-42.

NICI JEDWABNE DO SZYCIA

Fabryka jedwabiu **Gütermann i Ska**, Sp. z o. o., Warszawa, Czerniakowska 199, tel. 947-55 i 966-04.

NUMERATORY

D. Cypel, Centrala: Warszawa, ul. Marszałkowska 98 tel. 980-98, Filia: Nowy Świat 44 tel. 531-98.

Datowniki, zegary-datowniki, perforatory, **Władysław Cypel Junior**, Warszawa, ul. Krak. Przedm. 17 tel. 661-18.

OBROBKA RÓŻNYCH METALI

F. Goździk, Warszawa, ul. Czerniakowska Nr. 191, tel. 925-58 wykonywa: — krany dubeltowej regulacji dla centralnych ogrzewań, jak również obróbka różnych metali.

OBUWIE

F. Grędziński i Ska, Warszawa, ul. Marszałkowska 130, tel. 638-24 i 618-26, poleca obuwie z własnej pracowni oraz kalosze i pończochy.

Salon wykwiutnego obuwia **St. Jędrzejewski**, Warszawa, ul. Nowy Świat — Nr. 66 tel. 661-35.

Hurtownia Obuwia **Adam Kraszewski**, Warszawa, ul. Dzielna 5, tel. 11-06-56.

M. Klimaszewski, magazyn obuwia, — Warszawa, ul. Graniczna 14, tel. 288-61. Wyroby własne.

OBUWIE MĘSKIE I BUTY

Z CHOLEWAMI

Pracownia obuwia **Bronisław Szafran** (firma chrześcijańska), Warszawa, ul. Trębacka 5, tel. 2-89-34. Dla P.P. Wojskowych dogodne warunki.

OBUWIE DAMSKIE

Magazyn obuwia „Leon” wł. **Leon Gondek**, Warszawa, ul. Nowy Świat 42, tel. 683-86.

OBUWIE DAMSKIE I MĘSKIE

Filipczak Kazimierz, Warszawa, — ul. Chmielna Nr. 17 tel. 239-34. PP. Urzędnikom i Wojskowym odpowiedni rabat.

OBUWIE LETNIE

Duży wybór plecionek poleca: **Filipczak Kazimierz**, Warszawa, ul. Chmielna 17 tel. 239-34.

OCET

Gablenz i Syn, Sp. z o. o. **Kraków**, — Król. Jadwigi 33. Fabryka octu, musztardy i ogórków konserwowanych.

ODLEWNIA METALI PÓLSZLACHETNYCH.

Odlewnia metali półszlachetnych — **Mieczysław Górski**, Warszawa ul. Ogrodowa Nr. 50, tel. 6-81-42.

ODLEWNIA METALI

„Odmet” wł. Inż. **J. Jemielewski**, Warszawa IV, ul. Owsiana 13 tel. 10-38-66 odlewnia metali lekkich i stopów miedzi.

ODLEWNIA I METALOWE WYROBY

„Jedność” wł. **W. Jagodziński**, odlewnia metali i wyroby metalowe, Warszawa, ul. Dworska 22 tel. 292-34.

Franciszek Wójcik, odlewnia brązu, — mosiądzu, cynku i aluminium. Warszawa, Elektryczna 3 (Powiśle) tel. 339-97.

ODLEWNIA ŻELAZA

Władysław Ambrożewicz i Ska, Warszawa, ul. Kolejowa Nr. 37/39 — tel. 674-99 i 613-99.

Odlewnia żelaza, **Józef Hryckiewicz**, — Warszawa, ul. Młynarska 53, tel. 300-43.

ODZIEŻY WYTWÓRNIA

R. Bednarski i Ska, Sp. z ogr. odp. Warszawa, ul. Sewerynów 5 tel. 278-05. Dostawy do Instytucji Państwowych i Komunalnych.

ODZNAKI

Fabryka Wyrobów Metalowych **S. Jabłoński sp. z o. o.** właśc. Tadeusz Ratajczak, Poznań, Ratajczaka 17, — tel. 30-03.

OGNIWA

Krajowa Wytwórnia Ogniw „**Ka-Wu-O**” Sp. z o.o. Warszawa, ul. Żelazna 67, — tel. 589-14.

OGRODNICZY TORF ODKWASZONY

Torfowo-Chemiczne Zakłady Przemysłowe „**Elechema**” Inż. **Józef Wowk**, — **Dolina**, skrz. poczt. Nr. 5, tel. Nr. 61. Wojew. Stanisławowskie.

OKUCIA I WYROBY METALOWE

H. Frydrychewicz, Warszawa, ul. Sienka Nr. 5. tel. 257-08. Specjalność okucia do okien i drzwi wyłącznie Fabryki **B-cia Lubert**, Sp. Akc. w Warszawie — okucia meblowe — galanteria metalowa.

OLEJE JADALNE

Dom Handlowy **Emil Wielgosiński**, Sp. z o. o., Warszawa, Szkolna 4, tel. 284-81.

OŁOWIANE WYROBY

Blachy, rury, druty, folje, Warszawska Fabryka Wyrobów Ołowianych i Cynowych **W. Kemnitz**, Warszawa IV, Te-respolska 24, tel. 10-24-24 i 10-01-24.

OPAKOWANIA BLASZANE

Wytwórnia Opakowań Blaszanych oraz wiaderka dla dzieci. Własna litografia. **Józef Gosławski**, Warszawa, ul. Jagiellońska 4/6, tel. 10-05-24.

Artigraph. Zakłady przemysłowe dla wyrobu reklam artystycznych opakowań z papieru i blachy, spółka akcyjna, **Kraków**, ul. Prądnicza 65, tel. 149-59 i 109-94.

OPAKOWANIA BLASZANE

I TEKSTUROWE

Fabryka Wyrobów Teksturowych i Blaszanych „**Sokół**” Warszawa, ul. Leszno Nr. 38 tel. 11-09-98 wyrabia wszelkiego rodzaju opakowania.

OPALOWE SKŁADY

Materiały opałowe **Wacław Kobylński**, Dom i składy własne, Warszawa, ul. Srebrna 5 tel. 633-04. Firma egz. od — 1899 roku.

OPRAWA OBRAZÓW-RAMY

F. Burdyński, Warszawa, Bracka 18, tel. 2-77-76. Wojskowym i urzędnikom udzielamy rabatu.

Fr. Maszewski, oprawa obrazów, Warszawa, ul. Marszałka Focha 3 (Hotel Rzymiski), tel. 2-27-25. P.P. Wojsk. — i Urzędn. rabat.

OPATRUNKOWE ŚRODKI

Laboratorium Farmaceutyczne, - Chemiczne i Wytwórnia Środków Opatrunkowych „**Polon**”, wł. **Gustaw Śliwiński**, Warszawa, ul. Grzybowska 27, telefon 300-05, P.K.O. 25,813.

Fabryka Środków Opatrunkowych, — Przetworów Chemiczno - Farmaceutycznych i Pracownia Sterylizacyjna **R. Strzelecki**, Sp. z ogr. odp. Warszawa ul. Ceglana 8 tel. 648-90.

OPTYKA

Józef Wiśniewski, Magazyn Optyczny, Warszawa, ul. Krak.-Przedmieście 61. Tel. 618-89.

OSTRZA DO GOLENIA

Wytwórnia ostrzy do golenia „**Polonus Zawisza**” Warszawa, ul. Srebrna 14 tel. 3-07-68.

OWOCE

Import i Eksport owoców **A. Jeziorowski**, Warszawa, Ptasia 4, telefon 2.98-27. Adres telegr. „**Jezior**”, Warszawa.

PAPA

Wytwórnia Materiałów Izolacyjnych — i Papy Dachowej „**Gutbor**”, Warszawa, ul. Młocińska 4, tel. 11-08-75.

PAPY BITUMICZNE

„**Terebenthen**” Zjednoczone Fabryki Terpentyny — Puszczy Białowieskiej **Bracia Porowscy i Sp.**, Sp. Akc. Warszawa, ul. Złota 62 tel. 263-90, 514-38.

PARASOLE I LASKI

Parasole i Laski, wyrób własny **Fransiszek Ryczer**, Warszawa, Marszałkowska Nr. 101. Honorujemy asygnaty „**Kupiec Polski**”.

PAPIER

S. Wróblewska, Warszawa, ul. Wielka Nr. 3/17 tel. 648-41.

PAPIER PAKOWY

Skład Papieru i Szpagatu **Czesław Skiba**, Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 31 tel. 991-04.

PAPIER, TORBY I SZNUREK

J. Bogowolska, Warszawa, ul. Chmielna Nr. 24, tel. 588-12 oraz torby i teczki do konfekcji.

PARKIETY

Zakłady Przemysłowe **Sędziszów Mip**. Sp. z o.o., tel. **Sędziszów Mip** 9, Rzeszów 24. Materjały drzewne, parkiety, okna, drzwi, skrzynie, kostka drewn., słupy.

PASY TRANSMISYJNE

M. Kromolowski i Synowie. Fabryka — Wyrobów skórzaných, **Radom**. **Limanowskiego** 69, tel. 13-11, oddział w Warszawie, **Bieleńska** 2, tel. 6-42-60.

PASY DO MASZYN

Fabryka Pasów do maszyn i Technicznych Skórzaných Wyrobów **Tomasz Lisowski**, Warszawa, ul. Młynarska Nr. 7 tel. 622-94 P.K.O. Nr. 18497.

PASÓW FABRYKI I SKŁADY

Franciszek Nowakowski, fabryka pasów skórzaných transmisyjnych, Warszawa, ul. Wolska 5 tel. 207-54.

PASTA DO OBUWIA I PODŁÓG

„**Sidol**”, Fabr. Przetw. Chemicznych, — Warszawa, ul. Grzybowska 43, telefon 3-37-81.

PERFORATORY

Kazimierz Blicharski **Kraków**, ul. Florjańska 32, tel. 124-34. Wytwórnia perforatorów wszelkiego rodzaju do skóry papieru i sukna.

PILNIKI

Pilniki wszelkiego rodzaju, pilniki skalowane różnej twardości oraz pilniki obrotowe i gryzy do multi-Biax'ów **Aleksander Zajdler i Stanisław Rowiński**, Warszawa, ul. Podchorążych Nr. 103/15 tel. 887-30 i 663-15.

PIECE I PIECYKI ELEKTRYCZNE

Inż. O. Klose, Warszawa, Czerniaków ul. Waszkowskiego 3, tel. 953-33. — Laboratoryjne i przemysłowe dowolnej temperatury i przeznaczenia suszarki, ogrzewacze i t. p.

PLÓTNA

Skład Wyrobów Włókienniczych, wł. **L. Szczubiał**, Warszawa, ul. Bracka 18 tel. 516-02 poleca wyroby z fabryki: „Żyrardów” **Scheiblera, Schlössera**, Poznańskiego „**Widzew**” **Braci Czacowiczka** „**Wilamowice**” i innych P.P. Wojskowym i Urzędnikom 5% rabatu.

PLÓTNA

Handlowa Spółka Włókiennicza, właśc. **R. Zaliwski**, Warszawa, ul. Bieleńska 2 (dom Bruna) tel. 692-00. Fabryki „Żyrardów”, „**Scheiblera i Grohmana**” i innych. Dostawy do Instytucji Rządowych i Komunalnych.

PLYN DO CZYSZCZENIA METALI

„**Sidol**” Fabr. Przetwor. Chemicznych, Warszawa, ul. Grzybowska 43, telefon 3-37-81.

POGRZEBOWE ZAKŁADY

P. W. Łopacki, Warszawa, Pl. Zamkowy Nr. 15 tel. 676-06 i Plac Trzech Krzyży Nr. 14 tel. 988-06. Czynne całą dobę.

POŃCZOCHY

Fabryka pończoch i trykotarzy **Ludwik Jeske i S-wie**, — Warszawa-Praga, ul. Mińska 6 tel. 10-21-06.

POMPY STUDZIENNE

Przedsiębiorstwo wiercenia studzien i wytwórnia pomp **Fr. Dominik, Lwów**, ul. 29 Listopada 37, tel. 218-55.

PORCELANA, SZKŁO, KRYSZTAŁY

T. Z. Osiński, Warszawa, ul. Marszałkowska 142, tel. 628-81. Specjalność dostawy dla kasyn i spółdzielni wojskowych.

Dla PP. Wojskowych 5% rabatu.

POSADZKI, UKŁADANIE I KONSERWACJA

„**Akord**” wł. **A. Marcinkowski**, W-wa ul. Freta 40 m. 11, tel. 11-35-29. Kładzenie cyklinowanie, wiórkowanie, reperacja z konserwacją posadzki dębowej. Roboty wykonuje się własnymi i powierzonym materiałem. Ceny przystępne. Robota fachowa.

POSADZKI

Wytwórnia Posadzek Drzewnych wł. **Bednarczyk**, Warszawa - Praga, ul. Kałuszyńska 7 (dom własny), tel. 10-11-54. posadzki dębowe, klepkowe, taflowe ozdobne i fornierowane salonowe. Produkcja własna.

POSADZKI UKŁADANIE I KONSERWACJA

Piotr Hajdara, Włochy, ul. Mickiewicza Nr. 40 m. 6, tel. 621-28. Kładzenie, cyklinowanie, wiórkowanie, reperacja i konserwacja posadzki dębowej. Roboty wykonuje się z własnych i powierzonych materiałów. Ceny przystępne. Robota fachowa.

Bracia Rudolf, sp. z o. o. Fabryka Wyrobów Drzewnych, Warszawa, ul. Nowolipie 52/54, tel. 12-15-79. Posadzki klepkowe i wzorzyste.

POWIELANIE

„Kopia” zakład wyświetlania rysunków, przepisywania i powielania, Warszawa, ul. Nowogrodzka Nr. 17, tel. 904-74.

POWRÓŻNICZE WYROBY

Jan Dziewięcki, właśc. Maria Dziewięcka, Warszawa, ul. Bielańska Nr. 16, tel. 11-81-78. Oddział Al. Jerozolimskie 36, tel. 221-60.

„Powóz Polski” wł. Apolonja Własny, Warszawa Kilińskiego 3, tel. 11-26-98. Liny, szpagaty, postronki, konopie, pakuły, sieci, szczotki wszelkiego rodzaju i pędzle. PP. Wojskowym i urzędnikom rabat.

„Lino-Przęd”, polska wytwórnia lin stalowych, konopnych, przędzy, szpagatu i wyrobów powróżniczych. Sp. z o. o. Warszawa, ul. Szczęśliwicka 42a.

PLATEROWANE WYROBY

Kazimierz Groszkowski, Fabryka Wyrobów Metalowych, Warszawa, ul. Grzybowska 43a, tel. 626-50, urządzenia dla kawiarni, hoteli, restauracji, pensjonatów i kasyn, odnawianie zniszczonych platerów.

PLASTRY LECZNICZE WSZELKIEGO RODZAJU P. N. „ZINKOPLAST”

Dr. Behring i Ska, Sp. z ogr. odp. Bydgoszcz, ul. Długa 63, tel. 11-91.

PRASY ESKCENTRYCZNE, FRYKCYJNE I BALANSOWE

„Delip”, wł. D. Lipsztat. Warszawa, ul. Leszno Nr. 18, tel. 12-08-10.

PRALNIE.

E. Krzyczkowski, Farbiarnia Parowa i Pralnia Chemiczna, Warszawa, ul. Złota 16, tel. 5-03-19. Fabryka: ul. Prosta 50, tel. 5-96-92.

PRALNIA CHEMICZNA I FARBIARNIA PAROWA

J. Michalski, Warszawa, ul. Marszałkowska 52, tel. 849-98, Centrala: Wisniowa 46 (dom własny) róg Rakowieckiej, tel. 462-54. Dla PP. Wojsk. 20% rabatu.

PUSZKI

Artigraph, Zakłady Przemysłowe dla wyrobu reklam artystycznych i opakowań z papieru i blachy spółka akcyjna. Kraków, ul. Prądnicka 65, tel. 149-59 i 109-94.

PRZEWOZOWE PRZEDSIĘBIORSTWO

Bolesław Kobylński, Przedsiębiorstwo Przewozowe, Warszawa, ul. Srebrna 5, tel. 633-04.

PRZYRZĄDY MIERNICZE

„Polski Wodomierz” Sp. z o. o. Poznań, ul. Grobla 15, tel. 48-67.

RADIOAPARATY

K. Brzeziński i Ska, Zakłady Elektro-Radiotechniczne, Warszawa, ul. Krucza 49, tel. 983-14. Odbiorniki i lampy radiowe, wzmacniacze dźwiękowe dla kin i lokali rozrywkowych, wentylatory i motorki gramofonowe, własne warsztaty montownicze i reperacyjne.

RAFINERIA METALI

Turczyński, Rapke i Ska. Inżynierowie, Warszawa, Focha., 4 tel. 254-54.

RAFINERIA METALI SZLACHETNYCH

J. D. Szrajber, Warszawa, ul. Królewska Nr. 47/7, tel. 662-37; srebro, złoto, platyna i ich stopy — skup złota na mocy zezwolenia Komisji Dewizowej. Płaci wyższe ceny.

RAMY

Listwy na ramy i do tapet, ramy do obrazów w dużym wyborze, poleca:

M. Kuciński, Fabryka, Warszawa, ul. Łucka 18 tel. 335-53.

Pracownia Ram Owalnych, Artystycznych Wacław Markow, Warszawa, ul. Żąbkowska 35, tel. 10-31-96. Powołujący się na niniejszy adres 5% rabatu.

REKLAMOWE ARTYKUŁY

Wytwórnia Przedmiotów Reklamowych oraz robót galanteryjnych i introligatorskich Aleksander Zaborski, ul. Daniłowiczowska 10, tel. 2-51-34.

REPERACJA MASZYN DO PISANIA

Reperacja maszyn do pisania i liczenia wszelkich systemów Jan Borysowicz, Warszawa, Kapucyńska 19, tel. 2-20-40.

REPERACJA MASZYN BIUROWYCH

Zakład Naprawy Maszyn Biurowych St. Duzinkiewicz, Warszawa, ul. Bednarska 16, tel. 5-84-09. Firma zalegalizowana przez Izbę Rzemieślniczą N. 17289.

REPERACJA MASZYN DO PISANIA I PIÓR WIECZNYCH

S. Kuliński i S. Zajac, wzorowy warsztat reperacji maszyn do pisania i piór wiecznych, Warszawa, ul. Nowy-Świat 33, tel. 259-29.

RESTAURACJE I WINIARNIE

T. Fukier, Skład win i winiarnia. Egzystuje od 1610 r. — Warszawa, Stare Miasto 27.

RURY CIĄGNIONE

Fabryka rur ciągnionych bez szwu **Bra-cia Ambrowicz**, Warszawa, Wolność 18, tel. 11-12-21. Wykonywa: rury piszczelowe, żelazne i stalowe, mosiężne, miedziane, aluminiowe i t. p. do wyrobu rowerów, motocykli, aparatów cukierniczych i gorzelniczych, samolotów, parowozów, manometrów, mebli metalowych: okrągłe, kwadratowe płaskie, szczelinowe i t. p.

RURY CIĄGNIONE BEZ SZWU

Wytwórnia Rur Precyzyjnych **J. Min-kiewicz**, ul. Jagiellońska 4/6, telefon 10-30-02. Zakres produkcji: 1) rury stalowe, żelazne, miedziane, mosiężne, ciągnione bez szwu, okrągłe i fasonowe, 2) rury spawane i szczelinowe.

RYBACKIE PRZYBORY

Pierwsza w kraju wytwórnia oraz skład przyborów do rybołówstwa **B-cia Szen-berg**, Warszawa, ul. Miodowa 5, telefon 207-83.

RYBY

Spółdzielnia Producentów Ryb w Wilnie Oddział w Warszawie. Sprzedaż Ryb żywych, śniętych i Raków. Biura, magazyny i Baseny Hurtowe: ul. Skórzana Nr. 10 (dom własny), tel. 519-97. Sklepy detaliczne:

Warszawa, ul. Hoża 13, tel. 918-74,

„ Kr. Alberta 1, tel. 338-31,

„ Marymoncka 5a, tel. 12-63-67

„ Skórzana 10,

„ Koszykowa 45.

Dostawy ryb własnymi samochodami dla Restauracji, Klubów, Pensjonatów itp. Przyjmowanie zamówień na dostawę. Tel. 338-31 ul. Króla Alberta 1 Nr. 1.

„**Hamoryb**” Spółka z o. o. w Gdyni Port Rybacki. Oddział w Warszawie, Plac Mirowski 4a, tel. 5-28-45.

Żywe i śnięte. **Polska Spółdzielnia Rybacka w Pińsku**, Ska z o. o. Oddział Warszawa, Biuro Skład ul. Krochmalna 2, tel. 257-40.

Słodkowodne żywe i śnięte, morskie jak dorsze świeże, mrożone, filety z dorsza, ryby wędzone, śledzie we wszelkich gatunkach do nabycia w firmie: **Centrala Handlowa Morskich Ryb**.

Żywe śnięte, mrożone i wędzone. Konserwy, śledzie, drób, dziczyzna. Największy wybór. Najniższe ceny. **Anie-la Spychaj**, Warszawa, ul. Hoża 44, tel. 895-11.

F. Witowski Warszawa Nowy-Swiat 64, tel. 3-45-77. Ryby żywe i śnięte. Firma Chrześcijańska.

RUSZTOWANIA

Wynajem rusztowań wiedeńskich i lino-wych **A. Budzanowski**, Warszawa, Wol-ska, tel. 2-88-31.

RYMARSKIE WYROBY

W. Furmański, Warszawa, ul. Żórawia 17, tel. 9-31-61. Zaprzęgi, siodła i artykuły podróżne.

M. Kromolowski i Synowie Fabryka WYROBÓW SKÓRZANYCH, **Radom**, Lima-nowskiego 69, tel. 13-11, oddział w War-szawie, Bielańska 2, tel. 6-42-60.

RYMARSKIE WYTWÓRNI

J. Barankiewicz, Warszawa, ul. Ciasna Nr. 5, (przy Ś-to Jerskiej), tel. 11-70-04 wyrabia i dostarcza: wszelkie wyroby rymarskie, uprzęż, siodła, tornistry — i chlebaki, namioty i plandeki. Dostar-cza do Instytucji Rządowych i Samo-rządowych.

Zakład rymarsko - siodlarski. **Michał Piasecki**, Warszawa, Ludna 6, telefon 7-20-66, wykonywa wszelkie dostawy, wchodzące w zakres rymarstwa, dla In-stytucji Rządowych i Samorządowych.

RZEŹNICZE MASZyny

restauracyjne, aptekarskie — Zakład Mechaniczny **Alfons Straus**, Warszawa, ul. Grójecka 1, tel. 586-72.

SAMOCODY

„**Meta**” Sp. z o. o. **Kraków**, ul. Kościuszki 49, tel. 180-80. Zastępstwo Fabryki Samochodów Leyland Motors Ltd. w **Leyland Anglia**. — Podwozia cięża-rowe od 3—10 tonn z motorami na ropę. Podwozia autobusowe na 24-60 osób. Samochody wszelkiego rodzaju do czy-szczenia miast.

SAMOCODOWE AKCESORIA

Najstarsza w kraju wytwórnia, auto-zbiorniki do benzyny i olejów, autolejki do benzyny, i olejów, oliwiarki, puszki puszki do smarów różnych systemów i t. d. — **A. Engels**, Warszawa, ul. Wa-recka 9, tel. 316-03.

SAMOCODOWE CZĘŚCI

części zamiennne do wszystkich samo-chodów „**Centrala Samochodowa**” właśc. **Józef Brand**, Warszawa, ul. Jas-na 10, tel. 605-09, 239-69.

SAMOCODOWA ELEKTROTECHNIKA

M. Czysty, samochodowa elektrotechnika, Warszawa, ul. Leszno 75, tel. 11-33-78.

SAMOCOHODY (MASZYNY DO REMONTU SAMOCOHODÓW).

Przestawicielstwo **Thomsena**: maszyny do roztaczania cylindrów, obróbki tłoków, szlifowania zaworów, wałów i t. d.
V. Loewener: narzędzia i kompletne urządzenia stacji obsługi.

B. T. „Erg”, Warszawa, ul. Królewska Nr. 51, tel. 265-86.

SAMOCOHODOWO - MOTOCYKLOWE REMONTY

Julian Gajewski, Warszawa, ul. Młocińska 6, tel. 11-94-48. — Wykonuje wszelkie maszyny do guzików i inne. Przyjmuje: remont samochodów, motocykli i maszyn oraz wykonywanie zamienionych części do wszelkich typów maszyn.

SAMOCOHODÓW REMONTY

„**Auto-Robot**”, Warszawa, ul. Czerniakowska 206, tel. 965-01 wykonuje: w pełnym zakresie remonty wszelkich typów samochodów, wszelkie naprawy na poczekaniu, lakiernia na miejscu, przyjmuje w konserwację z garażowaniem pod kierownictwem specjalisty montażu **Bolesława Rozgowskiego**.

SAMOCOHODOWE ROBOTY

Automechaniczne warsztaty —

M. Mazur, Warszawa - Praga, ulica Wiosenna 10, tel. 10-18-74, wszelkie roboty samochodowe, szlifowanie wałów korbowych, wytaczanie cylindrów i t. p.

W. Rusak, Warsztaty Mechaniczne, Warszawa, ul. Ordynacka 3, tel. 310-62, wykonywuje na zamówienie wg. nadesłanych rysunków, lub wzorów wszelką galanterię samochodową jak: smarownice, sygnały na rurę ssącą, wiadra do napełniania dyferencjału i skrzynki biegów, kierunkowskazy, lewarki pistolety natryskowe, kompresory i t. d. Najsolidniejsze wykonanie powierzonych zamówień.

Tapicersko - siodlarsko - rymarsko-samochodowy zakład Wojciech Moryś, Warszawa, ul. Szara 5, tel. 943-34 wykonuje b. solidnie i punktualnie w zakresie siodlarstwa, tapicerstwa i rymarstwa samochodowego wchodzące po cenach konkurencyjnych. **Specjalność**: pokrowce, obicia siedzeń, poduszki, dywany, uszczelniacze podwozi, drzwi, okie i t. p. rozm. marek i typ. samochodów.

SIATKI JEDNOLITE

Polska Fabryka Siatki Jednolitej, **Hr. St. Ledóchowski, Sp. Akc.**, Warszawa, Przemysłowa 24/32, tel. 9-72-35.

SIATKI DRUCIANE

L. Chrzanowski, Warszawa, ul. Bielańska 16, tel. 11-88-39. Konto PKO Nr. 8544.

Wytwórnia wszelkich wyrobów drzewnych, siatek i ogrodzeń **Kazimierz Bondarski**, Warszawa, ul. Elektoralna 20 w 3-cim podwórzu, tel. 615-39.

Wytwórnia Siatek Drucianych **J. Zabuski**, Warszawa, Pl. Grzybowski Nr. 2 róg Bagno w podw. na prawo, tel. 282-39 — poleca: siatki plecione, siatki krępowane, siatki tkane.

SIATKI Z METALI ROZCIĄGANYCH

Zakłady Przemysłowe Metali Rozciąganych **W. Jankowski i Ska**, Sp. z ogr. odp., Warszawa, ul. Tarczyńska Nr. 4.

SILNIKI SAMOCOHODOWE I LOTNICZE

Liefeld Henryk i Schiffner Stefan, Wytwórnia Silników i Warsztaty Mechaniczne Sp. z ogr. odp., Warszawa, ul. Wolność 5. Kacza 3, tel. 640-28, 241-37.

„SIRAX”. PROSZEK DO SZOROWANIA NACZYŃ KUCHENNYCH

„**Sidol**” Fabr. Przetw. Chemicznych, Warszawa, ul. Grzybowska 43, tel. 3-37-81.

SITA (BLACHY DZIRKOWANE)

„**Sito**”, Wytwórnia Blach Dzuirkowanych, Warszawa, Grochów, Wiatraczna 15, tel. 10-01-92.

SKÓRY

A. Altmejt farbiarnia skór, — Warszawa, Wolność 1, tel. 6-61-83.

Garbarnia skór chromowych i galanterijnych „**Gemza**” **Krassowski i Synowie**, Warszawa - Praga, Kamionkowska 43, tel. 10-02-44. Skóry chromowe, kozle, cielęce, czarne i kolorowe, skóry na protezy.

SKÓRY

Feliks Lange succ. **B-cia Lange**, Fabryka Białoskórnicza, Warszawa, ul. Gęsta 18, tel. 636-53.

Skład skór **Maksymilian Lindner i Ska** Warszawa, ul. Zgoda 5, tel. 664-66. Skóry do obić samochodowych, blanki surowcowe, chromowe i podeszwowe, oraz zamsze.

Hurtowy Skład Skór **Roman Seweryn Ropelewski**. Dostawy do wojska, instytucji państwowych i samorządowych, Warszawa, ul. Widok 16, tel. 626-28.

SKÓRY CHROMOWE

Zakłady Przemysłowe **H. B. Raabe**, Sp. Akc., Warszawa, Zamenhofa 5, tel. 11-96-95 i 11-78-25.

SKRZYŃ I WYROBY DRZEWNE

Z. Kowalski i J. Kulesza, — Wytwórnia skrzyń pocztowych, kolejowych i beczek, Warszawa, ul. Młynarska 20, tel. 629-27.

Edward Żak, Warszawa, ul. Ogrodowa 58, tel. 6-98-81. Wytwórnia skrzyń bagażowych, kolejowych i t. p.

SKRZYŃKI

do przesyłek pocztowych poleca: Stolarska **J. Antoszkiewicz**, Warszawa, ul. Nowy-Świat 55, tel. 508-42.

SPORTOWE ARTYKUŁY

Wytwórnia Ubiorów Sportowych i Płaszcz Nieprzemakalnych „**Em-Zet**” Hurtownia, Warszawa, ul. Żelazna 37 m. 11, tel. 637-75, komplety narciarskie, turystyczne, tenisowe, żeglarskie, szermiercze, kombinesony, wiatrówki i namioty.

Ormiańska Fabryka Pantofli **Bracia Bougoukhelian**, Warszawa, ul. Franciszkańska Nr. 27 m. 17, tel. 11-21-73. — Wytwórnia pantofli gimnastycznych, rannych i sportowych. Służymy katalogami: zimowym i letnim.

W. Furmański, Wytwórnia Artykułów Podróżnych, Warszawa, ul. Żórawia 17 tel. 931-61. (kufry skórzane, podróżne, artykuły i przybory, torby skórzane, sportowe i podróżne).

L. Kowalik, Fabryka Przyrządów Gimnastycznych i Sportowych, Warszawa, ul. Kazimierzowska 73, tel. 413-13.

SPORTOWYCH UBIORÓW I PŁASZCZY NIEPRZEMAKALNYCH WYTWÓRŃ

Wytwórnia Ubiorów Sportowych i Płaszcz nieprzemakalnych „**EM-ZET**” hurtownia, Warszawa, ul. Żelazna 37/11 tel. 637-75. — Komplety narciarskie, turystyczne, szermiercze, kombinezony, wiatrówki i namioty.

SPORTOWE NAGRODY

Brązy, kryształy, srebra, ręcznie kute przedmioty i t. p. w dużym wyborze poleca firma: **Wł. Miecznik**, Warszawa, Śto-Krzyska 20, tel. 260-71.

SPAWANIE METALI

Spawalnica wszelkich metali Zakład Mechaniczno-Blacharski **T. Maczulewicz** — Warszawa, ul. Piusa XI, Nr. 30, tel. 806-97. Spawanie elektryczne acetylenem. Wyjazdy z własnymi aparatami elektrycznym acetylenem.

SPRĘŻYNY WSZELKIEGO RODZAJU

Wytwórnia sprężyn i wyrobów z drutu „**Polonia**” wł. **Karol Kurzela** Warszawa, Kacza 7, tel. 5-18-98.

SREBRNE WYROBY

Jan Cynowski, Pracownia Artystyczna wyrobów srebrnych, Warszawa, ul. Leszno Nr. 49, tel. 11-65-28.

Owczarski Stanisław, Fabryka Wyrobów Srebrnych, Blach Szlachetnych i półszlachetnych, Warszawa, ul. Dobra 12, tel. 683-76.

SREBRNE I ZŁOTE PRZEDMIOTY

Fabryka Wyrobów Złotych i Srebrnych **W. Krupski i J. Matulewicz**, Warszawa, ul. Leszczyńska 12 (dom własny), tel. 208-77.

STEMPLE KAUCZUKOWE

Metalowe i z gumy kalinitowej **Władysław Cypel, Junior**, Warszawa, ul. Krakowskie Przedm. 17, tel. 661-18.

Leon Strzemiński, Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 20, tel. 861-88.

STEMPLE STALOWE, MOSIĘŻNE I GUMOWE

W. Drabikowski i J. Wapiński, Sp. z o. o., Warszawa, ul. Śto-Krzyska 1, tel. 606-13. PP. Wojskowym udzielamy rabatu.

STOLARSKIE ZAKŁADY MECHANICZNE

Stolarska Mechaniczna **Piotr Barburski** pod kier. **Wł. Milczarka**, Warszawa, ul. Czerniakowska 160, tel. 970-59 — wykonuje: roboty budowlane, urządzenia wewnątrz sklepowych i biurowych i wszelkie inne w zakres stolarstwa wchodzące.

Stanisław Bonder, Warszawa, Wolska Nr. 50, tel. 6-31-54. Zakład Stolarsko-Meblowy, wykonuje meble, urządzenia sklepowe i wszelkie inne roboty w zakres stolarstwa wchodzące.

Adam Gembarzewski, Warszawa, ul. Wolska 22 m. 38, tel. 337-25 przyjmuje wszelkie obstalunki i reperacje mebli oraz odświeżanie antyków. Wyrabia się drzwi, okna i wszelkie roboty w zakres drzewa wchodzące, reperacje podłóg dębowych, cyklinowanie i wiórkowanie.

Fabryka Wyrobów Stolarskich **Józef Bardoński**, Warszawa, ul. Korsaka 3/5, tel. 10-35-77, roboty budowlane, jak drzwi, okna i t. p. Własny skład materiałów drzewnych.

STOLARKA BUDOWLANA

Zakłady Przemysłowe Sędziszów Młp. Sp. z o. o., tel. Sędziszów Młp. 9., Rzeszów 24. Materiały drzewne, parkiety, okna, drzwi, skrzynie, kostka drewn., słupy.

Aleksander Brinkman, Warszawa, ul. Czerniakowska Nr. 187, tel. 9-37-61 — wszelkie roboty w zakres stolarstwa wchodzące — roboty sklepowe, biurowe i różne kombinowane, wg. własnych projektów.

Stolarnia Mechaniczna **Leopold i Edward Daab**, Warszawa, ul. Skierniewicka 6, tel. 262-40.

Jan Maletko, Wytwórnia Mebli Stylowych, oraz Urządzeń sklepowych i Biurowych, Warszawa, ul. Krochmalna Nr. 69, tel. 214-35.

STOLARSKIE ZAKŁADY

Fabryka Wyrobów Stolarskich **Kazimierz Postek**, Warszawa, ul. Poznańska 22, tel. 9-29-76 — wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres stolarstwa.

Zakład Stolarski **Leokadiusz Pajackowski**, Warszawa, ul. Bielańska 16, tel. 11-31-30. Wykonuje wszelkie roboty w zakres stolarstwa wchodzące.

STOLARSKIE ZAKŁADY MECHANICZNE.

Stanisław Sarnecki, Warszawa, ul. Strzelecka 42, tel. 10-25-82. Dział budowlany i meblowy.

Juljan Świątek i S-wie, Warszawa, ul. Szara 1, tel. 983-32. Stolarnia Polska, wykonywa roboty meblowe, budowlane urządzenia sklepowe, — szkolne przyrządy gimnastyczne, roboty posadzkowe, oraz wszelkie roboty w zakres stolarstwa wchodzące po cenach przystępnych. Dla PP. Wojskowych i Urzędników udzielamy rabatu.

Stolarnia Polska **Stanisława Szubińskiego**, Warszawa, 6-go Sierpnia 21, tel. 8-71-82, przyjmuje wszelkie roboty w zakres stolarstwa wchodzące, oraz specjalny dział ramiarstwa i kompletna oprawa obrazów, po cenach konkurencyjnych.

Władysław Olejniczak, Wytwórnia Mebli Artystycznych, Warszawa, ul. Kredytowa Nr. 2/4, tel. 33-6-48, wykonuje meble z własnych i powierzonych projektów.

Mechaniczne zakłady wyrobów drzewnych **Bcia Radziwonka**, właściciel firmy **Antoni Radziwonka**, Warszawa, ul. Grzybowska 40, tel. 341-63. Wykonuje: meble stylowe i nowoczesne. Urządzenia biurowe, roboty budowlane. Masowa produkcja galanterii drzewnej. Skrzynki do radioodbiorników.

Stolarnia Mechaniczna **Piotr Barbarski** pod kier. **Wł. Milczarka**, Warszawa, ul. Czerniakowska 160, tel. 970-59 — wykonuje: roboty budowlane, urządzenia wnętrz sklepowych i biurowych, roboty kościelne i wszelkie inne w zakres stolarstwa wchodzące.

Fabryka Wyrobów Stolarskich **E. Wrzesiński** Warszawa - Grochów, ul. Grendzierów 30, tel. 10-19-90, roboty budowlane, meblowe, urządzenia biur i sklepów. Nowoczesne obrabiarki, własna suszarnia i skład materiałów drzewnych.

STUDNIE ARTEZYJSKIE

K. Kowalczyk, Przedsiębiorstwo Robót Wiertniczych, Warszawa - Mokotów, ul. Belgijska 12, tel. 428-68 i 429-48.

STUDNIE WIERCONE

Przedsiębiorstwo wiercenia studzien i wytwórnia pomp **Fr. Dominik**, Lwów, ul. 29 Listopada 37, tel. 218-55.

STUDNIE WIERCENIE — STUDNIE ARTEZYJSKIE BUDOWA.

Rychłowski i Ska, Sp. z ogr. odp. Warszawa, ul. Mokotowska 24, tel. 810-24.

SZMATY

E. Leszczyński, Warszawa, ul. Leszno 60, tel. 12-21-34. Sortownia i Pralnia różnych szmat do czyszczenia i konserwacji maszyn oraz skład odpadków bawełnianych t. zw. „końców”. Dostawa we wszystkich żądanych ilościach. Dla Instytucji Rządowych i Komunalnych specjalne rabaty.

SZMATY PRANE ORAZ CZYSZCZAKI BAWELNIANE

Dostawa Szmat pranych dezynfekowanych i wszelkiego rodzaju czyściwa.

H. Urwicz. Biuro: Warszawa, ul. Miła Nr. 52, tel. 11-36-31. Kantor i Składy: Ostroroga 39 (Powązki) tel. 11-32-06 poleca: czyściwo, szmaty oraz czyszczaki do czyszczenia broni, amunicji, motorów, kotłów, maszyn, wszelkich środków lokomocji i t. p.

Uwaga! Przedsiębiorstwo prowadzone jest pod fachowym kierownictwem rze-

czoznawcy ustanowionego przez Izbę Przem.-Handlową w Warszawie. Na podst. art. 4 p. 7 Rozp. Pana Prez. Rzplitej z d. 15.VII.27 o Izbach Przem.-Handl., co zapewnia P. T. odbiorcom szybką, fachową i solidną dostawę.

SZYBY

Fabryka Luster i Szlifiernia Szkła **Bcia Babicz**, Warszawa, ul. Solec 77, tel. 970-02, P.K.O. 9062.

SZYLDY

E. Büttner, dawn. L. H. Bauer, pracownia złota i srebra listkowego, rok zał. 1088 Warszawa, ul. Daniłowiczowska Nr. 4, tel. 314-55.

emaliowane, mosiężne, trawione, lane szklane **Władysław Cypel, Junior**, Warszawa, ul. Krak. Przedm. 17, tel. 661-18.

W. Drabikowski i J. Wapiński, Sp. z o. o., Warszawa, ul. Śto-Krzyska 1, tel. 606-13. PP. Wojskowym udzielamy rabatu.

Specjalny zakład wszelkiego rodzaju znaków, (szyldów) oraz robót lakierniczo - malarskich **M. Janiszewski** Warszawa, Podwale 17, tel. 654-53. Egzystuje od 1894 r.

Art. Prac Szyldów wszelkiego rodzaju i reklam świetlnych, **E. Przybytkowski**, Warszawa, ul. Nowy-Świat 44, tel. 217-62.

Artystyczna Pracownia Szyldów wszelkiego rodzaju **Wacław Różycki**, Wilcza Nr. 5, tel. 8-10-17.

Pracownia szyldów wszelkiego rodzaju, reklam i napisów, **T. Wiśniewski**, Warszawa ul. Chłodna 19, tel. 6-26-71.

SZYLDZIKI TRAWIONE I EMALIO- WANE

D. Cypel, Centrala: Warszawa, ul. Marszałkowska N. 98, tel. 9-80-98: Filia Nowy-Świat 44, tel. 531-98.

SZNYTY

Ludwik Trabert, Warszawa, ul. Wronia Nr. 6, tel. 674-00, wykonywa: wszelkie przyrządy pomocnicze do artykułów sztancowanych, formy na wyroby bakielitowe i wszelkie roboty precyzyjne wchodzące w zakres tokarstwa i ślusarstwa.

SZKLANE PRZYRZĄDY LABORATORYJNE.

Benedykt Kosieź, Wytwórnia Przyrządów Szklanych, Naukowych i Technicznych, oraz przerywaczy elektrycznych, rtęciowych, Warszawa, ul. Warecka 8, tel. 697-94 Konto P.K.O. N. 24.998.

SZPAGATY.

we wszystkich gatunkach. Skład Papieru i Szpagatu, **Czesław Skiba**, Warszawa, ul. Marszałkowska 31, tel. 991-04.

S. Wróblewska, Warszawa, ul. Wielka 3/17, tel. 648-41.

SZKŁA DO WZROKU

(lornetki, przyrządy geodezyjne, taśmy stalowe, skale, cyrkle, kompasy). Magazyn Optyczno - Geodezyjny **F. Czerwiński**, Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 37, tel. 503-42.

SUSZARKI ELEKTRYCZNE

Inż. O. Klose, Warszawa, Czerniaków ul. Waszkowskiego 3, tel. 953-33. — suszarki, piece, termostaty laboratoryjne i przemysłowe, termoregulatory, przekazy, oporniki i t. p.

ŚLUSARSKO-MECHANICZNE ROBOTY

Warsztaty Mechaniczno - Rolnicze, **Stefan Cepeusz**, Warszawa, Dobra 88, Bednarska 4, tel. 260-54.

ŚLUSARSKO - MECHANICZNE ZAKŁADY

L. Lefeld, Warszawa, ul. Długa 46 tel. 11-00-03.

W. Traut, Warszawa, ul. Marszałkowska 151, tel. 264-07, wykonywa konstrukcje żelazne, ogrodzenia siatkowe i żelazne, balkony, balustrady oraz wszelkie roboty hydrauliczne. Przyjmuje konserwacje domów.

ŚLUSARSKO BUDOWLANY I KONSTRUKCYJNY ZAKŁAD

Ślusarsko Budowlany i Konstrukcyjny Zakład **Józef Wzorek**, Warszawa, ul. Hetmańska 23, tel. 10-12-51.

ŚLUSARSKIE WYTWÓRNI

Wytwórnia Ślusarska, **Antoni Szmalenberg**, Warszawa, ul. Skierniewicka 12, tel. 589-54, wyroby ozdobne z żelaza i konstrukcje.

ŚLEDZIE I RYBY

Sprzedaż bezkonkurencyjna różnych śledzi i ryb żywych i śniętych, oliwy, oleji, oraz konserw krajowych i zagranicznych **A. Wiewiórka**, Warszawa, Nowy Świat 64, tel. 261-30 i 661-31.

ŚRUBY

„Śrubiarnia” **M. B. Gampel**, Warszawa, ul. Twarda 3 tel. 630-98. Wykonuje śruby, nakrętki, nity i części fasonowe, toczone i prasowane.

Józef Gorzelniak, Wytwórnia Śrub Toczonych i Fasonowych — obróbka na maszynach rewolwerówkach, Warszawa, ul. Twarda 8 tel. 266-30.

ŚWIATŁOCZULE PAPIERY

W. Skiba i A. Wyporek, Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 71, Oddział Katowice, Mikołowska 9.

TAPICERSKIE ZAKŁADY

Zakład Tapicerski **W. Maciąg**, Warszawa, ul. Krucza N. 24, tel. 8-89-55.

Wacław Żochowski, Zakład Tapicerski, Warszawa, ul. Św. Jańska N. 21, tel. 306-14. Obstalunki i reperacje po cenach przystępnych. Wykonanie solidne.

TASMY

Fabryka tasiemek, jedwabnych i bawełnianych, lacet, sutaszu, sznurów, sznurowadeł i t. p. **Sukcesorów J. Proce i Ska**, Warszawa, ul. Gęsia 99, telefon 11-22-78.

TASIEM FABRYKI

Władysław Krafft, Warszawa, ul. Koszykowa 33, tel. 807-36. Taśmy od 5 do 50 mm szer. oraz taśmy do motorów elektrycznych, do samolotów i kabli od 10 do 30 mm szerokości.

TECHNICZNE I PIŚMIENNE ARTYKUŁY

I. Wadowski, rok zał. 1888, właśc. F. Carzasty i K. Poźniak, Warszawa, ul. Marszałkowska 121, tel. 615-14 Konto czekowe P.K.O. N. 327. Skład Materiałów i Przyborów Artystyczno - malarskich, Rysunkowych, Inżynierskich i Piśmiennych, oraz Artystyczna Oprawa Obrazów.

TECHNICZNE ARTYKUŁY

Stanisław Wilczyński, artykuły techniczne i urządzenia młynarskie, **Kielce**, Staszica 1, tel. 12-18.

TERPENTYNA

Rafineria terpentyny, smoły, karbolinum i paku drzewnego p. t. „**Terpentyna Kresowa**”, Warszawa 26, Grochowska — Nr. 198, tel. 10-19-47.

TERMOMETRY.

Wytwórnia Termometrów, Areometrów i Przyrządów Szklanych — **R. Apenceller**, Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście Nr. 60, tel. 10-34-89

TERMOMETRY

„**Termometr**”, Warszawa, ul. Stalowa 73, tel. 10-32-58 — Wytwórnia przyrządów szklanych pod kier. sił fachowych. **Polecamy: Termometry** do celów technicznych, chemicznych, mleczarskich, alarmowe, pokojowe, wystawowe, kąpielowe, zaokienne, i inne. **Pojemniki miarowe** biurety, cylindry, menzurki, pipety, piknometry, mikrobiurety, barometry i t.p. Wszystkie aparaty szklane na żądanie. **Firma koncesjonowana.**

Wytwórnia Termometrów i Manometrów, **Stanisław Staus, Sp. z ogr. odp.** Warszawa, Al. Jerozolimskie 22, tel. 252-52.

„**L. Sarnecki i Syn**” właśc. **T. Buliński**, Warszawa, ul. Pańska 81, tel. 647-92, firma egz. od 1880 r.

TOCZONE WYROBY I FREZOWANIE KÓŁ SPIRALNYCH

Warsztaty Mechaniczne **I. Centner**, Warszawa, ul. Krochmalna 81, tel. 692-27.

TOKARSKO MECHANICZNE ZAKŁADY

Zakład Tokarsko - Mechaniczny **Franciszka Goździka**, Warszawa, ul. Czeraniakowska 191, tel. 9-25-58 wykonywa krany dubeltowej regulacji dla centralnych ogrzewań, jak również obróbka różnych metali.

Zakład Tokarsko - Mechaniczny **Franciszek Marciszewski**, Warszawa, Łucka 10, tel. 336-43. Wykonywa wszelkie roboty tokarskie, szlifowanie cylindrów, dorabianie tłoków, bolcy, półosiek, szlifowanie wałów korbowych, wylewanie i toczenie panewek, oraz wszelkie bukowanie przodu kierownicy, karboratorów, prostowanie tarcz i t. p. **Wytaczanie cylindrów** o dużej średnicy i dorabianie do nich tłoków. Obróbka korpusów na wytaczarce.

TOKARSKO - MECHANICZNE ROBOTY

Zakład Tokarsko - Mechaniczny Jan Kowalczyk, Warszawa, ul. Belgijska 10 tel. 422-28, wszelkie roboty, wchodzące w zakres tokarstwa i mechaniki.

TORBY

S. Wróblewska, Warszawa, ul. Wielka 3/17 tel. 648-41.

TŁOCZONE WYROBY MASOWE

Fabryka WYROBÓW Metalowych „Polciąg” I. Jagiełło i Ska, Warszawa, ul. Ogrodowa 50 tel. 289-82.

TLUSZCZE TECHNICZNE

Dom Handlowy Emil Wielgosiński Sp. z o.o., Warszawa, ul. Szkolna Nr. 4, tel. 284-81.

TRANY TECHNICZNE

Dom Handlowy Emil Wielgosiński Sp. z o.o., — Warszawa, ul. Szkolna Nr. 4, tel. 284-81.

TYNKI SZLACHETNE

Wytwórnia zapraw i kamieni sztucznych A. i B. Inż. Zygmunt Bialecki, Warszawa, Glogiera 1, tel. 7-29-04. „Artezyt” zaprawy do tynków szlachetnych w wielu gatunkach i kolorach.

TRANSPORTOWE URZĄDZENIA

Inż. T. Nowak, Fabryka Maszyn Bydgoszcz, ul. Chodkiewicza 17. tel. 38-81.

TRYKOTAŻE

Pracownia Trykotaży J. Haus i B. Bazył, Warszawa, ul. Bielańska Nr. 9, — tel. 235-24.

Fabryka Trykotaży Seweryn Cung, Warszawa, ul. Wilcza 33, tel. 818-34. Poleca wszelkie artykuły trykotażowe, pulowery, swetry, kamizelki męskie, szale jak również artykuły dla sportu zimowego. Podejmuje się wszelkich dostaw w ten zakres wchodzących. Sprzedaż detaliczna po cenach hurtowych.

Fabryka pończoch i trykotaży Ludwik Jeske i S-wie Warszawa - Praga, ul. Mińska 6, tel. 10-21-06.

Jan Kuszpyt, Fabryka WYROBÓW Dzia-nych, Warszawa, ul. Belwederska 24. dom własny, tel. 850-73, rękawiczki, pulowery, kamizelki, pończochy sportowe i t. p. w zakres branży wchodzące.

Fabryka „Tessilana” O. Kubicki i S-ka, Warszawa, Aleja 3-go Maja 9/11, tel. 9-35-45, magazyny detaliczne: „Berry”, Nowy-Swiat 18, Marszałkowska 90, poleca trykotaże wykuintne damskie, wykonane p/g modeli wiedeńskich i paryskich.

Warszawska Wytwórnia Trykotaży „Tricot”, Warszawa, ul. Marszałkowska 123, tel. 642-83 — poleca: trykotaże oraz pończochy w dużym wyborze. Dla Wojsk. i Urzędników 5% rabatu.

TRYKOTAŻE, BIELIZNA DAMSKA I POŃCZOCHY

Wytwórnia trykotaży oraz wielki wybór pończoch po cenach fabrycznych. Józef Będkowski, Warszawa, Mokotowska 64 przy Pl. Trzech Krzyży, tel. 7-19-43. Przyjmuje nadrabianie pończoch i podnoszenie oczek.

UBIORY UCZNIOWSKIE

Józef Lenc, magazyn i pracownia ubiorów uczniowskich, Warszawa, ul. Moniuszki N. 12, tel. 258-01. Dla P.P. Urzędników i Wojskowych 10% rabatu.

UCZNIOWSKIE UBIORY GOTOWE I NA ZAMÓWIENIA.

Wytwórnia J. Syta, Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 60 (I piętro front), — tel. 727-90.

ULTRAMARYNA

Setzer i Werner, Sp. Akc., Warszawa, Solec 39, tel. 9-04-45 i 922-97.

URZĄDZENIA DO ZABEZPIECZENIA RUCHU POCIĄGÓW

Fabryka Sygnałów Kolejowych C. Fiebrandt i S-ka, Sp. z o. o. Bydgoszcz, Elektryczne i mechaniczne urządzenia do zabezp. ruchu pociągów wszelkiego rodzaju, części kute i prasowane (Odkuwki) do wszelkich celów.

WAGI

Wytwórnia Wag M. Drwalnik, Warszawa, ul. Żelazna 69a, tel. 659-21, poleca: wagi stołowe, wagi wiszące. Przyjmuje wszelkiego rodzaju, wagi do cechowania przez Urząd Miar.

Karol Neuman, fabryka wag, Warszawa, ul. Przyokopowa 54, tel. 630-12 (egz. od 1864 r.) wagi wszelkiego typu, reparacje i odważniki.

Fabryka Wag „Ideal” w Lublinie wł. Franciszek Maszkiewicz i Spadkobiercy Piotra Księżyckiego. Wagi: stołowe, dziesiętne, setne, magazynowe, do ryb, osobowe, do bydła i trzody chlewnej, wozowe i wagonikowe. Lublin, Krochmalna 24, tel. 22-83.

Wytwórnia wag Jan Rudzki, Warszawa, Prosta 32, tel. 6-36-67, firma egz. od 1922 r. Wykonywa wagi kolejkowe, wozowo-samochodowe, lekarskie osobowe, niemowlęce, kranowe, oraz wszelkie wagi specjalne, a także skutecznie wszelkie naprawy i przeróbki.

WAPNO

Henryk Braun, Warszawa, ul. Towarowa 18, tel. 607-15.

WODOMIERZE

Polski Wodomierz Sp. z o. o. Poznań, ul. Grobla 15, tel. 48-67.

WOJSKOWY EKWIPUNEK

I. Baltutis, Warszawa, ul. Nowy Świat Nr. 64, tel. 531-88 (ozdoby wojskowe, policyjne, urzędnicze, przysposobienia wojskowego i marynarzy, oraz order, medale, szable, ostrogi i czapki).

WORKI

Sprzedaż różnych worków L. Łęga, Warszawa, ul. Puławska 11, tel. 4-30-26.

WEŁNA DRZEWNA (WOLINA).

St. Zieliński, Warszawa, ul. Dzika 16, tel. 11-05-90 — posiada na składzie — wszelkie gatunki wełny drzewnej dla celów przemysłowych — dostarcza: skrzynie kolejowe, pocztowe i beczki dyktowe, dla celów chemicznych i spożywczych.

WĘDLIN WYTWÓRNA

Bolesław Dąbrowski, Warszawa, ul. Stalowa 23, Miodowa 2, Czerniakowska 191, Stalowa 35, tel. 10-07-64, poleca wyroby własne znane ze swej dobroci, oraz konserwy mięsne.

Wytwórnia wędlin W. Osmólski i J. Kosiński. Centrala: Łucka 17 tel. 2-04-08. Sklepy: Zielna 2, Piusa 31, Koszykowa 17, 59 i 71.

Wędliniarnie St. Turkowskiego, Warszawa, ul. Senatorska 6, tel. 674-27 — ul. Stalowa 28, tel. 10-12-47. Wytwórnia: ul. Środkowa 11, tel. 10-15-21.

F. Zieliński, wytwórnia wędlin, topielnia tłuszczów i smalcu, wytwórnia konserw, Centrala: Warszawa ul. Leszno 85, tel. 11-27-15. Sklepy: Leszno 18, Żłota 56, Mokotowska 37.

WIBRATORY — SAMOCHODOWE CZĘŚCI, PRASY RĘCZNE I EKSCENTRYCZNE.

Wytwórnia Maszyn i Aparatów Bracia Gwiazdowscy, Inżynierowie, Sp. z ogr. odp. Warszawa, ul. Ludna 6 tel. 812-33.

WINO I MIODY

T. Fukier, Skład win i winiarnia. Egzystuje od r. 1610. Warszawa, Stare Miasto Nr. 27.

WIERTNICZO — GÓRNICZE I HYDRO-TECHNICZNE PRZEDSIĘBIORSTWO.

M. Lempicki, Sp. Akc. Warszawa Al. Jerozolimskie 15, tel. 9-89-90 i 8-20-11.

WIERTNICZE PRZEDSIĘBIORSTWO

K. Kowalczyk, Przedsiębiorstwo Robót Wiertniczych, Warszawa - Mokotów, ul. Belgijska 12, tel. 428-68 i 429-48.

WĘGIEL, KOKS, DRZEWO

Wacław Dąbrowski i Ska. — Hurtowa sprzedaż materiałów opałowych, Spółka z ogr. odp. — Warszawa ul. Niemcewicza Nr. 32. Składy z Bocznica Kolejową tel. 6-52-02 i 6-52-03. Węgiel, koks, drzewo. Dostarcza w ładunkach wagonowych i zaplombowanych wozach. Waga gwarantowana. Gatunki opałowe i fabryczne.

WŁÓKIENNICZE MATERIAŁY

Dom Handlowo-Przemysłowy M. Przysuski i R. Tykociński, Warszawa, ul. Królewska 18, tel. 685-15 i 233-01.

Edward Zipser i Syn — Bielsko poleca: wytworne materiały na ubrania, kostiumy, płaszcze, samodziały, szewioty, lodeny, pledy, koce, sukna wojskowe, oraz bilardowe. Własne składy fabryczne: Warszawa, ul. Marszałkowska 117 — tel. 253-37, ul. Nowy Świat 53, telefon 513-06 — Katowice, ul. 3-go Maja 7 — Sosnowiec, ul. 3-go Maja 31, Łódź, ul. Piotrkowska 67.

WSTĄŻKI JEDWABNE BAWELNIANE I SZYCHOWE

Fabryka Wstążek Jedwabnych O. Esztejn, Warszawa, ul. Zajączkowska 7. — tel. 434-21.

WULKANIZACJA

Parowo - Mechaniczny Zakład Wulkanizacyjny „Regenor”. Wyłączny wykonawca robót wulkanizacyjnych dla Biura Komunikacji Samochodowej P.K.P., dla Dyrekcji Tramwajów i Autobusów Miejskich oraz innych Instytucji Zarządu Miasta Warszawy i dla Poczтового Urzędu Przewozowego w Warszawie. Przyjmuje również zamówienia prywatne. Warszawa, ul. Chmielna 71 (Teren Warsztatów Kolejowych P.K.P.) telefon 590-39, Firma chrześcijańska.

WYŚWIETLANIE RYSUNKÓW

„Kopjorys”, Lucjan S. Drygas. Zakład Wyświetlania Rysunków, Warszawa, ul. Książęca 4, tel. 928-40.

WYROBY Z BLACHY

Astigraph, zakłady przemysłowe dla wyrobu reklam artystycznych i opakowań z papieru i blachy Sp. akc. **Kra-ków**, ul. Prądnicka 65, telefony 149-59 i 109-94.

WYPRAWY SZLACHETNE

„Terragranit”, inż. **Wacław Łęski**, Wytwórnia kamieni sztucznych i wypraw szlachtetnych, Warszawa, Lud-na 6, tel. 728-41 i 843-72.

ZASŁONY OKIENNE

Wytwórnia papierowych zasłon okien-nych **K. Rejman**, Warszawa, ul. Sena-torska 17, tel. 5-14-63. Zasłony okien-ne wyrabiane z mocnego, cienkiego kar-tonu, nieprzepuszczającego światła. — Praktyczniejsze od rolet i zasłon z ma-terjału koloru ciemno-zielonego.

ZEGARMISTRZOWSKA PRACOWNIA ZEGARY I ZEGARKI

Zegarmistrz **Józef Pazderski**, Warsza-wa, ul. Bracka 9, tel. 962-60, egz. od — 1898 r.

ZEGARY ELEKTRYCZNE I MECHANICZNE

Zegary elektryczne i mechaniczne 8-io dniowe, marki „Wuzet” mieszkaniowe, fabryczne, biurowe, uliczne i kolejowe. Wytwórnia zegarowa **K. Żelazkiewicz i E. Nipanicz Sp. z o.o.** Fabryka Warsza-wa 4, ul. Brzeska 7, tel. 10-03-99 Biuro: Warszawa 1, ul. Marszałkowska 86.

ZEGARY WIEŻOWE, ELEKTRYCZNE I PERONOWE.

Józef Pazderski, egz. od 1898 r. War-szawa, ul. Bracka 9, tel. 962-60. Firma nagrodzona medalem złotym przez Pa-na Ministra Przemysłu i Handlu, za wy-soki poziom wyrobów.

ZEGARY ELEKTRYCZNE I MECHANICZNE

Wytwórnia Zegarowa **K. Żelazkiewicz i E. Nipanicz, Sp. z o.o.** Fabryka: War-

szawa IV, ul. Brzeska 7, tel. 10-03-99, biuro: Warszawa I, ul. Marszałkowska Nr. 86.

ZIOLA LECZNICZE

Hurtownia Ziół Leczniczych, **Stanisław Dąbrowski**, Warszawa, ul. Leszno 70, tel. 11-50-07. Skup i sprzedaż ziół lecz-nicznych.

Ziola lecznicze skuteczne na cukrzycę, sklerozę, wątrobę, płuca, nerki, artre-tyzm i wyrzuty skórne poleca: „**Zielar-nia**” Warszawa, ul. Książęca 6 m. 11 -- tel. 722-55.

ZDROWOTNE URZĄDZENIA

A. Radłowski i M. Sztos. Fabryka urzą-dzeń zdrowotnych, Warszawa ul. Da-leka Nr. 3 tel. 261-68, 668-00.

ŻELAZNE WYROBY

Żelazne wyroby i narzędzia dla wszelkiego rzemiosła, **Stanisław Ga-jewski**, Warszawa, ul. Śto-Krzyska Nr. 5, tel. 525-55 i 525-66.

Skład wyrobów żelaznych, **Wacław Ga-jewski**, Warszawa I, ul. Śto Krzyska Nr. 20, tel. 256-14. P.K.O. 118.19.

Sprzedaż Wyrobów Żelaznych **Eugen-jusz Libelt**, Warszawa-Mokotów, ul. Pu-ławskiego 81, tel. 410-38.

ŻELAZNE KONSTRUKCJE

Wytwórnia Ślusarska, **Antoni Szmalen-berg**, Warszawa, ul. Skierniewicka 12, tel. 589-54, wyroby ozdobne z żelaza ku-tego i konstrukcje.

ŻETONY, ODZNAKI WOJSKOWE I KORPORACYJNE

Fabryka grawersko medaljerska **J. Chy-liński**, Warszawa, Kałęska 5, telefon 10-21-47.

Stanisław Lipczyński, grawer, Warsza-wa, ul. Marszałkowska 149, tel. 204-84.

CENY OGŁOSZEŃ: cała strona przed tekstem zł. 400.— $\frac{1}{2}$ str. 200; $\frac{1}{4}$ str. 100; $\frac{1}{8}$ str. 50 itd.

„ „ za tekstem zł. 300.— $\frac{1}{2}$ str. 150; $\frac{1}{4}$ str. 75; $\frac{1}{8}$ str. 40 itd.

„ „ jako relacja

w Tekście zł. 200.— $\frac{1}{2}$ str. 100; $\frac{1}{4}$ str. 50; $\frac{1}{8}$ str. 25 itd.

Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do stawek powyższych oblicza się 25%.—

CENY ADRESÓW BRANŻOWYCH: adres 4-branżowy jednorazowo zł. 25.—

„ 3-branżowy jednorazowo zł. 20.—

„ 2-branżowy jednorazowo zł. 15.—

„ 1-branżowy jednorazowo zł. 10.—

1) Za ramkę d olicza się do każdego adresu zł. 5.—

2) Przy zamówieniach na zł. 50.— 2 adresy bezpłatne.

Administracja: Warszawa 26, ul. Kobielska 88/92, tel. 10-27-81. Redaktor: Bolesław Sitkowski. Redaktor działu „Przegląd Dostawców” (branżowy spis firm), **K. Wołk-Laniewski**, major rez. **Wydawcy:** Bolesław Sitkowski i Antoni Sternstein Helcel.

Druk. St. Michalski i Cz. Ociepko, Warszawa, ul. Nowogrodzka 28.

Warszawska Fabr. Wyrobów Ołowianych i Cynowych

W. KEMNITZ

WARSZAWA, IV, UL. TERESPOLSKA 24, TEL 10-24-24, 10-01-24.

Produkuje: Cynowe wyroby (blachy, rury, druty, staniol), Ołowiane wyroby (blachy, rury, druty, folie). Aluminiowa blacha.

„TEREBENTHEN“

Zjednoczone Fabryki Terpentyny
Puszczy Białowieskiej.

B-cia **POROWSCY i S-ka Sp. Akc.**
WARSZAWA, ul. Złota 62, telefony
263-90 i 514-38.

Kryje dachy. Dostarcza papy bitu-
miczne, karbolineum żywiczne itp.
Odbiorecy: Instytucje Rząd. i Sam.

SKŁAD
SKÓR

Maksymilian LINDNER i S-ka

Warszawa, ul. Zgoda 5, tel. 664-66

Skóry do obić samochodowych, blanki surowcowe
chromowe, podeszwowe oraz zamsze.

JÓZEF GOŚLAWSKI

WARSZAWA, JAGIELLOŃSKA 4/6
Tel. 10-06-24

Wytwórnia Opakowań Blaszanych, oraz wiader
dla dzieci. Własna litografia.

Inż. B. HOPPENFELD

Warszawa, ul. Marszałkowska 25,
tel. 821-40.

Zastępstwo na Polskę oraz sprzedaż
wyrobów firm: **Askania-Werke, A. G.**
Berlin, — **Negretti et Zambra** — Lon-
dyn, **Ley-bolds Nachf.** — Kolonia, **W.**
C. Heraeus — Hanau, **Emil Busch** —
Rathenow i innych.

Przyrządy miernicze instrumenty
laboratoryjne, naukowe i geodezyj-
ne oraz sprzęt pokładowy lotniczy.
W stałym kontakcie z Inst. Wojsko-
wymi i Rządowymi.

ŚRUBIARNIA

H. B. GAMPEL

Warszawa, ul. Twarda 3, Tel. 630-98

Wykonuje:

śruby, nakrętki, nity,
i części fasonowe toczone
i prasowane.

ZAKŁAD

MECHANICZNO-ROLNICZY

EUGENIUSZ MARKIEWICZ

Warszawa, ul. Nowolipki 90.
Tel. 11-97-58

Wyrób zapasowych części do maszyn
rolniczych: do sieczkarń, kieratów,
młóczarni, wialni, żniwiarek i kosiarek,
Wykonuje również remont wszelkich ma-
szyn rolniczych różnych systemów.

Wykonanie fachowe i solidne.

Ceny niskie.

Klesowski Przemysł Granitowy
Spółka Akcyjna

Zarząd Warszawa, ul. Wilcza 23, tel. 8-09-63.
Kamieniołomy Granitowe: w Klesowie na Wołyniu

Budowa dróg i nawierzchni drogowych. Produ-
kuje wszelkie gatunki materiałów granitowych
do budowy dróg, ulic, mostów i t. p.

Za wysoką jakość swoich materiałów i wyrobów
firma odznaczona została złotymi medalami.

Na Ogólno-Polskiej Wystawie Drog. we Lwowie w 1926 r.
Ministerstwa Przemysłu i Handlu w 1929 r.
Wielkim Srebrnym na P.W.K. w Poznaniu . . . w 1929 r.

Wytwórnia Papierowych Zastłon Okiennych
K. REINMAN

Warszawa, Ulica Senatorska 17, Telef. 514-63
Zastłony okienne wyrabiane z mocnego, cien-
kiego kartonu, nieprzepuszczającego światła.
Praktyczniejsze od rolet i zastłon z materiału
kolorn ciemno-zielonego.

LICZNIKI SAMOCHODOWE

„ARGO” Opony i taksometry Sp. z o. o

WARSZAWA, Ulica CHMIELNA 116, Telefon 246-12
sprzedaż i naprawa liczników.

Wytwórnia wszelkich wyrobów drucianych

SIATEK i OGRODZEŃ

KAZIMIERZ BONDARSKI

WARSZAWA, UL. ELEKTORALNA 20

Tel. 615-29

w 3-cim podwórzu

KOŁA GUMOWE

do dorożek i wszelkich pojazdów konnych. Bandaże
żelazne oraz całkowite koła do powozów i furgonów

WULKANIZACJA

OPON I DĘTEK SAMOCHODOWYCH

KAZIMIERZ DĄBROWSKI

WARSZAWA, ULICA GRZYBOWSKA 37. TELEFON 303-38

MEBLE ARTYSTYCZNE

Wytwórnia Mebli Artystycznych

WŁADYSŁAW OLEJNICZAK

Warszawa, Ulica, Kredytowa Nr 2/4 Telefon 336-48.
wykonuje meble z własnych i powierzonych projektów.

WARSZTAT TOKARSKO MECHANICZNY

JULIAN GAJEWSKI

Warszawa ul. Młocińska 6, tel. 11-95-48

Wykonuje: wszelkie maszyny do guzików i inne. Przyj-
muje się remont samochodów, motocykli i maszyn, oraz
wykonanie zamiennych części do wszelkich typów maszyn

WYKONANIE SOLIDNE I TERMINOWE. ● CENY KONKURENCYJNE

Fabryka Wyrobów Srebrnych, Blach
Szlachetnych i Półszlachetnych

STANISŁAW OWCZARSKI

Warszawa, Ul. Dobra Nr 12 Tel. 6-83-76

Zakłady Przemysłu Korkowego

Bracia E. i H. BALICCY

WARSZAWA, ZARZAD, Ulica Dobra Nr 26. Telefon 515-31.
Oddział Izolacji Korkowej, Ulica Syreny 3. Telefon 203-40.

Korki patentowe do butelek i szpunty, właski do obu-
wia, dywaniki kąpielowe, płyty korkowe, koła ratownicze.
Izolacja korkowa. Płyty, Segmenty i inne wyroby izolacyjne.

BARWA-LEN,

Farbiarnia —
Laboratorium
WARSZAWA, Ulica Żelazna 69/44.
Telef. 522-01.

Wytwórnia tkanin lnianych i wełnia-
nych obiciowych, dekoracyjnych,
nici lniane w 50 kolorach do haftów
i robót ręcznych. Wyłącznie
W. Krąkowska. Al. Ujazdowska 30.

FABRYKA TASIEM

WŁADYSŁAW KRAFFT

Warszawa, Ulica Koszykowa Nr 33,
Telefon 807-36

Produkuje i dostarcza: — TAŚMY do
samolotów od 5 do 50m/m szer. oraz
taśmy do MOTORÓW ELEKTRYCZ-
NYCH i kabli od 10 do 30 m/m szer.

Skład Sukna i Różnych Filców

M. FLIGIEL, Warszawa

Ul. Franciszkańska Nr 50
Tel. 11-84-32 i 12-05-51

Filce: Siodlarskie, techniczne,
obuwiane, konfekcyjne, krawieckie,
tapicerskie, dywanowe.

Sukna: Dekoracyjne, wojskowe,
bیلardowe, samochodowe, derkowe,
podłogowe, kocowe.

A. ORBACH

Warszawa, Ulica Piusa XI Nr 29,
Telef. 891-04, Skład Telef. 809-45,

P o l e c a:

„ERINOID” surowce celluloidu,
muszle do guzików z perłowej masy,
płyt rogowych i rogów.

ZAKŁAD PRECYZYJNYCH WYROBÓW DRZEWNYCH TOKARSKICH I STOLARSKICH

KAROL JAKUBOWSKI

Warszawa, Ulica Szara 10. Telefon 728-49

Techniczne wyroby z drzewa tokarskie i stolarskie oraz
wyroby z drzewa w zakresie elektromedycznym.

W. FURMAŃSKI

Egz. od 1910. Warszawa, Żórawia 17, tel. 931-61

P o l e c a:

Zaprzęgi, siodła i artykuły podróżne.

STANISŁAW ZALIWSKI

Warszawa, Ulica Grzybowska Nr 61
Telef. 279-49

Ziemniaki i warzywa, mąka ziemnia-
czana. Dekstryna. Bielidło (soda am-
oniakalna) w torebkach skrzynki po 50
kg. Soda krystaliczna, chlorek wapna

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE METALI ROZCIĄGANYCH
W. JANKOWSKI I S-ka SP. Z O.O.

WARSZAWA

Biuro; ul. Tarczyńska 4 tel 528-34. Fabryka; ul. Sandomierska 14 tel. 433-53
Siatki z metali rozciąganych

Wytwórnia Ubiorów Męskich „AGE” Chmielna 26, Tel. 524-02.

Poleca: UBIORY GOTOWE i NA ZAMÓWIENIE

Krój i wykonanie pierwszorzędne: Ceny przystępne.

KRAWIEC DAMSKI

SPECJALISTA wykutnych kostiumów angielskich i okryć. Krój
i wykonanie pierwszorzędne, konkurencyjne roboty kuśnier-
skie, oraz mundury damskie dla Stowarzyszeń i Organizacji.

Jan Drzazga

Warszawa, ul. Marszałkowska 40 m. 27
Tel. 716-87.

Hurtowa i Detaliczna Sprzedaż Narzędzi Szewckich

A. MIJAS

Warszawa, Ulica Piekarska 14. Telefon 237-24
FABRYKA: PIASTÓW, ULICA MAŁACHOWSKIEGH 13

RAWIARNIA-CUKIERNIA-BAR - DANCING

„Café Adria”

WARSZAWA, UL. MONIUSZKI 10.
Tel. 542-31, 332-69, 693-91, 210-12. buch.

ZAKŁADY KĄPIELOWE

„DIANA”

Warszawa, ul. Chmielna 13. Tel. 6.36-10, 5.05-80

Zakłady Przetworów Owocowo-Warzywnych

K. SIENKIEWICZ i S-ka

Warszawa-Wola, ul. Młynarska 46
Tel. 641-88.

Suszone jarzyny—pomidory „ekstrakt” w puszkach 5 kg.
Kapusta kwaszona „sałatkowa”. Ogórki kwaszone „ama-
torskie” (bez octu i wszelkich chemikali)

BROŃ I AMUNICJĘ

Poleca:

Warszawska Spółka Myśliwska

Warszawa, ul. Królewska 17, Tel. 680-73

Oddziały:

Poznań, ul. Pierackiego 12
Lwów, Pl. Mariacki 4
Wilno, ul. Wileńska 10
Katowice, ul. Młyńska 2.

RYCHŁOWSKI i S-ka

Sp. z O. O.

BIURO HYDRO-GEOLOGICZNE

Warszawa, Ulica Mokotowska Nr 24

Telefon 810-24

Gruntoznawcze badania Studzien
wiercenie. Studnie artezyjskie.

DOM HANDLOWO-PRZEMYSŁOWY

M. PRZYSUSKI

i

R. TYKOCIŃSKI

Warszawa, Ulica Królewska Nr 18

Telefon 685-15 i 233-01

poleca: materiały wełniane męskie
na ubrania i płaszcze

Duży wybór.

Wysokie gatunki.

Wacław Dąbrowski i S-ka

Hurt. Sprzedaż Materiałów Opałowych

Sp. z Ogr. Odp.

W-wa, ul. Niemcewicza 32, Tel. 652-02, 652-03

SKŁADY Z BOCZNICĄ KOLEJOWĄ

Węgiel - Koks - Drzewo

Dostarcza w ładunkach wagonowych i za-
plombowanych wozach. Waga gwaran-
towana. Gatunki opałowe i fabryczne.

MIECZYSLAW i H. BIBROWSCY

SKŁAD MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

Warszawa 9, Białolecka Nr. 54, tel. 10-01-61

Wykanywa: zamówienia wymiarowe z własnej obróbki drzewa

WYTWÓRNIĄ POSADZEK DRZEWNYCH

WŁ. BEDNARCZYK

Warszawa - Praga, ul. Kałuszyńska Nr. 7 (d, wł.) tel. 10-11-54.

Posadzki dębowe, klepkowe, taflowe,
ozdobne i fornierowane salonowe.

Produkcja własna

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE

K. KONARZEWSKI

Warszawa, ul. Młynarska 46 tel. 2-74-56

Wytwórnia masowych wyrobów
tłoczonych, lakiernia piecowa

ZAKŁADY MECHANICZNE

„PŁOS”

Warszawa, ul. Tarczyńska Nr. 4

Tel. 6-80-20

Filtry, maszyny mleczarskie, armatura,
części zamienne do motorów i maszyn

Mechaniczne

Zakłady Precyzyjne p. l.

Wytwórnia Aparatów Pomiarowych.

WILLY CLEMENT i S-ka

Sp. z o. o.

WARSZAWA, ul. ŻĄBKOWSKA 40

Tel. 10-11-67

Wykonuje: wszelkiego rodzaju ro-
boły wchodzące w zakres mechaniki
precyzyjnej.

SPÓŁDZIELNIA PRODUCENTÓW

RYB w WILNIE

Oddział w Warszawie

Sprzedaż ryb, żywych, śniętych i raków.

Biura, Magazyny, Baseny Hurtowe: Skórzana 10, (d. własny)
Tel. 519-97.

Sklepy detaliczne: Hoża 13. Tel. 918-74
Kr. Alberta 1 N. I. Tel. 338-31
Marymoncka 5a. Tel. 12-63-67
Skórza 10
Koszykowa 45.

Dostawy ryb własnymi samochodami dla Restauracji, Klubów,
Pensjonatów, i t. p. Przyjmowanie zamówień na dostawy
Tel. 338-31. Kr. Alberta 1. Nr. 1.

OPATRUNKOWE ŚRODKI

Laboratorium Farmaceutyczno-Chemiczne i wytwórnia
środków opatrunkowych „POLON” wł. **Gustaw Śliwiński**
Warszawa, Grzybowska 27, tel. 300-05.

Biuro Techniczne **Bolesław Janczewski** Inżynier
Warszawa 12, Odoleńska 58. tel. 421-33.

Konstrukcje żelazne, piece przemysłowe, suszarnie, wagi,
dźwigi, poczty pneumatyczne i t. p.

ZŁOTO i SREBRO Listkowe

E. BÜTTNER, dawn. **L. H. BAUER**

Warszawa, Daniłowiczowska 4

Tel. 314-55

Najtańsze Zakłady Pogrzebowe, przy mechanicznej
Fabryce trumien metalowych, dębowych i sosnowych.

P. W. ŁOPACKI

WARSZAWA, Pl. Zamkowy Nr. 15, tel. 676-06

Pl. 3-ch Krzyży 14, tel. 988-06

Załatwiają wszelkie formalności pogrzebowe przy prze-
wozach i ekshumacjach zwłok w kraju i zagranicą.

Wytwórnia Ubiorów Sportowych
i Płaszcz Nieprzemakalnych

„EM-ZET”

HURTOWNIA

Warszawa, ul. Żelazna 37/11, tel. 637-75

Komplety narciarskie, turystyczne, szermierze, kom-
binezony, wiatrówki, namioty.

14094

1938
12

CZASOPISMA

OKUCIA I WYROBY METALO

H. FRYDRYCHEWICZ

Warszawa, Ulica Sienna, Nr 5 Telefon 25

Specjalność:

Okucia do okien i drzwi wyłącznie Fabryki Bcia Lubert, Sp. Akc. w W-wie. Okucia meblowe. Galanteria metalowa

WIERTNICZO-GÓRNICZE I HYDROTECHNICZNE
PRZEDSIĘBIORSTWO

M. ŁEMPICKI, Sp. Akc.

Warszawa, Al. Jerozolimska 15, Telefon 9-89-90 i 820-11

STUDNIE ARTEZYJSKIE, wodociągi i kanalizacje. Stacje ogrzewalne ścieków.
SPECJALNE ROBOTY INŻYNIERYJNE: Palowanie i fundamentowanie oraz
roboty górnicze.

DYKTA WODOODPORNĄ

FABRYKI BRACIA KONOPACCY-MOSTY

Przedstawicielstwo:

„JANOR” SP. z O. O.

HANDEL I PRZEMYSŁ DRZEWNY

Warszawa, Ulica 6-go Sierpnia Nr 18. Telefon 943-02

Karol Broszkiewicz i S^{wie}

Warszawa

Ulica Lwowska 13, Telefon 869-76

Wykonywa

Roboty

Budowlane

Remontowe i Malarskie

Zakład Elektromechaniczny i Prywatny
Punkt Legalizacyjny energii elektrycznej

P. F. **„ELEKTROLICZNIK”**

JAN OLSZEWSKI i S-ka

Sp. Firmowa

Warszawa, Marsz. Focha 2, Tel. 291-09

Legalizacja, naprawa i sprzedaż liczników energii elektrycznej

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE

H. B. RAABE SP. AKC.

W-wa, Zamenhofska 5, Telef. 11-96-95 i 11-78-25

Dział I. Posadzka dębowa, szpilki szewskie, obcasy surowe i lakierowane, kopyta szewskie, miary szewskie, szpatelki drewniane lekarskie.

Dział II. Skóry chromowe.

KSIĘGARNIA INSTYTUTU WYDAWNICZEGO

„BIBLIOTEKA POLSKA” Sp. Akc.

Warszawa, Zarząd: ul. Śto Jańska 4, Telefon 330-41
Księgarnia: ul. Nowy-Świat 23/25 tel. 271-18

Posiada stale na składzie książki ze wszystkich dziedzin życia w językach: polskim, niemieckim, francuskim, angielskim i rosyjskim.

CZASOPISMA ŻURNAL E

WYDAWNICTWO I KSIĘGARNIA

J. PRZEWORSKIEGO

Warszawa, Sienkiewicza 2, Telefon 532-93

Posiada stale na składzie ostatnie nowości wydawnicze, wydawnictwa albumowe, encyklopedie, książki dla dzieci i młodzieży.

Katalogi na żądanie bezpłatnie.

TOWARZYSTWO ROBÓT
KOLEJOWYCH I BUDOWLANYCH

„TOR” Sp. Akc.

ZARZĄD: Warszawa, ul. Matejki 10.

Tel. Dyrekcji 909-65. ogólny 904-44.

Firma wykonuje: wszelkie roboty w zakresie budownictwa i kolejnictwa wchodzące.

PIECE GAZOWE I KĄPIELOWE

„MARS”

Kanalizacje i wodociągi, ogrzewania centralne wszystkich systemów, kąpiele i natryski, pralnie i kuchnie parowe — poleca: Fabryka Urządzeń Zdrowotnych.

A. RADEWSKI I M. SZTOS

Warszawa, ul. Daleka Nr. 3. Tel. 261-68, 668-00
Firma egz. od 1919. Złoty Medal na P.W.K. Złoty Medal na Wyst. Przem. i Elekt. 1936.

IGNACY BROSS SPADK. WŁ. DR. STEFAN BROSS

Kraków, ul. Curie Skłodowskiej 9, tel. 124-89.

Dostarcza dla Instytucji Państwowych i Samorządowych, Przemysłu i Handlu:

- 1) sprężyny i resory samochodowe i inne każdego rodzaju,
 - 2) druty i gwoździe żelazne, oraz siatki do ogrodzeń,
 - 3) druty, pręty i linki miedziane, mosiężne, alumin., krzemobrazowe dla elektrowni i przemysłu przetwórcz.
 - 4) kompletne zespoły osiowe dla powozów, furgonów i t. p.
 - 5) sztuki kute, odlewy żeliwne, stале, blachy ocynkowane i inne produkty hutnictwa,
 - 6) oryginalne obrabiarki i tarcze szlifierskie „NORTON”,
 - 7) druty do spawania żelazne, miedziane, mosiężne, cynkowe, brązowe, aluminowe, oraz elektrody otulowe
- „A R C O S”